

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

FILIZOFICKÁ FAKULTA

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Komparace vývoje stranického systému Ruské federace a České republiky od vzniku nových postsocialistických státních celků po současnost

Comparison of the Development of the Party System of the Russian Federation and the Czech Republic since the establishment of new Postsocialist State Units to the Present

Vypracoval: Bc. Tomáš Stuchlik
Vedoucí práce: PhDr. Milena Machalová

V OLOMOUCI

2018

PROHLÁŠENÍ

Čestně prohlašuji, že jsem tuto práci zpracoval samostatně na základě svých znalostí nabytých v době mých studií, s pomocí odborné literatury, jejíž výčet je uveden na konci práce, případně s přihlédnutím ke konstruktivní kritice vedoucí práce.

PODĚKOVÁNÍ

Rád bych zde poděkoval vedoucí mé diplomové práce PhDr. Mileně Machalové za veškeré rady i konstruktivní kritiku, a především za vstřícný a vždy pozitivní přístup, kterým mě motivovala k progresu při psaní této práce.

OBSAH

ÚVOD	6
1. ČESKÝ POLITICKÝ A STRANICKÝ SYSTÉM	9
1.1. ČESKÝ VOLEBNÍ SYSTÉM.....	9
1.2. POZICE KOMUNISTICKÉ STRANY V ČESKÉM STRANICKÉM SYSTÉMU .	10
1.3. VÝVOJ POZICE KSČM V ČESKÉM STRANICKÉM SYSTÉMU	11
1.4. SPOLUPRÁCE ČESKÝCH A RUSKÝCH KOMUNISTŮ	12
1.5. KOMPARACE ČESKÉ A RUSKÉ KOMUNISTICKÉ STRANY	14
1.6. CHARAKTER ČESKÉHO STRANICKÉHO SYSTÉMU	15
2. RUSKÝ POLITICKÝ A STRANICKÝ SYSTÉM	18
2.1. VÝVOJ POLITICKÉHO SYSTÉMU	18
2.2. RUSKÝ VOLEBNÍ SYSTÉM	21
2.3. CHARAKTER RUSKÉHO STRANICKÉHO SYSTÉMU	25
3. KOMPARACE PROGRAMŮ KSRF A JEDNOTNÉHO RUSKA JAKOŽTO HLAVNÍCH KONKURENČNÍCH POLITICKÝCH SIL V RUSKÉ FEDERACI	27
3.1. PŘEKLAD PROGRAMU KOMUNISTICKÉ STRANY RUSKÉ FEDERACE	27
3.2. PŘEKLAD VOLEBNÍHO PROGRAMU JEDNOTNÉHO RUSKA	44
3.3. ANALÝZA OBSAHOVÉ ROVINY PROGRAMŮ JEDNOTNÉHO RUSKA A KOMUNISTICKÉ STRANY RUSKÉ FEDERACE	58
4. KOMPARACE PROGRAMOVÝCH DOKUMENTŮ	62
4.1. SJEZD KSČM V HRADCI KRÁLOVÉ	63
4.2. SJEZD KSČM V LIBERCI	66
4.3. SJEZD KSČM V PRAZE	70
4.4. XIII. SJEZD KSRF	74
4.5. XIV. SJEZD KSRF–PRVNÍ ETAPA	76
4.6. XIV. SJEZD KSRF–DRUHÁ ETAPA	78
4.7. XV. SJEZD KSRF	80
4.8. XVI. SJEZD KSRF	83
4.9. XVII. SJEZD KSRF	84
ZÁVĚR	89
PE3IOME	92
LITERATURA	100
PŘÍLOHY	109

PŘÍLOHA 1–HISTORIE SJEZDŮ KOMUNISTICKÝCH STRAN	109
PŘÍLOHA 2–ORIGINÁL PROGRAMU KOMUNISTICKÉ STRANY RUSKÉ FEDERACE	116
PŘÍLOHA 3–ORIGINÁL PROGRAMU JEDNOTNÉHO RUSKA.....	139

ÚVOD

Tato práce se zabývá komparací vývoje ruského a českého stranického systému s přihlédnutím na specifika politického systému daných zemí, do jehož kontextu se snaží práce stranický systém zařadit. Vzhledem k tomu, že se jedná o poměrně široké téma, zaměřuje se práce zejména na postavení komunistických stran ve stranickém systému zkoumaných zemí, tedy Ruské federace (v textu využívána zkratka „RF“) a České republiky (v textu využívána zkratka „ČR“). Pro přiblížení této problematiky jsem využil na jedné straně odborné literatury, na straně druhé se mým výzkumným vzorkem stali zástupci z řad členů Komunistické strany Čech a Moravy, díky nimž práce zahrnuje i pohled českých komunistů na spolupráci s ruským protějškem a zkoumá rozdíly a podobnosti mezi oběma stranami. Tento subjektivní pohled je rovněž konfrontován s odbornou literaturou.

Mým druhým výzkumným vzorkem jsou pak volební programy Komunistické strany Ruské federace a Jednotného Ruska zveřejněné na jejich oficiálních webových stránkách před posledními parlamentními volbami v Ruské federaci v roce 2017. V tomto případě se jedná o překlad zmíněných volebních programů, tedy jazykovou část práce, která je následně doplněna krátkou diskurzivní analýzou, tedy komparací toho, jakou formou dané strany hovoří a co se významově skrývá za danou rétorikou. Tím čtenáři přibližují prakticky dvě jediné relevantní strany v ruském stranickém systému. V rámci komparace ruské a české komunistické strany jsou mým vzorkem dokumenty ze sjezdů Komunistické strany Čech a Moravy (v textu využívána zkratka „KSČM“) a Komunistické strany Ruské federace (KSRF).

Byť pro kontextové pochopení vývoje politických a stranických systémů ČR a RF práce analyzuje vývoj od vzniku samostatných států po současnost (současnost je ohraničena rokem 2017), v rámci komparace komunistických stran na základě jejich programových dokumentů se výzkum soustřeďuje na období, které jsem ohraničil lety 2008 až 2017. K zúžení zkoumaného období jsem přistoupil, abych tak přiblížil programové a ideologické směřování obou subjektů za posledních deset let a mohl tak důkladněji analyzovat výstupy sjezdů stran, jež proběhly v poslední dekádě.

Výzkum již nezahrnuje výsledky parlamentních voleb v RF v roce 2016 a v ČR v roce 2017. Zatímco v prvně zmiňovaném případě nedošlo k žádné markantní změně a politický trend

nastíněný v práci pokračuje, v českém případě je trend úpadku tzv. tradičních stran a prosazování se stran nových zachován také, nicméně dochází k jeho další akceleraci. Nicméně poslední volby nejsou ještě teoreticky dostatečně analyzovány, a proto již součástí výzkumu nejsou, ale je možné se tímto fenoménem podrobněji zabývat v dalších pracích, zejména pak degradací pravolevého ideologického vymezení a vznikem tzv. catch-all parties. Stejně tak následky výsledků českých parlamentních voleb 2017, které vyústily v naplánování mimořádných sjezdů některých politických stran, např. ČSSD (únor 2018) a právě KSČM (duben 2018), teprve přinesou další výstupy, jež je možné následně podrobovat další analýze. Rovněž již práce nepracuje s prezidentskými volbami v ČR a v RF v roce 2018.

Cílem práce je tedy analyzovat vývoj stranického systému ČR a RF na pozadí specifík politického systému daných zemí, jež si práce stejně tak dává za cíl definovat. Pokládám si následující výzkumné otázky: Jaká jsou specifika českého a ruského politického systému? Jaká jsou specifika českého a ruského stranického systému? Hraje nějakou roli ve formování stranického systému volební systém? Pokud ano, jakou? Jaká je pozice komunistických stran v ČR a v RF a jak se jejich pozice vyvíjí v čase? Jaké jsou současné relevantní politické strany ve zkoumaných zemích a čím se od sebe liší nejvýznamnější političtí konkurenti?

Jsem přesvědčen, že tato práce bude přínosem pro praxi hned z několika hledisek. Prvním z nich je současná politická situace na mezinárodním poli, kdy vztahy mezi ČR a RF jsou velmi často skloňovaným tématem. Tato práce se snaží nahlédnout do vnitřní struktury obou států, a může tak usnadnit pochopení jednání, názorů a jednotlivých postojů obou zemí. Ve své bakalářské práci Současné postavení Ruska v mezinárodních vztazích jsem se zabýval vnější strukturou, vztahy východu, potažmo Ruska, se západem, čili ČR, respektive EU a USA. Tato diplomová práce tak může navázat na mou předchozí bakalářskou práci a může tak podat ucelený obraz o Ruské federaci široké veřejnosti či studentům.

Druhým hlediskem je právě přínos pro studenty. Práce může být užitečná pro studenty politologie, kteří se zabývají politickými aspekty Ruské federace, ale nejsou znalí ruského jazyka. Tato práce se opírá o české, anglické a ruské zdroje. První dva bývají těmto studentům srozumitelné, nicméně poslední jazyk, ruský, ve většině případů nikoliv. Zvláště přínosný v tomto ohledu bude zcela jistě překlad volebních programů Jednotného Ruska a KSRF z ruštiny do češtiny.

Neméně důležitým pramenem se však tato práce může stát i pro studenty rusistických oborů, kteří sice jazykové kompetence mají, přesto však pro hlubší studium politického a stranického systému RF a ČR nemají dostatečné časové či jiné kapacity. Tyto znalosti mohou využít nejen během výuky, např. u reálií, ale i u překladu a tlumočení, a to jak při výuce, tak později v praxi. Široké povědomí o specifikách, vývoji a aktuální situaci v Ruské federaci a schopnost kriticky zhodnotit tyto jevy a současně je porovnat s českým prostředím se může stát v překladatelské a tlumočnické praxi nedocenitelnou devizou.

Práce je členěna do kapitol a podkapitol, které se postupně od obecných charakteristik dostávají ke konkrétní analýze. První kapitola charakterizuje český stranický systém s přihlédnutím k roli volebního systému, jehož volba byla v porevolučním období ožehavou otázkou. Dále analyzuje pozici KSČM v tomto stranickém systému, její vývoj a vztahy s ruskou Komunistickou stranou. Druhá kapitola pak analyzuje ruský politický a stranický systém, opět se zaměřuje především na roli volebního systému. Třetí část pak obsahuje samotné překlady programových dokumentů KSRF a Jednotného Ruska s následnou analýzou obsahové roviny programů a výkladu toho, jakou formou skrze program dochází ke komunikaci s voliči. Poslední čtvrtá část se věnuje analýze programových dokumentů KSČM a KSRF ve zkoumaném období 2008–2017, která tak dokumentuje ideologický a politických vývoj vybraných politických subjektů.

1. ČESKÝ POLITICKÝ A STRANICKÝ SYSTÉM

Proces utváření stranického systému v ČR odstartoval ve srovnání zejména s Maďarskem později jistou „oklikou“ (potřeba dočasné protiváhy vůči ještě poměrně silné komunistické straně ve formě širokého hnutí, jaké představovalo OF), vytváří se zde stranický systém, který je mezi zeměmi daného regionu se západoevropskými demokraciemi ojedinělý. Zároveň však český stranický systém zůstává velmi fragmentovaný a ideologická vzdálenost mezi relevantními stranami a osobní animozita mezi jejich vůdci je příliš velká a utváření akceschopných většin je čím dál tím obtížnější. (Novák, 1999)

1.1. ČESKÝ VOLEBNÍ SYSTÉM

V České republice je pro volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR používán volební systém s vysoce proporčními účinky. Proporcionalitu českého volebního systému způsobují především dva faktory: zvolená metoda přerozdělování mandátů a velikost volebních obvodů. Prvním zákonem po roce 1989, který zaváděl v ČR pro volby, do tehdy ještě České národní rady, systém poměrného zastoupení a přepočítávací Hagenbach-Bischoffovu metodu, byl zákon č. 54/1990 Sb., platný od 6. března 1990. Tento zákon stanovoval Hagenbach-Bischoffovu metodu pro přepočítání výsledků hlasování na mandáty a počítal se dvěma skrutiniemi pro přidělování mandátů. První skrutinium probíhalo na úrovni volebních obvodů, které byly vymezeny shodně s krajským členěním státu, druhé skrutinium proběhlo na úrovni celé republiky. Zásadní změnu do přepočítávání výsledků hlasování na mandáty přinesl zákon č. 204/2000 Sb. a jeho novela 37/2002, která platí od 22. ledna 2002. Tímto zákonem bylo ustanoveno, že pro tento přepočet bude používána d'Hondtova metoda s řadou dělitelů počínajících číslem 1 a pokračujících čísly 2, 3, 4, 5 atd. (Kubát, 2003)

Pro všechny uvedené aplikace bylo společné to, že volebním obvodem, ve kterém se stranám rozděloval určený počet mandátů, byl tzv. „volební kraj“, do voleb v r. 1998 jich bylo 8, od r. 2002 jich je 14. Podíl mandátů pro volební kraj z 200 mandátů v Poslanecké sněmovně se stanoví poměrně na základě celkového počtu hlasů pro všechny strany, odevzdaných v jednotlivých volebních krajích. (Český statistický úřad, 2017)

Na proporcionalitu či disproporcionalitu volebních výsledků má velký vliv velikost volebních obvodů. České volební kraje jsou dost velké. Za velké jsou totiž v západní Evropě považovány již 10mandátové (a větší) obvody (např. Itálie, Finsko, Lucembursko).

V některých zemích jsou poslanci voleni pouze v jednom celostátním obvodu, ale je to vzácný jev (Izrael, Nizozemsko, Slovensko). Je dokázáno, že malé volební obvody (do 5 mandátů) způsobují většinový efekt, a naopak, velké obvody zvyšují poměrnost volebního systému.

Proto např. španělský volební systém je na výstupu daleko více disproporční, než je americký většinový systém, který je díky specifickému stranickému systému na výstupu velmi proporční. Český volební systém vede k mírné nadreprezentaci velkých stran a podreprezentaci stran malých.

Důležitou roli při následném formování stranického systému hraje také volební klauzule, kterou musí strany překročit. Ta je v různých zemích odlišná. Má za úkol redukovat rozdrobenost stranického systému. V ČR je klauzule pro jednu politickou stranu stanovena na 5 %. Někdy se však může stát klauzule prostředkem k eliminaci politických konkurentů (např. Turecko 10 % nebo RF 2007–2014 s klauzulí 7%).

Volební systém v ČR produkuje dolní komoru parlamentu, jejíž fragmentace, chápaná matematicky, není příčinou politické nestability. Problémem našeho stranického systému, který často naráží na neschopnost sestavit vládu, je jeho polarizace, nikoliv fragmentace. Pokud je totiž ideologická vzdálenost mezi politickými uskupeními malá, potom jejich velký počet nemusí znamenat politickou nestabilitu, protože se snadno shodnou na politice, kterou chtějí prosazovat. Naopak malý počet stran v parlamentu, které jsou si však ideologicky vzdálené, obvykle přináší nemožnost nalezení kompromisu. Akceschopnost parlamentu je v takovéto situaci malá. (Kubát, 2003)

1.2. POZICE KOMUNISTICKÉ STRANY V ČESKÉM STRANICKÉM SYSTÉMU

Český stranický systém je odlišný od ostatních zemí střední a východní Evropy na základě existence parlamentní komunistické strany a také absence otevřeně nacionalistické radikální pravice. Z pohledu dlouhodobého směřování vystupovala Komunistická strana Čech a Moravy v politickém životě jako zásadní alternativa kapitalistického vývoje, usilující o nastolení socialismu. Stala se vyhledávaným partnerem pro účelovou politickou spolupráci se „systémovými stranami“ a byla významným spojencem sociální demokracie v legislativním procesu. Charakter strany byl určen „Strategií přežití,“ kterou její vedení zvolilo na závěr období hledání (1990–1993). (Handl, 2008).

Integrovalo tak do stranického vývoje ideovou a politickou dichotomii: na jedné straně stál konzervativní přístup, který byl stále věrný ideologii (už méně politice a struktuře) strany „leninského typu,“ na druhé straně snaha o modernizaci, reformu a nekomunistickou redefinici KSČM jako „moderní levicové strany.“ Strana vstupovala a byla na základě mocenské logiky vtahována do politiky na všech úrovních, kromě krajské a národní exekutivy. Ve společenském diskurzu však byla nadále do značné míry izolována, vytěšňována a marginalizována. (Handl, 2008)

O snaze ostrakizovat Komunistickou stranu často hovoří i samotní čeští komunisté: „Snaha mlčet“ kolem aktivit KSČM, nezmiňovat pozitivní kroky, které by veřejnost ocenila, mediální (ale i parlamentní...!) pravidlo veta a tabu lze jako charakteristiku ilustrovat na více než rok se táhnoucí „kauze“ vládní koaliční strany Věci veřejné, resp. jejich představitelů (V. Bárty) a poslanců (Škárka, Kočí...). Ve chvíli, kdy předseda KSČM v dopoledním komentáři veřejnoprávní ČT 24 zcela zřetelně definuje po vynesení rozsudku aktivitu, kterou strana (a on osobně) ve věci možné ztráty „mandátu poslance“ předkládají opakovaně Poslanecké sněmovně od r. 1997, zní od oficiální večerní zpravodajské relace téže veřejnoprávní televizní stanice éterem pouze vyjádření předsedkyně PSP ČR z ODS–Miroslavy Němcové, která tuto naši poslaneckou zákonodárnou iniciativu jako nepovedený „copyright“ oznámila ve večerní zpravodajské relaci ČT veřejnosti, a od té chvíle již je vše prezentováno jako záchrana zastupitelské demokracie z „dílny“ této vládní strany! (kscm.cz, 2012)

1.3. VÝVOJ POZICE KSČM V ČESKÉM STRANICKÉM SYSTÉMU

Listopad 1989 znamenal pro komunistickou stranu ztrátu politického hegemonu v Moskvě, konec mocenského monopolu doma a vrchol dlouhodobé ideové krize, trvající po většinu období „reálného socialismu.“ Většina členů nově vzniklé po KSČ následnické KSČM odmítla rychlou transformaci na nekomunistickou levici. (Handl, 2008)

Pokud použijí typologii Giovanni Sartoriho, lze konstatovat, že strana měla a má omezený „koaliční potenciál“, avšak velký „vyděračský potenciál,“ a může tak ovlivňovat uspořádání politických sil na všech úrovních, včetně národní, kde znemožňuje ustanovení levicové jednostranické vlády ČSSD, podobně jako tomu bylo na Slovensku v letech 2012- 2016, kde byl v čele jednobarevné vlády Robert Fico a jeho Smer–Sociálna demokracia.

Nicméně dle závěrů strany samotné se KSČM vydala správným směrem, což potvrzuje následující zpráva ÚV KSČM, která se např. opírá o výsledky voleb: „Úspěšnost politického kurzu, postupu KSČM a postavení strany ve společnosti měly částečně prověřit volby do krajských zastupitelstev ve dnech 17.–18. 10. 2008, spojené s volbami do jedné třetiny Senátu PČR. Strana v nich získala 438 026 hlasů, 15,03% podíl ze všech kandidujících subjektů a 114 mandátů v krajských zastupitelstvech. Ve volbách do jedné třetiny horní komory PČR KSČM jedno křeslo ztratila (Karviná), ale ve volebním obvodu Znojmo uspěla, takže počet senátorů KSČM zůstával stejný (tři). Ve srovnání s volbami do PS PČR v červnu r. 2006, kdy KSČM získala 12,81 % hlasů, podpora strany vzrostla, ale pakliže komparujeme se srovnatelnými volbami do krajských zastupitelstev v r. 2004, ztratila KSČM 47 mandátů, 4,65 %, ale absolutně získala přes 22 tisíc hlasů navíc. V následných vyjednáváních o koaličním uspořádání na úrovni krajů zaznamenala KSČM úspěch, když volební výsledky a vyjednávání představitelů poprvé od r. 1989 umožnily KSČM zastoupení v exekutivě dvou krajů–Moravskoslezského a Karlovarského“ (kscm.cz, 2016).

Objektivně KSČM opravdu úspěch zaznamenává a udržuje si poměrně stálou podporu. Většinu času byla třetí nejsilnější parlamentní stranou. V krajských volbách v roce 2012 se dokonce zástupci KSČM dostávají i do exekutivy krajů. Při celkové volební účasti 36, 89 % vyhráli v Ústeckém kraji se ziskem 53 819 (25, 26 %) hlasů a v kraji Karlovarském se ziskem 16 580 (22, 98 %) hlasů. Po volbách zde získali posty hejtmanů v rámci koalice s ČSSD. (volby.idnes, 2012)

1.4. SPOLUPRÁCE ČESKÝCH A RUSKÝCH KOMUNISTŮ

KSČM také do značné míry spolupracuje s KSRF. Pro přiblížení spolupráce jsem oslovil pracovníka ÚV KSČM - oddělení zahraniční politiky Vladimíra Sedláčka: „Spolupráce mezi KSČM a KSRF má různé formy, často dané historickými vazbami na KSSS. Zkušenosti ze současnosti jsou pozitivní - ruští komunisté jsou vstřícní, dost otevření, většinou otevření diskusi. Velkou roli zde sehrává mimo jiné fakt, že díky kvalitní výuce ruštiny v socialistickém Československu a díky tomu, že dost starších českých komunistů studovalo na sovětských školách, není při vzájemných setkáních a jednáních jazyková bariéra. Trvalá konkrétní spolupráce existuje dlouho, vlastně od vzniku obou stran po kolapsu socialistického tábora. Nejvíce a nejčastěji se projevuje v organizování každoročních Mezinárodních setkání komunistických a dělnických stran, kde jsou KSČM a KSRF stálými členy Pracovní skupiny

pro jejich přípravu. Spolupráce samozřejmě existuje, trvá a funguje na všech stranických úrovních, mezi orgány i mezi jednotlivými členy, nejen v rovině vedení nebo Ústředních výborů. Stále je to ještě často citová záležitost. Vzájemně se zveme na stranické sjezdy, konference a podobné akce, např. oslavy různých výročí. Také se setkáváme při různých příležitostech ve třetích zemích, např. jako delegáti sjezdu KS Finska (i když na tomto poli spolupráce poslední dobou slábne, hlavně kvůli „úsporným opatřením“ uvnitř KSČM.“ (Sedláček, 2017)

Co se týče komparace obou stran, zde vidí pan Sedláček následující podobnosti: „Hlavní podobnost je cíl - socialistická společnost sobě rovných, bez vykořisťování člověka člověkem. Díky dobře vybudovanému vnitrostranickému aparátu a stále početné členské základně jsou u obou stran dobré výsledky ve volbách, obě strany se podílejí na veřejné správě své země a mají zastoupení ve svých národních parlamentech i v dalších zákonodárných sborech, mají dobré a vcelku pevné pozice ve správě měst a obcí.“ Nicméně upozorňuje i na odlišnosti mezi oběma stranami: „Pozice KSRF jsou na tomto poli přece jen o něco pevnější, alespoň se tak jeví. KSRF je ve své vnitrostátní politice o poznání radikálnější, její postoje vůči současnému režimu a kapitalismu jsou o poznání ostřejší. KSRF vyhlašuje své cíle a myšlenky často o poznání otevřeněji a ostřeji.“ (Sedláček, 2017)

Ohledně role KSRF v ruském stranickém systému říká: „Je nedílnou součástí. Představuje daleko nejsilnější opozici vůči po sobě jdoucím ruským vládám, má docela dobrou pozici ve společnosti, je vidět a má sílu. Na rozdíl od KSČM nemá tak výrazný trvalý úbytek členské základny. Je také trvalou součástí politického systému Ruska, není módní či populistickou záležitostí „na jednu sezónu“. Má jasný program s jasně daným cílem a cestou, jak jej dosáhnout, a je vytrvalá ve své vizi a směřování.“ Na otázku, zda by měla KSRF v budoucnu převzít moc, odpověděl a doplnil svého kolegu mnou oslovený bývalý senátor za KSČM Eduard Matykiewicz následovně: „Asi by měla, a díky dobře vybudované struktuře a organizaci má na to, aby se u moci udržela. Rozhodně představuje mnohem kvalitnější formu řízení společnosti i ekonomiky než ruské vlády po pádu SSSR a socialistického tábora. Má pořád slušnou podporu ruského venkova.“ (Matykiewicz, 2017)

K Jednotnému Rusku a k jeho správě země se pan Sedláček vyjadřuje spíše kriticky: „Bez ohledu na současný „demokratický“ systém to je určitý druh diktatury. Historické a citové

vazby na Rusko a SSSR sice způsobují, že část obyčejných Čechů stále vnímá současné Rusko jinak než zbytek kapitalistického světa dnešní doby, a postoje Putina, to, že ztělesňuje účinnou hráz proti rozpínavosti imperialismu USA a jejich spojenců (především pomocí NATO), je v tom utvrzují. Přesto, a KSRF to naprosto jasně a správně vnímá, to je pořád buržoazní, kapitalistická moc, držící se díky vykořisťování obyčejných lidí, tedy většiny obyvatel. Tento stav je nutno změnit a v současném Rusku jiná síla, která má šanci to dokázat, prostě neexistuje.“ (Sedláček, 2017)

Nicméně poslankyně Evropského parlamentu Kateřina Konečná odpověděla na stejnou otázku, tedy, jak hodnotí Jednotné Rusko a Vladimíra Putina, poněkud méně kriticky až kladně, což nasvědčuje jisté názorové pluralitě v pohledu na současný stav v Ruské federaci: „Putina hodnotím jako politika, který normálně reaguje na podněty zvenčí a daří se mu je velmi dobře prodat doma. EU uzavřela Rusku cestu na Západ, a tak se Putin začal orientovat na Asii a Blízký východ, kde je značná kupní síla. K tomu začal zlepšovat svůj potravinářský průmysl, aby bylo Rusko soběstačnější. Problémy v Rusku samozřejmě jsou, ovšem v současnosti nevidím silného lídra sjednocené opozice, který by měl alternativní program a mohl by Putina ohrozit. Podle některých zpráv mám navíc spíše pocit, že sankce přimkly Rusy k Putinovi, protože se jim nelíbí, že jsou ze strany mezinárodního společenství trestáni. Putin to svou rétorikou podporuje, čímž dokazuje, proč má on osobně a Jednotné Rusko stále takový vliv.“ (Konečná, 2017)

1.5. KOMPARACE ČESKÉ A RUSKÉ KOMUNISTICKÉ STRANY

U komunistické strany se chvíli pozdržím komparací dané strany s její ruskou příbuznou KSRF na základě analýzy uznávaného politologa Luka Marche prizmatem jeho díla „Contemporary Far Left Parties in Europe: From Marxism to the Mainstream?“, jelikož skutečnost dvou silných komunistických politických aktérů je nejen v postsovětském bloku poměrně vzácným úkazem a zaslouží si, abych zdůraznil rozdíly a podobnosti obou stran nejen na základě názorů samotných aktérů (viz výše), ale také na základě odborné literatury. Ten definuje současnou „Far Left,“ tedy v českém překladu můžeme říci „radikální levici“ (což je vzhledem k jeho definici překlad nepřesný a je těžké hledat ekvivalent, proto budu dále užívat anglických termínů, viz níže.) jako největšího konkurenta pro sociálně demokratické strany, jelikož ty již nejsou radikální, a tak „Far Left“ prezentuje sama sebe jako ochránkyni hodnot a politiky, které sociální demokracie opustily. Podle Marche jsou

nejúspěšnější ty strany radikální levice, které jsou pragmatické, neideologické a mají charizmatičké vůdce.

Nicméně March rozlišuje jakési dva subtypy „Far Left“. Jsou to „radical left parties,“ které usilují o systémové změny kapitalismu, minimálně verbálně podporují demokracii a prosazují přímou a participační demokracii. Druhým subtypem je pak „Extreme left“, která je, jak napovídá název, ještě extrémnější, odmítá jakékoliv kompromisy s buržoazní politickou mocí, včetně sociální demokracie a zdůrazňuje své antikapitalistické zaměření. Tyto strany však téměř ve všech státech vymizely a staly se naprosto marginálními (výjimky tvoří Francie, Portugalsko a Řecko). Dle politických a ideologických preferencí lze dále strany dělit na 4 subskupiny. První a vzhledem k cíli a tématu poslední subskupinou, kterou zmíním v této práci, jsou právě „komunisté.“ Ty je možno dále rozdělit na „konzervativní“ a na „reformní.“ Konzervativní komunisté sebe samé definují jako pokračovatele marxismu-leninismu a zůstávají poměrně nekritičtí k sovětské minulosti a stále vidí ve světě studenou válku a mohou se stávat nacionalistickými a populistickými. Takovým případem jsou dle Marche komunisté v Řecku a právě v mnou zkoumaném Rusku. Naopak „reformní komunisté“ jsou názorově odlišní a progresivnější. Zřekli se aspektů sovětského modelu, například leninismu a demokratického centralismu. Tyto reformní komunisty lze dle Marche najít v Itálii, Francii a v neposlední řadě v České republice. Tato reformní forma převzala témata typu tzv. Nové levice, jako je feminismus, environmentální politika apod. (March, 2008) To lze doložit např. doporučením ÚV KSČM zařazovat na kandidátní listinu do pátého místa vždy mladého kádra do 35 let a ženu, nebo zvýšeným zájmem o ekologii, zejména ústy dnes již bývalé poslankyně ČR a současné členky Evropského parlamentu Kateřiny Konečné.

1.6. CHARAKTER ČESKÉHO STRANICKÉHO SYSTÉMU

Vrátím-li se obecně k českému stranickému systému, bylo jej možné původně považovat za stabilní stranický systém s dominantní stranou ODS a později i ČSSD. Tato situace byla v rámci postsovětského bloku poměrně vzácným jevem. V posledních letech je však tento model do značné míry narušován. „Český stranický systém fungoval od roku 1998 na půdorysu pěti stran, jemuž dominovaly dvě velké strany ODS a ČSSD, jejichž předsedové se oprávněně představovali jako kandidáti na budoucí premiéry. Tohoto hegemonu na levici a pravici doplňovala komunistická strana s nulovým koaličním potenciálem a dvě středové

strany. Model pěti stran se nezměnil ani po volbách v roce 2010, ale co se obměnil, byl charakter těchto stran a jejich síla, KDU-ČSL a reprezentanta středové liberální strany (Unie svobody v letech 1998, 2002 a Strana zelených v roce 2006) vystřídala nová uskupení TOP 09 a Věci veřejné. Po předčasných volbách 2013 se počet zvolených stran rozšířil na 7 a naprosto se rozpadla doposud fungující bipolární tendence. Do Sněmovny zasedli zástupci, zástupkyně čtyř tradičních stran (ČSSD, KSČM, ODS, KDU-ČSL) a tří nových subjektů (TOP 09, Ano 2011, Úsvit přímé demokracie Tomia Okamury),“ přibližuje situaci Štěpán Drahekoupil¹, který je doktorandem na Ústavu politologie FF UK. (Drahekoupil, 2013)²

Tuto tendenci narušování stability, jež započala po volbách 2010, popisuje také politolog Tomáš Lebeda. „Volby 2010 přinesly změny v chování voličů, které nelze ignorovat. Proměnily část českého stranického spektra. Všechny dřívější parlamentní strany bez výjimky ztratily podporu voličů. A to radikálně.“ (Kubát, Lebeda, 2014: 14) Proti minulým volbám ODS přišla o 830 000 hlasů, ČSSD pak o 570 000. Ve volbách 2006 získaly obě největší strany podporu téměř 68 % českých voličů. Zdálo se, že dochází k hegemonii dvou stran, která bude sílit. Společný zisk se však propadl jen na 42 % celkových hlasů. Ještě hůře dopadly obě malé parlamentní strany–KDU-ČSL a SZ. Ani jedna z těchto stran se nedostala do Poslanecké sněmovny. Dokonce i komunisté ztratili 100 000 hlasů a oproti roku 2002 dokonce 300 000. Naopak procento propadlých hlasů se ztrojnásobilo. 18,9 % voličů volilo strany, které se do Parlamentu nedostaly. Nejdůležitějším faktem je podpora ¼ obyvatel pro zcela nové strany, které zasedly nakonec ve Sněmovně i ve vládě–TOP 09 a VV. Společně tyto nové strany získaly 1 440 000 hlasů. To se v české historii nikdy nestalo, aby nové strany společně získaly tak masivní podporu, dokonce o 300 000 větší, než měla vítězná ČSSD (volby.cz, 2014).

Tento trend pokračoval i ve volbách 2013, kdy zaznamenalo obrovský úspěch hnutí ANO 2011, které opět utvořilo vládu. Avšak tento trend dále destabilizuje stranický systém. Nové,

¹ Absolvoval politologii na FF UK a jeho odborným zaměřením je komparativní politologie, konkrétně politické systémy a teorie demokratických, hybridních a nedemokratických režimů.

² Podrobněji o stranickém systému 90. let 20. století s dominancí ODS a nástupem ČSSD např. v knize politologa z Masarykovy univerzity Lubomíra Kopečka „Éra nevinosti, Česká politika 1989 – 1997, Barrister & Principal, 2010.

obvykle málo strukturované strany s úzkou členskou základnou, s chybějícím dlouhodobým programem a absencí trvalé vazby na své tradiční voliče budou tlakům na vnitřní fragmentaci čelit mnohem složitěji. Nezřídka se jedná spíše než o standardní strany spíše o hnutí soustředěná kolem malé skupiny, či dokonce jediné silné osobnosti, která si tímto způsobem realizuje své politické ambice. Výsledkem je destrukce stranického systému, která započala volbami 2010 a byla potvrzena volbami 2013. Přestože se ČR mohla po dlouhou dobu chlubit stále strukturovanějším stranickým systémem se stabilními stranami, poslední vývoj i výhled do budoucnosti nasvědčují, že tato komparativní výhoda vůči řadě jiných postkomunistických zemí je již minulostí. (Kubát, Lebeda, 2014)

Přiblížit stranický systém ČR nám dále může Blondelova či Sartoriho typologie, přičemž sám Blondel považuje země postkomunistické středovýchodní Evropy za dobře připravené na standardní vývoj stranických systémů především vzhledem k vysokému stupni institucionalizace konstitutivních aktérů systému, čímž rozumí jejich zakotvení v populaci (jednota účinku) a vysokou míru stability.³

³ Více zde: <http://www.e-polis.cz/clanek/typologie-ceskeho-stranickeho-systemu-po-roce-1989.html> nebo zde: <https://cz.boell.org/cs/2014/07/08/volby-2013-dekonsolidace-stranickeho-systemu-vzestup-anti-politiky>

2. RUSKÝ POLITICKÝ A STRANICKÝ SYSTÉM

Současné Rusko nepředstavuje, a ani se tak samo neprezentuje, klasickou západní liberální demokracií. V odborných kruzích se takový režim obvykle popisuje jako hybrid čili jako svérázná (a lokálně vzniklá) směs některých prvků autoritářství a demokracie. Hybridní režimy jsou v politologické literatuře chápány ve světovém měřítku za mnohem častější jev než čistá liberální demokracie, vzniklá v kontextu západní Evropy. Základním ospravedlňujícím prvkem celého ruského systému jsou stále volby, které se logicky stávají klíčovou hrací plochou soutěže o moc. A to zcela jinak, než tomu bylo v době sovětské vlády komunistické státostrany. Hlavním problémem ruských voleb je obecně řečeno jejich celková férovost, a to hlavně ve vztahu k opozici. A hlavním zájmem moci je pak–zase logicky–legitimita voleb. Vzhledem k tomu jsou každé volby v Rusku spojeny se sérií nových zákonných úprav, které se orientují právě na vytvoření ad hoc hrací plochy a které často privilegují držitele moci. (Sušová-Salminen, 2016)

2.1. VÝVOJ POLITICKÉHO SYSTÉMU

Po vzniku Ruské federace měly základ systému tvořit instituce fungující dle ústavy z roku 1977⁴ se zakomponováním reformem z konce 80. let. Dvojkolejnost sovětského systému, kdy orgány státní plnily formální případně implementační funkce institucí stranických, umožňovala takovému systému fungovat v rámci SSSR. V období po rozpadu SSSR, kdy se zhroutila stranická hierarchie a komunistická strana, dřívější páteř režimu i systému, byla dokonce přechodně zakázána⁵ a systém se dostal do paralýzy. Kromě nevhodného institucionálního a procedurálního uspořádání se navíc politické elity rozdělily do dvou mocenských center, která víceméně kopírovala instituce výkonné a zákonodárné moci. Ústavní reforma proto byla jednou z priorit období těsně po prosinci 1991. Byla to ale právě jednání o nové ústavě, která systém definitivně rozštěpila a velmi výrazně ovlivnila budoucí podobu politického a mocenského uspořádání v Ruské federaci.

Prezident Boris Jelcin se po úspěšném potlačení komunistického puče v létě 1991 stal mezi Rusy velmi populárním. Na počátku 90. let se proto jevilo jako zbytečné budovat kromě vlastní prezidentské–mocenské pozice i adekvátní podpůrné struktury v institucích legislativy.

⁴ Znění ústavy dostupné zde: <http://www.hist.msu.ru/ER/Text/cnst1977.htm>

⁵ O zákazu a obnovení Komunistické strany v Rusku lze najít podrobnější informace zde: <https://lenta.ru/lib/14159401/>

Jelcin budování (pro)prezidentské strany nejen opominul, ale se samovolně vzniklým uskupením tohoto typu – Demokratickým Ruskem – dokonce přímo odmítl blíže spolupracovat. Ekonomické reformy premiéra Jegora Gajdara, který Rusku „naordinoval“ radikální liberální přeměnu, tzv. „šokovou terapii“, rapidně snížily životní úroveň běžných Rusů. Inflace znehodnotila dlouholeté úspory občanů, navíc se na veřejnost dostávaly informace o neprůhledných nebo přímo nelegálních převodech majetku a kapitálu v rámci kupónové privatizace.⁶

To vše veřejné mínění od prezidentova týmu i prezidenta samotného odklánělo. Opozice neváhala. Komunistická strana při napadení prezidentova dekretu, kterým zakazoval její fungování, u Ústavního soudu využila pozornosti médií k přímému obvinění prezidentské politické linie. I ostatní politické síly se dokázaly v jinak roztržitém politickém spektru sjednotit proti prezidentovi. Politický systém se tak rozštěpil na prezidentův tým v exekutivě a silnou opozici v Nejvyšším sovětu. Nastavení systému navíc umožňovalo oběma složkám moci účinně blokovat činnost opačného tábora a systém přestával fungovat. Nakonec zvítězil prezidentův tábor, který nedokázal dosáhnout vítězství politicky, a tak použil sílu vojenskou.⁷

Ústava RF byla sestavena s ohledem na zájmy výkonných orgánů státní moci. Dokument byl schválen v národním referendu 58 % hlasů. (Holzer, 2001: 31) Okolnosti vzniku ústavního pořádku Ruska celý systém významně poznamenaly. Důsledky uvedeného sporu byly součástí praktického fungování politické soustavy Ruska po celá 90. léta, kdy parlament nadále plnil roli alternativního názorového pólu v systému, který ale nadále nebyl schopen stát se relevantním mocenským pólem (Leichtová, 2008).

⁶ Lze vidět paralelu s kupónovou privatizací v ČR, bližší informace o ní a veškeré komentáře samotných aktérů je možné dohledat zde: <http://www.klaus-svejnar.cz/54-kuponova-privatizace/>.

Ruskou kupónovou privatizací se pak zabývá např. Vladimír Paňkov v časopise Mezinárodní vztahy s názvem článku Ekonomická transformace Ruska dostupným zde: <file:///C:/Users/Tom%C3%A1%20A1/Downloads/MV1996-2%20Pa%C5%88kov.pdf>
Paňkov se narodil v roce 1948, vystudoval hospodářské vědy na Ekonomické fakultě moskevské Lomonosovovy státní univerzity a na Humboldtově univerzitě v Berlíně. Doktorský titul získal v roce 1974 a hodnost řádného univerzitního profesora v roce 1988 na Lomonosovově univerzitě. V letech 1978-1979 pracoval jako stážista ve výzkumném Ústavu světového hospodářství na Kielské univerzitě. V roce 1990 působil jako hostující profesor na vysoké škole v St. Galiemi a v roce 1992 na univerzitě v Innsbrucku. Od října 1992 působí jako hostující profesor pro obor ekonomie reformních zemí na Hospodářské univerzitě ve Vídni.

⁷ Více o událostech puče a okolnostech boje prezidenta s legislativou a o působení samotného prezidenta v úřadu např. v článku ČT 24: [http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1439247-jak-se-ma-prezident-postavit-parlamentu-jelcin-zvolil-tanky-nebo-v-me-bakalarske-praci-kapitola-2-na-zaklade-analyzy-roberta-sakwy-viz-STUHLIK,-Tomáš.-Současné-postavení-Ruska-v-mezinárodních-vztazích.-Olomouc,-2016.-bakalářská-práce-\(Bc.\).-UNIVERZITA-PALACKÉHO-V-OLOMOUCI.-Filozofická-fakulta.](http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1439247-jak-se-ma-prezident-postavit-parlamentu-jelcin-zvolil-tanky-nebo-v-me-bakalarske-praci-kapitola-2-na-zaklade-analyzy-roberta-sakwy-viz-STUHLIK,-Tomáš.-Současné-postavení-Ruska-v-mezinárodních-vztazích.-Olomouc,-2016.-bakalářská-práce-(Bc.).-UNIVERZITA-PALACKÉHO-V-OLOMOUCI.-Filozofická-fakulta.)

Z výše uvedených důvodů má prezident v ruském politickém systému nejsilnější postavení ze všech složek státní moci. Zároveň však toto uspořádání reflektuje tradici ruské státnosti, která je založena na personifikovaném způsobu reprezentace a efektivní vládě. Prezident proto disponuje významnými pravomocemi, které může uplatnit v případě rozepře s legislativou. Prezident má právo vetovat zákony a dokonce i rozpustit parlament, pokud třikrát zamítne prezidentova kandidáta na premiéra. Prezident disponuje zákonodárnou iniciativou (český prezident nikoliv, ba dokonce ani prezident americký, ačkoliv je považován za nejsilnějšího na světě), a to jak ve formě podávání návrhů zákonů, tak ve formě tzv. prezidentských dekretů, které (pokud neporušují ústavu) nepodléhají schválení v žádném orgánu. Široké pravomoci má také v oblasti vyhlášení referenda. Ani vyhlášení výjimečného nebo válečného stavu není formální pravomocí (jako je tomu např. u českého prezidenta), nýbrž se jedná o proceduru reálně vyžadující prezidentův souhlas. Kromě uvedených pravomocí prezident definuje základní linie politiky jak ve vnitřních záležitostech, tak v politice zahraniční. O implementaci těchto linií se stará vláda, která je za svou činnost zodpovědná právě prezidentovi. (Leichtová, 2008)

Nicméně v druhém volebním období Borise Jelcina docházelo k úpadku moci prezidenta. Ukázalo se, že silné postavení prezidenta v ústavě není zárukou pevného držení moci konkrétní osobou, která úřad zastává. Mohu demonstrovat tuto skutečnost i na komparaci jiných politických systémů. Např. prezident Francie nemá ústavní právo rozpustit vládu a odvolat premiéra, nicméně ze svého postavení stranického šéfa premiéra tak velmi často činí. Naopak prezident Rakouska má ústavně daleko silnější pravomoci než prezident Francie, včetně možnosti odvolání vlády i premiéra, nicméně v Rakousku se předsedové stran ucházejí o post kancléře, který je považován za klíčový, a tak si prezident, který bývá ze stejné strany, nedovolí odvolat kancléře, který je jeho stranický „nadřízený,“ což vede k tomu, že k odvolání kancléře potažmo vlády prezidentem ještě v Rakousku nikdy nedošlo. V případě Ruska jde o osobnost prezidenta/premiéra a také jeho vztahu k zájmovým skupinám.

To potvrzuje i Robert H. Legvold, politolog z Kolumbijské univerzity, který se specializuje na mezinárodní vztahy postsovětských států. Ten tvrdí, že k opětovnému posílení mocenského mandátu prezidenta došlo po zvolení Vladimíra Putina do úřadu. „Putin se dokázal vymanit ze

závazků vůči vlivovým skupinám a po celou dobu svého prezidentství naopak velmi obratně utváří vlivovou skupinu vlastní, která postupně zasahuje do stále širších oblastí ekonomiky či kultury Ruské federace.“ (Legvold, 2007: 183) Generální ředitel rady pro zahraniční politiku Ruské federace Andrej Kortunov, specializující se kromě americko-ruských vztahů také na zahraniční a vnitřní politiku Ruska a mezinárodní vztahy, tento jev budování vlastních státně-technokratických vlivových skupin považuje za klíčový. Říká, že „zmíněné skupiny umožňují prezidentovy výrazné ústavní pravomoci, které jsou již ústavně dosti široké, ještě více posilovat.“ (Kortunov, 2006: 34)

Druhá složka, legislativní, se nazývá Státní дума a má dvě komory. Horní komora neboli Rada federace je jmenovaným orgánem, do kterého vysílají po dvou zástupcích všechny ruské regiony. (Leichtová, 2008) Je nutno zdůraznit, že na rozdíl od prezidenta Jelcina, který předával čím dál více pravomocí regionům, aby si udržel podporu, čímž do značné míry ohrozil také soudržnost celé federace, prezident Putin šel cestou zcela opačnou (odebírání pravomocí, změna financování... Dnes jsou regiony závislé na financích z centra, a tak se jejím představitelům vyplatí mít co nejlepší vztahy s prezidentem Putinem, což se pak odrazí na podílu peněz, které do daného regionu putují.). Navíc vzhledem k tomu, že v regionech, stejně jako na celostátní úrovni, vítězí většinově Jednotné Rusko, jedná se spíše o marginální mocenskou složku.

Dolní komora–Státní дума–je naopak volena v přímých volbách. Volební systém do Státní Dumy byl několikrát v historii změněn a prakticky vždy zaznívala kritika, že změnou chce „Putinův režim“ upevnit svoje postavení.

2.2. RUSKÝ VOLEBNÍ SYSTÉM

První zásadní změna se datuje do roku 2005. „RF prošla v roce 2005 zásadní proměnou volebního systému. Volby do dolní komory parlamentu–Dumy–probíhaly před reformou s použitím smíšeného volebního systému. 450 poslaneckých míst bylo obsazováno dvěma různými způsoby. Polovina Dumy byla volena většinovým systémem v jednomandátových obvodech. Volba ve většinové části probíhala v jednom kole, kdy se poslancem stal kandidát

s prostou většinou hlasů⁸. Ve většinově volené části Dumy se poslanci stávali výraznými osobnostmi, často se jednalo o představitele pouze minoritních stran, lokální politické lídry nebo nezávislé. Většinová část voleb tak byla považována za bránu pro opoziční politiky, kteří–ač bez podpory silné politické strany–kandidovali v sobě nakloněném volebním obvodu a pronikli do Dumy. Parlamentní realita však jednotlivým poslancům nedopřává dostatek prostoru k rozhodujícímu zapojení do zákonodárného procesu. Po volbách proto tito poslanci často uzavírali spojení, či přímo vstoupili do některých z parlamentních politických stran. Tento jev byl obzvláště patrný po volbách v roce 2003, kdy řada zvolených nezávislých poslanců vstoupila do některého stranického parlamentního klubu, nejčastěji do klubu Jednotného Ruska.“ (Leichtová, 2008: 388)

Druhá polovina Dumy byla až do reformy volena proporčním způsobem s 5% uzavírací klauzulí. (Leichtová, 2008). Kandidátní listiny byly uzavřené, tedy bez možnosti označovat preference jednotlivým kandidátům, jako je tomu např. v ČR, kde volič v parlamentních volbách může zakroužkovat až 4 kandidáty.

Volební reforma z roku 2005 volby na první pohled zjednodušila. V praxi však vytvořila řadu překážek pro vstup politických stran do Dumy a také prostor pro regulaci vstupu jednotlivých stran do samotného volebního klání. Jejím cílem bylo, dle tvůrců úprav, posílit a strukturovat roztržitý stranický systém Ruské federace. Kritici reformy však tvrdí, že jejím cílem bylo odstranit z Dumy většinu opozice. „Zavedl se proporční systém se 7% uzavírací klauzulí. Zvýšení volebního prahu ztížilo vstup malých stran do parlamentu. Stejný účinek měl i zavedení zákaz uzavírání volebních koalic. Ztížena byla i registrace politických stran u ministerstva spravedlnosti. Byl navýšen nutný počet členů, které musí strana mít, aby mohla být zaregistrována, a to na 50 tisíc, přičemž je nutné, aby strana měla minimálně pětisetčlenné členské základny v alespoň polovině regionálních subjektů federace. Tento krok znemožnil registraci zhruba 16 stran. Možnost kandidovat ve volbách byla omezena na kandidáty ze stranických kandidátek, čímž se zamezilo vstupu nezávislých poslanců do Dumy. Vedle zrušení většinově volených jednomandátových obvodů se jedná o druhé opatření, které dolní komoru parlamentu výrazně homogenizuje. Následující volby v roce 2007 tato tvrzení

⁸ First past the post systém britského typu.

potvrdily. Registrační procedury dokázalo naplnit pouze 11 stran. Z nich pouze 4 dokázaly překročit sedmiprocentní volební hranici. Kromě tradičně silných komunistů se jednalo o dvě prokremelská uskupení Jednotné Rusko a Spravedlivé Rusko, poslední poslanecký klub pak utvořila nacionálně laděná Liberálně-demokratická strana.“ (Leichtová, 2008: 388)

Návrh novely volebního zákona byl Státní Dumou v tzv. třetím čtení přijat většinou 339 poslanců proti 89, proti hlasovali poslanci Komunistické strany Ruské federace a subjektu Vlast (russiavotes.org). Stoupenci změny argumentují tím, že reforma je založena na modelu používaném v západních demokraciích a povede k rozvoji demokracie, občanské společnosti a stabilizaci politického systému. Tento volební systém měl podle jejich názoru pomoci oddělit silné strany od okrajových a povzbudit soutěž mezi hlavními politickými stranami. Kromě pro prezidentské strany Jednotné Rusko hlasovali pro také poslanci liberálně-demokratické strany. „Přítvrzení zákona je na místě, lidé stejně volí pouhý symbol, nikoli osoby,“ tvrdí podle BBC jejich předseda Vladimir Žirinovskij (bbc.co.uk). Naopak kritici jsou přesvědčeni, že jde o další posílení moci prezidenta a že cílem je vymýtit z parlamentu opozici. Komunisté a liberálové poukazují na to, že již ve volbách v roce 2003 museli bojovat s obstrukcemi ze strany státu a že nové zákony před ně vrší další překážky. Dalším terčem kritiky je zákaz vytváření předvolebních koalic. „Bloky se vytvářejí v zájmu voličů, umožňují slabším stranám, aby se podílely na politickém životě země. Jejich zákaz je nesmyslný,“ kritizuje podle Hospodářských novin jedno z ustanovení novely nezávislý poslanec Vladimir Ryžkov⁹ (HN, 2005).

V roce 2014 došlo k další zásadní změně volební procedury. Do ruského politického systému se vrátil smíšený systém, ve kterém je část poslanců Dumy (225 poslanců) volena z kandidátních seznamů politických stran a další část (225 poslanců) potom na základě voleb jednomandátových okrsků. Obrazně jde o kombinaci systému, který v ČR známe ze senátních voleb a na druhé straně z klasických sněmovních voleb. V souvislosti s tím, že tento systém byl zrušen v roce 2004 jako součást konsolidačního poslaneckého balíčku, Kreml do určité míry s návratem jednomandátových okrsků vykalkulovaně riskuje vznik méně „konsolidovanější“, tj. snad nevyzpytatelnější Dumy, než byl zvyklý mezi roky 2007 až 2016.

⁹ Pro důkladnější analýzu volebního systému z roku 2005 lze doporučit lednový článek z Evropských volebních studií z roku 2006, jehož autorkou je Markéta Matoušková z Institutu pro srovnávací politologický výzkum, str. 98 – 110.

Jde ale o kalkulaci nejspíše proto, že rozdělení kandidatur v jednomandátových okrscích by mohlo být v nejbližší budoucnosti otázkou dohody mezi parlamentními stranami a snad i opozicí. (Sušová-Salminen, 2016)

Jak již bylo řečeno, de facto jde o návrat k volebnímu systému platnému před rokem 2005. Strany nemusí pro své kandidáty předem sbírat podpisy od občanů. Nezávislí uchazeči musí předložit seznamy s podpisy od půl procenta populace v daném okruhu. K zastoupení ve sněmovně by stranám stačilo získat opět pět procent hlasů namísto sedmi procent. Podle liberálního listu Kommersant volební reforma sice otvírá větší možnosti pro více politických stran a nezávislé kandidáty, ale obsahuje i úskalí a bariéry. Předloha kupříkladu nepovoluje volební koalice, takže i opoziční strany sotva budou s to soupeřit s vládní stranou Jednotné Rusko a s ní spjatou "lidovou frontou", vytvořenou Putinem. Opozice předpokládá, že změna pravidel prospěje hlavně Jednotnému Rusku, které by si při zachování dosavadního volebního systému a při klesající popularitě u voličů sotva udrželo nadpoloviční většinu v parlamentu. Změna pravidel však umožní pokračovat v dominanci Putina uskupení, zatímco zavedeným parlamentním stranám nastanou "těžké časy" kvůli záplavě nových uskupení, zakládaných prý jen s cílem odčerpat hlasy opozici. (zahraniční.ihned, 2013)

Jednotné Rusko danou reformu samozřejmě obhajuje a zmiňuje se o ni i ve svém volebním programu před volbami do Státní Dumy v září 2016: „Federální zákon přijatý 2. května 2012, číslo 41, odstavec 3 zrušil ve prospěch kandidátů, kteří byli navrženi různými politickými stranami, ale také ve prospěch kandidátů na kandidátních listinách nutnost sběru podpisů u voličů a rovněž u nezávislých kandidátů (a současně u kandidátů společenských uskupeníh na lokální úrovni) snížil nutné množství získaných podpisů od voličů ze 2 na 0,5 %. Díky tomu, že daný zákon vešel v platnost, se politická situace v zemi kvalitativně změnila. Stala se více konkurenční, otevřenou pro účast nových společenských sil a orientovanou na sociální a politickou aktivitu voličů.“¹⁰ (Kudrin, 2013)

¹⁰ Originál: „Федеральный закон от 2 мая 2012 года № 41-ФЗ освободил кандидатов, выдвинутых любыми политическими партиями, а также списки кандидатов от сбора подписей избирателей, а для самовыдвиженцев (а также выдвиженцев общественных объединений на муниципальных выборах) снизил максимально допустимое число необходимых подписей избирателей с 2 до 0,5%. В результате введения в действие нового законодательства качественно изменилась политическая ситуация в стране: она стала более конкурентной, открытой для участия новых общественных сил, ориентированной на социальную и политическую активность избирателей.“

Nicméně opozice kritizuje i tuto změnu, tedy jakýsi návrat do původního stavu před rokem 2004. "Namísto toho, aby si vyvodili závěry z voleb, které zaváněly falšováním a šejdířstvím, se rozhodli zlikvidovat celý stávající volební systém," postěžoval si Zjuganov. Zdánlivě demokratické změny jsou podle něj jen kosmetické a ve skutečnosti se chystá "cynické kradení hlasů" a vytvoření co nejpříhodnějších podmínek pro vládnoucí stranu." Prakticky vše v tomto zákonu je zaměřeno na zachování monopolu 'strany moci'," uvedl předák liberální strany Jablko Sergej Mitrochin. A i místopředseda dumy za nacionalisty Igor Lebeděv označil předlohu za "krok zpět", který má zajistit Jednotnému Rusku co nejvíce poslanců. (zahraniční.ihned, 2013)

2.3. CHARAKTER RUSKÉHO STRANICKÉHO SYSTÉMU

„Co se týče samotného stranického systému RF, který je produktem daných volebních zákonů a samozřejmě stejně tak vůle voličů, ten je velmi specifický a komplikovaný. Ruské strany je obtížné zařazovat na základě Rokkanových cleavages, především na základě konfliktní linie levice–pravice, protože jejich programová východiska jsou často nejasně zařaditelná, nebo přímo vycházejí z jiných než ideologických základů“ (Holzer, 2004: 53). To je i případ v současnosti nejsilnější strany Jednotného Ruska. Ta bývá často označována za technokratickou, protože jejím hlavním programem je podpora kremelské politické garnitury, zejména pak osobně prezidenta Vladimíra Putina. Tradice proprezidentských stran vznikla v Ruské federaci již v druhé polovině devadesátých let, kdy vznikla uskupení Náš dům Rusko pod vedením Viktora Černomyrdina a Ruské regiony představitel mladší generace ruských politiků Ivana Rybkina. Zatímco tato dvě uskupení byla výrazem soutěže různých politických skupin v systému o vliv na prezidenta Jelcina, Jednotné Rusko, které absorbovalo nebo eliminovalo všechna konkurenční uskupení tohoto typu, je spíše vlivovou skupinou prezidenta na systém. (Leichtová, 2008)

Pokus o jakousi „kvaziproprezidentskou“ stranu proběhl také v českém prostředí založením levicové Strany práv občanů ZEMANOVCI (SPOZ) v roce 2009, která se hlásila k sociálně-demokratické orientaci, avšak zdůrazňovala především podporu prezidentu Miloši Zemanovi. Po volbách v roce 2014, kdy se nedostala, navzdory průzkumům, do Poslanecké sněmovny, vypustila ze svého názvu „ZEMANOVCI,“ avšak nadále deklaruje podporu prezidentovi

např. i předvolební kampaní v krajských volbách 2016, kde se na billboardech strany objevuje slogan: „Podporujeme přímo zvoleného prezidenta.“

Nicméně vznik strany neznamenal žádný posun k prezidentské straně ruského typu, navzdory prosazení prezidentových zájmů v rámci tzv. úřednické vlády Jiřího Rusnoka v období od 10. července 2013 do 29. ledna 2014, kdy se chopila moci vláda, kterou udržoval, na úkor odstoupivší pravicové Nečasovy vlády, sám prezident Zeman, čímž významně zasáhl nejen do exekutivy, ale i legislativy, kdy došlo k následným předčasným volbám do Poslanecké sněmovny.

Uskupením podobného typu jako Jednotné Rusko je i Spravedlivé Rusko, které se od Jednotného Ruska liší důrazem na sociální témata. Ačkoliv se hlásí k podpoře současné exekutivy, zaměření na sociální politiku má patrně vybudovat prostor pro hlasy voličů ze sociálně slabších vrstev a odčerpat tak hlasy zejména komunistům. Nejsilnější stranou ne-technokratického typu tak zůstává Komunistická strana Ruské federace. Nicméně ta oslabuje na úkor Jednotného Ruska, a tak jediná opoziční síla v zemi nevytváří dostatečný tlak na vládnoucí elitu.

Poslední parlamentní stranou s dlouho tradicí je Liberálně-demokratická strana. Toto uskupení se pohybuje na ruské politické scéně již od počátku devadesátých let, a ačkoliv tomu název strany nenapovídá, jedná se o nacionalistické uskupení pohybující se na hranici extremismu. Tato strana pravidelně překračuje hranici pro vstup do parlamentu, kde zejména činy svého excentrického předsedy Žirinovského velmi viditelně působí. Je nutné poznamenat, že být viděn v případě této strany neznamená mít reálný politický vliv. Navíc i tato strana se zařadila mezi strany s výraznou ochotou podpořit na parlamentní půdě stávající ruskou výkonnou moc. Na západě populární ruské strany hlásící se k demokratické pravici se prakticky marginalizovaly. Nejznámější uskupení Svaz pravicových sil a Jablko dosahují svými zisky pouze kolem jednoho procenta hlasů. Vnitřně roztříštěný pravicový demokratický tábor se tak dostal prakticky na okraj politického zájmu. (Leichtová, 2008)

3. KOMPARACE PROGRAMŮ KSRF A JEDNOTNÉHO RUSKA JAKOŽTO HLAVNÍCH KONKURENČNÍCH POLITICKÝCH SIL V RUSKÉ FEDERACI

Pro hlubší pochopení ruského stranického systému je zcela nezbytné pochopit programové směřování a ideologii dvou hlavních subjektů ruského stranického systému. Konkrétně tedy vládnoucího Jednotného Ruska a hlavního opozičního subjektu Komunistické strany Ruské federace. Níže přikládám tedy překlady volebních programů daných politických subjektů.

3.1. PŘEKLAD PROGRAMU KOMUNISTICKÉ STRANY RUSKÉ FEDERACE

Stranický program

Rusko se nachází na velkém historickém zlomu. Země byla násilím a podvodem navrácena ke kapitalismu. Je to cesta sociálního úpadku, který vede k národní katastrofě a k zániku naší civilizace.

Komunistická strana Ruské federace vedla nekompromisní boj proti znovunastolení kapitalismu, rozpadu Sovětského svazu a zničení sovětské vlády. KSRF je jedinou politickou organizací, která důsledně hájí práva pracujícího lidu, národní a státní zájmy. Strategickým cílem strany je opětovné vybudování socialismu v Rusku, socialismu 21. století.

Při definici svých programových cílů a úkolů, strategií a taktiky vychází naše strana z analýzy společensko-politické praxe, řídí se marxisticko-leninským učením a tvořivě jej rozvíjí. Strana se opírá se o zkušenosti a úspěchy národní i světové vědy a kultury.

1. Současnost a Rusko

Ruští komunisté se domnívají, že zásadní konflikt mezi kapitalismem a socialismem, který se stal symbolem uplynulého 20. století, není u konce. Současná doba je navzdory dočasnému odstoupení od revolučního hnutí charakterizována přechodem od kapitalismu k socialismu.

Kapitalismus, který dnes dominuje na většině světového území, je takovou společností, ve které je materiální a duchovní vlastnictví podřízeno tržním zákonům založeným na produktivitě práce a zisku kapitálu. Kapitalistický výrobní způsob vede k nespoutanému vykořisťování člověka a přírodních zdrojů bez ohledu na smrtící následky pro životy budoucích pokolení a jejich životního prostředí.

Potvrzuje se tak leninské učení o imperialismu jako nejvyšším a posledním stadiu kapitalismu. Proces koncentrace kapitálu na začátku 20. století vedl ke vzniku velkých kartelových svazů. Došlo ke spojení bankovního a průmyslového kapitálu. Zostřující se bitva o přerozdělení trhu vyvolala dvě světové války s obrovskými oběťmi, ale také spoustu místních ozbrojených konfliktů.

Ve druhé polovině 20. století se skupina rozvinutých kapitalistických zemí, tzv. „zlatá miliarda“, obohatila s pomocí bezohledného vykořisťování zdrojů planety, finančních spekulací, válek a nového propracovaného způsobu kolonialismu. Tyto země tak vstoupily do doby, kterou lze pojmenovat jako „spotřebitelská společnost.“ Zde se spotřeba jakožto přirozená funkce člověka mění na „svatý cíl,“ od jehož horlivého sledování se odvíjí sociální status individua. Podstata věci spočívá v nadměrném vykořisťování a rozšíření trhu prostřednictvím vtíravé reklamy a jiných metod psychologického nátlaku.

Imperialismus používá nejnovější technologie, prostřednictvím kterých manipuluje obyvatelstvem planety. Snaží se celý svět zabalit do své informační pavučiny, nastolit v něm egoismus, násilí, podlost a kosmopolitismus.

Po zániku Sovětského svazu a restauraci kapitalismu v postsovětském prostoru a ve východní Evropě praktikují Spojené státy a jejich nejbližší spojenci politiku imperialistické globalizace. Schyluje se k velmi nebezpečné situaci. Mezinárodní opozici práce a kapitálu je vnucována podoba „války civilizací“. Jde o nový světový milník. Přerozdělují se sféry ekonomického, politického a vojenského vlivu. Roste boj o kontrolu nad přírodními zdroji planety. Pro dosažení svých cílů využívají imperialistické kruhy vojensko-politické bloky a pouští se do otevřených ozbrojených konfliktů.

Stávající struktura světa umožňuje vládnoucím kapitalistickým zemím udržovat relativní stabilitu, oslabovat dělnická a jiná protestní hnutí a uklidňovat sociální konflikty v jednotlivých zemích.

Kapitalismus sice zajišťuje malé skupině zemí vysokou spotřebitelskou úroveň, ale současně způsobuje vznik nových protikladů a zostřuje všechny globální problémy.

Další pokračování kapitalistického systému jakožto vládnoucí síly na planetě může vést ke katastrofě. Dokonce i jeho nejzatvrzejší zastánci přiznávají, že rozvoj výroby, kterého je dosahováno bezohlednými metodami, jež jsou kapitalismu vlastní, vede k rychlému vyčerpání přírodních zdrojů. Prohlubuje se světová ekonomická krize. Kapitalismus ničí životy lidí lokálními válkami a neustálou hrozbou, že přerostou v novou světovou válku. Dále má na svědomí přepisování státních hranic, antropogenní katastrofy, kulturní a duchovní úpadek. Svobodná výměna informací také není slučitelná se současným trhem.

Kapitalismus sám vytváří předpoklady pro ustavení dokonalejšího společenského zřízení. Hlavní materiální základ neodvratného nastolení socialismu spočívá ve znárodnění výroby. Hybnou silou tohoto procesu byl a zůstává pracující lid, dělnická třída. Vědecko-technický progres vede k původnímu kvalitativnímu a strukturnímu obnovení dělnické třídy ve městě i na vesnici. Inženýrsko-techničtí a vědečtí pracovníci, pracovníci ve sféře služeb jsou ve většině případů také námezdními pracovníky. V důsledku toho vzniká předvoj, jádro současné dělnické třídy. V něm vidí komunisté svou hlavní sociální oporu. Především k němu se obracejí se svými ideami, napomáhají k pochopení a realizaci zájmů pracujících v národním i mezinárodním měřítku. Tato avantgardní síla má ve svých rukách nejen osud Ruska, ale i celé lidské civilizace.

Ruští komunisté se sebevědomě dívají do budoucnosti. Pouze socialismus dokáže překonat vykořisťování člověka člověkem, nešetrný charakter kapitalistické výroby a spotřeby. Restaurace kapitalismu, která proběhla v SSSR a řadě jiných zemí představuje pouze dočasné odklonění od socialismu. Přičemž neprohrál socialismus jako společenské zřízení, ale jeho raná forma. Síla socialismu zraje a roste. Velmi rychle se rozvíjí socialistická Čína. Cestou budování socialismu se vydávají i jiné země. V řadě zemí jsou u moci komunisté nebo progresivní strany, jejichž lídři sympatizují s touto cestou. Po vzoru Kuby se v zemích Latinské Ameriky čím dál více projevuje snaha o socialistické uspořádání. V mnohých zemích se zostřuje národně-osvoboditelský boj, přičemž zbavuje kapitalismus nejdůležitější podstaty pro pokračování jeho existence.

Hlasitě o sobě dává vědět hnutí odpůrců imperialistické globalizace. To je důvod, proč lze předpokládat, že socialismus jako učení, masové hnutí a společenské zřízení ve 21. století „chytí druhý dech.“

2. Lekce historie a cesta k záchraně vlasti

Při posuzování zákonitostí rozvoje lidstva vychází KSRF z toho, že každý národ a každá země musí cestu k záchraně realizovat s přihlédnutím ke svým zvláštnostem a historickým zkušenostem. To v plné míře platí pro naši zemi. Rusko přispělo k rozvoji lidstva obětavou prací a válečnými hrdinskými činy svých národů, osobitostí společenského myšlení, duchovním zapálením jeho významných spisovatelů, hudebníků a umělců, vědců a inženýrů, obětmi generací ruských patriotů a revolucionářů. Budoucnost naší vlasti je možné stavět pouze na tomto pevném základě historické návaznosti.

Složitá provázanost geopolitické polohy, národních a ekonomických podmínek udělala z ruské společnosti nositele svébytné kulturní a morální tradice. Stěžejními hodnotami Ruska jsou vzájemná pomoc, kolektivismus, patriotismus a velmi těsné propojení člověka, společnosti a státu. Odsud pramení snaha lidu o naplnění vyšších ideálů pravdy, dobra a spravedlnosti, které povedou k rovnosti všech občanů nezávisle na národních, náboženských a jiných odlišnostech. Tyto hodnoty jsou důležitým předpokladem pro to, aby masy přijaly osvoboditelské a revoluční idey.

Ruská historie zcela potvrzuje pohled na revoluci jako na hnací motor historie. Bez rolnických válek vedených ruskými povstanci Štěpánem Timofejevičem Razinem a Jemeljanem Ivanovičem Pugačovem, bez idejí literáta a revolucionáře Alexandra Nikolajeviče Radiščeva, povstání Děkabristů, nezištného úsilí spisovatelů a politických aktivistů Alexandra Ivanoviče Gercena a Nikolaje Gavroloviče Černyševského by nebylo zrušeno nevolnictví. Bez boje revolučních sil by nepadl carský režim. Bez působení Vladimíra Iljiče Lenina a bolševické strany, kterou řídil, by nedošlo k průlomové cestě lidstva směrem k principiálně jinému společenskému zřízení. Neupevnil by své postavení nový typ vlády zavedený díky historickému vývoji – Sovětská republika.

Velká říjnová socialistická revoluce byla pro Rusko v době válečné, politické a ekonomické krize, rozkladu země a totální neschopnosti buržoazního bloku jedinou reálnou šancí pro národní sebezachování. Zákonitým důsledkem tvůrčího charakteru VŘSR se stal vznik mnohonárodnostního SSSR.

Naše země se stala průkopníkem budování socialismu. Nicméně nutnost „dořešit“ mnohé problémy, jež se v kapitalistickém Rusku nashromáždily, a nepřátelské okolí zásadně poznamenaly tento proces.

Byla ustavena vláda pracující většiny. Byl uskutečněn přechod k plánovanému řízení národního hospodářství na základě společného vlastnictví. Sovětský lid se rychle vypořádal s úkoly stabilizačního období, získal obrovské sociální a kulturní výdobytky. Další vývoj událostí ukázal, že orientace strany na vybudování socialismu v této ojedinělé zemi byla správná.

Nicméně naše ekonomika ještě stále zaostávala za ekonomikami vládnoucích kapitalistických států. Pracující SSSR si uvědomili výjimečnost poznatků I. V. Stalina o nutnosti předstihnout během deseti let historický vývoj, na který potřebovaly kapitalistické země téměř století. Ve velmi krátkém období, za použití metody mobilizační ekonomiky, byla uskutečněna industrializace, která v kapitalistických zemích trvala věky. Zrychleným tempem byla provedena kolektivizace zemědělství. Byla odstraňována masová ngramotnost a započala kulturní revoluce. To vše umožnilo posunout společnost na zcela novou kvalitativní úroveň.

Mírový rozvoj SSSR byl přerušen zrádným napadením ze strany fašistického Německa a jeho přísluhovačských států. Tato agrese vedla ke smrti miliónů lidí a ke zničení země. Masové hrdinství sovětského lidu za Velké vlastenecké války, úspěšné obnovení národního hospodářství a další rozvoj země opět dokázaly historické výhody námi zvolené cesty socialistického rozvoje.

Byl utvářen jediný národně-hospodářský komplex, který byl založen na principiálně novém typu rozdělení práce.

Občanům byly garantovány všechna nejdůležitější sociální práva: na práci, odpočinek, ochranu zdraví, materiální zabezpečení ve stáří, bydlení, vzdělání, na využití výdobytků v oblasti kultury. Nepřetržitě rostl blahobyt a délka života obyvatel. SSSR jako první na světě uskutečnil let člověka do vesmíru, zajistil mírové užívání jaderné energie a také rozkvět vědy a kultury. Sovětský socialismus se stal nejmocnější částí světa zabezpečující mír a stabilitu

v mezinárodním prostředí. Tzv. „Ruský zázrak“ představoval gigantické možnosti socialistického uspořádání a vzbuzoval zasloužený obdiv všech národů planety.

Ale úkol, jímž bylo vytvoření výrobních sil v souladu se socialistickým způsobem výroby, nebyl zdaleka naplněn. Mobilizační ekonomika zavedená v SSSR zapříčinila bezohledné znárodnění a centralizaci mnohých sfér společenského života. Hospodářský mechanismus nebyl včas uveden do souladu s potřebami výrobních sil. Rostla byrokracie, byla potlačována samospráva lidu, snížena společenská síla a iniciativa pracujících. Došlo k vážnému odklonu od jednoho z klíčových principů socialismu „Každý podle svých možností, každému podle jeho práce.“ Úspěchy vědecko-technické revoluce nebyly v plné míře skloubeny s výhodami socialismu. Došlo k neopodstatněnému předbíhání událostí, což se projevilo především ve třetím programu KSSS v roce 1961.

Hlavní úkol, který stál před společností, spočíval v přechodu od minulých mnohdy nedokonalých forem socialismu k jeho dokonalejší formě a v zajištění rozvoje reálného socialismu v SSSR na vlastním základu. Bylo nutné nejen formálně a právně, ale reálně zestátnit výrobu, dosáhnout vyšší úrovně výrobních sil a kvality života ve srovnání s kapitalismem, přejít k samosprávě, přejít k samovládě pracovních kolektivů, více motivovat k práci a postupně utvářet podmínky k harmonickému a všestrannému rozvoji osobnosti.

Sovětské občany si uvědomovali nutnost změn. Ale sovětská vláda otálela s přijetím potřebných rozhodnutí a neprojevovala dostatečnou vytrvalost v jejich realizaci. V důsledku toho se ve společnosti hromadily obtíže, problémy a projevovaly se nepříznivé tendence. Toto vše bránilo využití výhod socialistického zřízení, deformovalo je, a potlačovalo tak vývoj kupředu. To vyvolalo u spousty lidí zklamání a nedůvěru.

Bez přihlídnutí k těmto okolnostem nelze správně porozumět takovým protikladům ve vlastní historii, jako je spojení masového budovatelského nadšení pracujících s narušováním socialistické zákonnosti ve 30. a 40. letech, jež bylo naší stranou rozhodně odsouzeno.

Komunistická strana se snažila být avantgardou dělnické třídy a celého sovětského národa. Ve svých řadách disponovala nejaktivnějšími a nejpr připravenějšími občany, kádry oddanými socialismu a měla vysokou autoritu ve světovém revolučním hnutí. Avšak v chodu KSSS se začátkem 90. let objevily negativní jevy. Krize, která postihla sovětskou společnost, byla do

značné míry ovlivněna krizí v samotné straně. KSSS se dostala do hluboké teoretické stagnace.

Přitom se do vládnoucí strany vetřelo nemálo cizorodých elementů, bezideových kariéristů a prospěchářů. Před tím už varoval V. I. Lenin.

Honba za početností stranické základny, chybějící mechanismus obměny a omlazování vládnoucích kádřů oslabovaly KSSS. Politicky vyzrálá část strany nemohla mít potřebný vliv na činnost vládnoucích struktur a odvrátit tak rostoucí počet třídních nepřátel v jejich řadách. Podcenění nebezpečí probíhajících procesů, monopol na moc a ideologii a rovněž degenerace části stranických lídrů dostaly KSSS do stavu „mimo realitu.“ Docházelo k čím dál větší izolaci funkcionářů od miliónů komunistů a pracujících.

Přesto boj o leninskou cestu a pravý socialismus nikdy neskončil. SSSR se dál rozvíjel, rostla jeho moc a mezinárodní autorita. Ve straně sílila snaha marxistů-leninistů vyřešit nakonec nazrálé problémy, překonat negativní tendence, jež se nahromadily ve společnosti, a dostat se do nového období. Ale tato snaha byla zrádci socialismu lstivě zneužita.

Ve druhé polovině 80. let tito zrádci přišli se sloganem „Více demokracie, více socialismu!“ Ve skutečnosti tak započala práce na jeho zničení. Různě se zpochybňovala role společného vlastnictví–základu socialistického zřízení. Překrucovala se role pracovních kolektivů a družstev. Nebyla přijata potřebná opatření vůči šedé ekonomice. Oslabení role státu a ústup od původních plánů vedly k dezorganizaci národního hospodářství a spotřebitelského trhu. Uměle vzniklý „deficit“ zboží vyvolal protesty obyvatel. Média byla předána do rukou buržoazie. Buržoazie využila metody psychologické války a zahrnula masy lidí o sovětské a ruské historii. Byly tak rozvázány ruce „šedému kapitálu,“ nacionalistům, protinárodním silám, které vystoupily proti sovětské moci a jednotnému svazovému státu.

Politická elita přistoupila na to, aby využila své postavení k ovládnutí společného vlastnictví. Když jejich počínání narazilo na odpor skutečných straníků, kteří požadovali zachování socialistického uspořádání a SSSR, tak tito reformátoři uskutečnili během srpna až prosince 1991 kontrarevoluci a zakázali činnost komunistické strany.

Následujícím krokem k rozšíření kapitalismu a zničení strany se stala Bělověžská dohoda uzavřená zjevnými zrádci naší vlasti. Hrubě porušili posvátnou vůli národa žít v jednom mnohonárodnostním státě projevenou v celosvazovém referendu 17. března roku 1991.

Ostudným završením tohoto zločinného jednání se stal říjen roku 1993–střelba z tanků u budov Parlamentu v Moskvě a rozpuštění jeho poslanců. Tyto události se staly prvopočátkem nastolení buržoazního státu a ustavení režimu národní změny.

Podněcovateli antisovětských sil v naší zemi byly USA, jejich spojenci a západní tajné služby. Pod jejich záštitou v SSSR vznikl tzv. „vnitřní disent.“ Za jeho vedoucího postavení došlo k završení kontrarevolučního převratu, což vedlo k upevnění a dočasné stabilitě kapitalismu, jenž byl vnucen národům Ruska. Destruktivní kurz současné moci a její zhoubná politika se stávají pro miliony lidí čím dál více očividnými.

Restaurace kapitalismu nevyhnutelně vedla k vykořisťování člověka člověkem a způsobila hluboké rozštěpení společnosti. Na jednom pólu se objevila tzv. třída strategických vlastníků, jejímž základem se od počátku stal bankovní-spekulativní a exportně-surovinový kapitál. Ekonomicky je těsně spjat se západem a je tak silně orientován na zahraničí. Národní kapitál se sice orientuje na rozvoj domácí ekonomiky, neztrácí však svou třídní podstatu. V Rusku roste počet dolarových milionářů a miliardářů. Na protipólu se pak nachází obrovská masa chudých lidí, která je utiskována hrozbou nezaměstnanosti a nejistotou, co bude zítra. Do Ruska se vrátil antagonistický rozpor mezi pracujícím lidem a kapitálem. Státní mechanismus podporuje toto uspořádání a v plné míře tak hájí zájmy a vůli velké buržoazie a jejích elit v podobě oligarchie.

Rusko je postiženo systémovou krizí. Restaurace kapitalismu s sebou přinesla strmý pokles objemu průmyslové a zemědělské výroby, degradaci vědy, vzdělání a kultury. Nehledě na tok naftodolarů nedochází do dnešního dne k žádnému významnému posunu v žádném průmyslovém odvětví. Snižuje se počet obyvatelstva. Občané jsou odříznuti od participace na společenském životě. Dokonce jsou popírány normy buržoazní demokracie. Volby do zastupitelských orgánů se čím dál více mění ve frašku.

Prohlubuje se propast mezi bohatými a chudými, mezi nově vzniklými zbohatlíky a většinou národa. Pracující ztratili velkou část svých sociálně-ekonomických a občanských práv. Proletarizace většiny spoluobčanů probíhá současně s jejich uskupováním do tříd. Pokračuje zhoršování životní situace značné části pracujících, válečných veteránů a důchodců. Miliony dětí namísto školní docházky chodí žebrať. Zostřují se rozdíly mezi regiony, mezi městem a vesnicí.

Neuhasínají mezinárodní konflikty. Krajně vyostřenou se stala v období restaurace kapitalismu tzv. ruská otázka. V současnosti jsou Rusové nejvíce rozdrobeným národem světa. Probíhá neskrývaná genocida velkého národa. Množství Rusů se snižuje. Je ničena historicky utvořená kultura a jazyk. Úkoly týkající se ruské otázky a boje za socialismus se ve své podstatě shodují.

Rusko přišlo o svou pozici v mezinárodním prostředí. Snížila se bojeschopnost ozbrojených sil. NATO se bezostyšně přibližuje k našim hranicím. Z Ruské federace se v rámci přerozdělení světa stává nový objekt surovinové základny pro imperialistické země. KSRF je přesvědčena, že záchrana vlasti je možná pouze v případě návratu k sovětskému uspořádání a nastolení socialismu. Historie znovu postavila naše národy před stejné rozhodnutí jako v letech 1917 a 1941: buď budeme obrovská mocnost a nastolíme socialismus, nebo bude následovat další rozklad země a její proměna na kolonii. Nehovoříme o návratu do minulosti, ale o posunu vpřed, směrem k obnovenému socialismu, který bude očištěn od chyb a omylů z minulosti a bude v plné míře odpovídat současnému stavu.

Kvůli stupňování systémové krize dochází mezi lidem k napětí a odporu vůči vládnoucímu režimu. Pocit ponížení utiskovaných a zbídačených lidí se slévá s bolestí patriotů ohledně zhanobení cti země. Na základě tohoto se šíří národně-patriotické hnutí za nezávislost Ruska.

V současných podmínkách KSRF vidí svou úlohu ve spojení sociálně-třídního a nacionálně-osvoboditelského hnutí do jediné národní fronty. Dodat jí cílevědomý charakter. Strana bojuje za jednotu, pospolitost a nezávislost státu, za vznik bratrské unie sovětských národů, blahobyt, bezpečí a mravní i fyzické zdraví obyvatel. Se svými ideami se ruští komunisté obracejí především na současnou dělnickou třídu. Obecněji řečeno—na třídy ruského pracujícího lidu. Také na ty, kteří vlastní prací utváří materiální a duchovní hodnoty, a rovněž

na ty, kteří poskytují obyvatelstvu životně důležité služby. V těchto lidech vidí komunisté svou hlavní sociální základnu.

Historická zkušenost svědčí o tom, že za těžkých časů byla naše země úspěšná pouze tehdy, pokud si pracující a celý národ správně uvědomili své základní zájmy a rozhodně je chránili. Povinností komunistů je všemožně se podílet na tomto procesu a být v jeho čele.

KSRF prosazuje mírový přechod k socialismu. Jak je uvedeno ve Všeobecné deklaraci lidských práv, jež byla přijata Valným shromážděním OSN, je vláda povinna starat se o potřeby lidu, aby „nebyl přinucen uchýlit se k poslední možné variantě, tedy ke vzpouře proti tyranii a útlaku.“ Vládnoucí režim v Rusku provádí politiku namířenou proti lidu a sám si tak kope hrob.

KSRF se snaží o aktivizaci sociálně-třídního a národně-osvoboditelského boje, přičemž bere v úvahu skutečnost, že má reálné a potenciální politické spojení. Jsou to politické strany a společenská hnutí levicového socialistického spektra, rovněž i progresivní vlastenecká hnutí. Lze jmenovat odbory, organizace dělníků, rolníků, žen, válečných veteránů, mládeže, dále pak náboženské, osvětové, umělecké, ekologické, antiglobalizační a jiné společenské organizace. Jsou to všichni ti, kteří projevují starost o pracující lid a bojují proti zotročení Ruska a již se nezostudili tím, že by souhlasili s destruktivním kurzem vládnoucího režimu. Komunisté respektují jejich právo na vlastní názory a nevnucují jim své. Nicméně v rámci společného dialogu a vzájemné spolupráce komunisté považují za nutné otevřeně projevovat své pevné přesvědčení, že ochrana národních a státních zájmů Ruska je úzce spjata s bojem za socialismus a sovětskou formu vlády lidu. Jsme přesvědčeni, že čas ukáže, že se nemýlíme.

3. Tři etapy rozvoje země

Strana stanovila tři fáze pro splnění svých strategických cílů

První etapa:

V rámci první fáze je úkolem ustavit demokratickou vládu pracujících, různých národně-vlasteneckých sil za vedoucího postavení KSRF. Pro splnění daného úkolu komunisté organizují lidové masy v boji za jejich sociálně-ekonomické a politické zájmy a zaujmají vedoucí postavení při projevech pracujícího lidu, válečných veteránů a mládeže o ochraně

svých zákonných práv. Strana usiluje o vytvoření podmínek, které by vedly ke spravedlivým volbám do všech zastupitelských orgánů a ke zformování vlády lidové důvěry.

Ovládnutí hybných sil moci umožní odstranit katastrofické následky „reforem,“ ustavit základní politická a sociálně-ekonomická práva občanů, vrátit zpět vlastnictví protiprávně přisvojených výrobních prostředků do rukou lidu a navrátit je pod kontrolu státu. Znárodnění vytvoří stálou ekonomickou základnu pro další změny. Bude zastaveno okrádání malých výrobců velkým kapitálem, úředníky a mafiánskými skupinami.

Zastupitelské orgány a vláda zajistí podmínky pro bezpečnost a nezávislost země, potlačí snahy tvůrců tzv. „nového světového uspořádání“ dostat do svého područí přírodní bohatství a výrobní základnu Ruska a začnou všemi dostupnými prostředky spolupracovat na ekonomické a politické reintegraci republik, které byly protizákonně odtrženy od Sovětského svazu.

KSRF bude aktivně podněcovat a rozvíjet přímou vládu lidu: místní rady národních poslanců, rady pracovních kolektivů, samosprávné výbory a podporovat zavedení kontroly vládní a zastupitelské moci pracujícími. V referendu bude vznesena otázka o znovunastolení sovětského režimu státní moci v plném rozsahu.

Druhá fáze:

Po dosažení politické a ekonomické stability KSRF přijme potřebná opatření, aby maximálně zabezpečila čím dál větší participaci pracujících na vládě. To je nezbytné realizovat s pomocí rad, odborů, dělnických samospráv a jiných orgánů přímé vlády lidu.

V ekonomice se zřetelně projeví vedoucí role socialistické formy hospodářství, která je nejefektivnější, co se týče zabezpečení blahobytu lidí. V této fázi ještě zůstanou zachovány různé formy vlastnictví, což je podmíněno úrovní výrobních sil. Jakmile stát začne obhospodařovat přírodní bohatství a strategická odvětví průmyslu, zorganizuje plánování základních ukazatelů rozvoje národního hospodářství, vytvoří plnohodnotný rozpočet a stane se nejdůležitějším odběratelem produkce pro domácí výrobce. Vláda lidu za pomoci plánovacích a tržních mechanismů bude aktivně regulovat rozvoj ekonomiky a sociálního

prostředí. Zemědělské výrobě se dostane státní podpory. Budou odbourány proslulé „cenové nůžky“ na zemědělskou a průmyslovou výrobu, bude zastaveno okrádání venkova a jeho pracovníků.

Třetí fáze:

Podstata této fáze bude spočívat v energické práci na konečném formování socialistických společenských vztahů a zabezpečení stálého rozvoje socialistického uspořádání na vlastním základě. Díky vzrůstající míře reálného sjednocování práce i výroby se postupně potvrdí jejich zásadní role v ekonomice. Zásadněji se projeví význam vědy jakožto nezprostředkované výrobní síly společnosti. Na bázi úspěchů vědeckotechnické revoluce bude završena rekonstrukce národního hospodářství. Potřeby lidí budou uspokojovány mnohem plnohodnotněji a šířeji. Stát zabezpečí urychlený rozvoj vzdělání a kultury.

KSRF vidí socialismus jako společnost osvobozenou od vykořisťování člověka člověkem, zakládající se na společném vlastnictví a přerozdělování majetek dle množství, kvality a výsledků vykonané práce. Jedná se o společnost s vysokou produktivitou práce a efektivitou výroby, kterých je dosahováno na základě vědeckého plánování a řízení, za používání vysoce vědeckých technologií šetrných ke zdrojům. Jde o společnost skutečné vlády lidu s rozvinutou duchovní kulturou, stimulující tvůrčí počínání osobností a samosprávu pracujících. Člověk se stane hlavním cílem a faktorem společenského rozvoje.

Podle míry rozvoje socialismu se odvíjí a vznikají potřebné předpoklady pro ustavení komunismu–historické budoucnosti člověka. Komunismus bude charakterizován nesrovnatelně vyšší úrovní společenských vztahů, než je tomu u socialismu, a představuje tak beztřídní společenství, kde svoboda rozvoje každého jedince je podmínkou svobodného rozvoje všech.

4. Minimální program

Minimální program zahrnuje prvořadá opatření spojená s realizací strategických cílů strany. Tento program vznikl za účasti co nejširších skupin pracujících, které jej podpořily v národním referendu, v rámci četných protestních akcí, manifestací a shromáždění.

Proto za současných podmínek považuje KSRF za nezbytné:

- Ustavit vládu pracujících, národně-vlasteneckých sil
- Zastavit vymírání země, ustavit výsady pro rodiny s více dětmi, obnovit síť mateřských školek dostupných všem , zabezpečit bydlení mladým rodinám
- Znárodnit přírodní bohatství Ruska a strategických odvětví ekonomiky, příjmy z těchto odvětví použít v zájmu všech občanů
- Vrátit do Ruska státní finanční rezervy ze zahraničních bank, použít je na ekonomický a sociální rozvoj
- Odstranit systém falšování výsledků voleb
- Vybudovat skutečně nezávislý soudní systém
- Vybudovat nouzový program opatření na boj proti chudobě, zavést státní dohled nad cenami produktů každodenní potřeby
- Zrevidovat zákony, které zhoršují materiální situaci občanů a umožňují rozkrádat přírodní bohatství země, především zákon o monetizaci státních úlev, zákoník práce, zákon o bydlení, pozemkový, lesní a vodohospodářský zákon. Neumožnit zvýšení věkové hranice odchodu do důchodu
- Zavést odpovědnost státu za bydlení a energie domácností. Ustavit platbu za tyto služby s hranicí do 10 % příjmů rodiny, zastavit vystěhovávání lidí na ulici, rozšířit státní výstavbu bytů.
- Zvýšit financování vědy, zabezpečit vědcům důstojné příjmy a vše potřebné pro badatelskou činnost
- Ustavit vysoké standardy veřejného bezplatného středního a vyššího vzdělání
- Zabezpečit dostupnost a kvalitu zdravotnické péče
- Energeticky rozvíjet vysokonákladový průmysl
- Zabezpečit potravinovou a ekologickou bezpečnost země, podporovat velké kolektivní hospodaření zaměřené na výrobu a zpracování zemědělské produkce
- Dávat přednost vnitřnímu dluhu před vnějším, kompenzovat vklady, o které obyvatelé přišli v letech smrtících reforem.
- Zavést progresivní zdanění, osvobodit od zdanění obyvatele s nízkými příjmy
- Zvýšit efektivitu systému státní správy, snížit počet úředníků, rozšířit práva pracovních kolektivů a odborových svazů
- Vytvořit podmínky pro rozvoj malého a středního podnikání
- Zabezpečit dostupnost kulturního blahobytu, zastavit komercializaci kultury, ochránit ruskou kulturu, jako základ duchovní jednoty mnohonárodnostní Ruské federace, a také kultury všech národů federace.

- Ochránit společnost od propagandy, nechutnosti a cynismu masmédií, zajistit přístup ke státním sdělovacím prostředkům všem politickým silám, jejichž činnost je v souladu se zákony, a také zastavit očeřování ruské a sovětské historie.
- Přijmout rozhodná opatření, která by potlačila korupci a kriminalitu, zrušit praktikování umělých bankrotů, vytvořit bariéru proti nájezdnickému dobývání
- Posílit obranyschopnost země, legislativně zakotvit nepřipustnost využívání ozbrojených sil proti lidu, vytvoření soukromé armády obránců kapitálu, rozšířit sociální výhody vojákům a zaměstnancům v justici.
- Zabezpečit územní celistvost Ruska a bránit krajany v zahraničí.
- Prosazovat zahraniční politiku na principech vzájemného respektu zemí a národů, podporovat dobrovolnou obnovu svazového státu.

Toho všeho lze dosáhnout úporným bojem s kriminálně-obchodním kapitálem. Vyzýváme všechny pracující, aby se stali původci a tvůrci své budoucnosti.

5. Ideové a organizační zakotvení KSRF

KSRF (Komunistická strana Ruské federace) historicky vychází z RSDRP (Ruské sociálně demokratické dělnické strany), RSDRP (b) (Ruské sociálně demokratické dělnické strany bolševiků), RKS (b) (Ruské komunistické strany bolševiků), VKS (Všesvazové komunistické strany bolševiků), KSSS (Komunistické strany Sovětského svazu) KS RSFSR (Komunistické strany Ruské sovětské federativní socialistické republiky). Díky iniciativě komunistů vznikly první organizace KS RSFSR a KSSS. Komunistická strana Ruské federace navazuje na činnost KSSS a KS RSFSR a stala se tak jejich nástupcem na území Ruské federace. Komunistická strana Ruské federace na základě historické zkušenosti ruských, sovětských a světových komunistických hnutí pracuje se všemi prostředky, které se osvědčily v praxi. Tento přístup jí umožňuje formovat se jako skutečná strana pracujících, která přináší odpovědi na nejaktuálnější otázky současného vývoje.

Naše strana vyzývá spoluobčany k upevnění a rozšíření svazu vlasteneckých sil k boji za socialismus a k obraně národních a státních zájmů země. KSRF udělá vše pro to, aby svaz dělníků, rolníků, národní inteligence a všech pracujících uhájil čest a nezávislost Ruska a nasměroval zemi k socialismu.

KSRF bude všemožně přispívat k tomu, aby si široké vrstvy pracujícího lidu uvědomily své zájmy a hlavní roli pracující člověka, která spočívá v záchraně vlasti a k nasměrování země na cestu progresu. Nutnou podmínkou k dosažení těchto cílů je:

- Zvýšení politické aktivity pracujících, jejich zapojení do celonárodního hnutí za obnovu socialismu, svobodu a celistvost Ruska a za obnovení všesvazového státu.

Strana organizuje a podporuje různé formy mimoparlamentního a i parlamentního boje, včetně masových protestních akcí, stávek a dalších forem občanského vzdoru, které jsou zahrnuty v mezinárodních dohodách o lidských právech. KSRF považuje parlamentní boj za boj třídní, ve kterém nejsou přípustné kompromisy se současnou mocí, která dělá politiku proti lidem.

KSRF je stranou budoucnosti, avšak budoucnost náleží mládeži. Strana poskytuje všemožnou pomoc komunistickému svazu mládeže a pionýrským hnutím, jež ctí sovětské tradice.

Komunistická strana Ruské federace je samostatnou společenskou organizací a uznává samostatnost všech ostatních komunistických stran. Vzájemné vztahy s nimi KSRF staví na základě společných třídních zájmů, politických a sociálních cílů, přátelství, vzájemné pomoci a kolektivní morálce. KSRF podporuje překonání rozdílu v komunistickém hnutí a rovněž usiluje o sjednocení na jediném ideově-morálním a politickém základě, který je vytvořen pokoleními ruských a sovětských komunistů.

KSRF je členem Svazu komunistických stran–Komunistické strany Sovětského svazu (SKS–KSS). Upevnění tohoto svazku strana považuje za nejdůležitější politickou podmínku vedoucí k dobrovolnému obnovení Sovětského státu s jedinou Komunistickou stranou.

KSRF rozvíjí spolupráci s komunistickými a dělnickými stranami a antiimperialistickými hnutími z celého světa. Podporuje postupnou užší spolupráci a sjednocení postupu komunistů v mezinárodním prostředí.

KSRF neustále pracuje na rozvoji a zdokonalení forem a metod své činnosti. Aby strana zvýšila svůj vliv na společenské procesy, považuje za nezbytné:

- Zajištění zastoupení KSRF ve všech společensky významných sférách a organizacích.

- Propojení mimoparlamentních a parlamentních forem boje proti kapitalistickému uspořádání. Koordinace činnosti a maximální využití vlivu poslaneckých stranických frakcí a komunistických zástupců v představitelských orgánech hájících zájmy pracujícího lidu.
- Vykonávání politické práce v pracovních kolektivech, v orgánech samosprávy, odborových, dělnických, rolnických a patriotických hnutích, v uměleckých organizacích, v organizacích žen, mládeže, válečných veteránů, charitativních a jiných organizacích.
- Součinnost s odbory v ekonomické a politické oblasti, ve formování třídního uvědomění dělníků, rolníků a inteligence a spolupráce v rámci jejich aktivizace v boji za svá práva.
- Uskutečňování akcí na podporu spravedlivých požadavků pracovních kolektivů, námezdních pracovníků, nezaměstnaných a válečných veteránů. Založení široké sítě skupin sympatizantů KSRF.
- Účast ve volbách do zastupitelských orgánů, jak na federální a regionální úrovni, tak i na úrovni místních samospráv.
- Obrana občanských práv a svobod občanů Ruské federace, ochrana práv a důstojnosti spoluobčanů žijících na území států, jež byly založeny na území bývalých sovětských republik.
- Ochrana národní historie a kultury, občanské cti, patriotství a internacionalismu.

V rámci vnitrostranických vztahů jsou prvořadými následující úkoly:

- Ideové a organizační ukotvení strany, především jejího základu, tj. základních organizací
- Zabezpečení stranické disciplíny na základě ideové a mravní jednoty, kritiky, sebekritiky, soudržnosti, rovnosti a demokratického centralismu.
- Nezlomné následování leninského učení o nebezpečí jak levicového, tak i pravicového oportunistu.
- Postupné omlazování a obnovování stranických kádrů. Široké oslovování lidí s možností vstoupit do strany a jejich stranických orgánů, které potřebují výměnu kádrů. Tato obměna bude spoléhat na energii a elán mladých propojený se

zkušenostmi zasloužilých kádrů, čímž zajistí politickou kontinuitu. Podpora vysloužilých straníků.

- Demokratické vnitrostranického života, cílevědomá práce v podobě formování strany pracujících mas. Vyloučení jevů jako je byrokratizace a elitářství. Systematické obnovování všech volených stranických orgánů, vedoucích kádrů a zastupitelského sboru.
- Vytvoření podmínek, které nedopustí, aby se prosadili reformátoři, kariéristé, již využívají své působení ve straně k dosažení ziskových cílů, přičemž tak podkopávají autoritu strany.
- Politická osvěta a vzdělávání komunistů, seznámení mas pracujících s moderními socialistickými myšlenkami, správný vědecký výklad ruské a světové reality, rozvoj fundamentálních a aplikovaných společenských věd.

Vlajka KSRF–červená.

Hymna KSRF–Internacionála.

**Symbol KSRF–symbol spojení pracujících ve městech, venkova, vědy a kultury–
kladivo, srp a kniha**

Motto KSRF–Rusko, práce, vláda lidu, socialismus!

3.2. PŘEKLAD VOLEBNÍHO PROGRAMU JEDNOTNÉHO RUSKA

Úspěch jedince je úspěchem celého Ruska!

Předvolební program celostátní politické strany Jednotné Rusko k sedmým volbám do Státní Domy Federálního shromáždění Ruské federace

Nasloucháme lidem—plníme Vaše představy

„Naše země již mnohokrát dokázala, že je schopna uskutečňovat majestátní projekty. Tyto úspěchy byly vždy katalyzátorem národního rozvoje, rozvíjely činnost a tvůrčí potenciál lidu. V současnosti nás spojuje snaha budovat dynamickou, prosperující a úspěšnou zemi, která se těší úctě ve světě a jež je připravena na rovný a konstruktivní dialog.“
V. Putin

„My svou zemi milujeme, důvěřujeme jí, věříme ve schopnosti našeho lidu, v to, že dokážeme překonat veškeré překážky a tím udělat z Ruska silnou a úspěšnou zemi.“
D. Medveděv

Vážení občané Ruské federace, politická strana Jednotné Rusko se účastní kandidatury ve volbách do Státní dumy Federálního shromáždění Ruské federace a obrací se na Vás, na naše spoluobčany, s prosbou o podporu.

Snažíme se společně s Vámi bojovat za blahobyt naší země, hájit národní zájmy a pracovat na obnově Ruska. Snažíme se Rusko učinit silnějším, úspěšnějším a vyspělejší.

Od udržení jednoty a nezávislosti země až k rozvoji Ruska jakožto suverénní světové velmoci, takový byl a zůstává strategický cíl, vyhlášený a postupně realizovaný prezidentem Ruské federace V. V. Putinem a předsedou vlády D. A. Medveděvem.

Dobře si pamatujeme, v jak těžké společenské situaci bylo Rusko před 15–20 lety, v době oligarchické privatizace ekonomiky i státních institucí. Po ekonomickém šoku při přechodu na tržní hospodářství na začátku 90. let následovala pro Rusko další rána v podobě krizového roku 1998.

Nevyhnutelné následky těchto událostí se projevily ve snížení kvality života občanů, demografické krizi, růstu korupce a kriminality, dále pak v pohrdání zákony a ve velmi nízké vzájemné důvěře ve společnosti.

Proto jsme museli naši zemi vyvést z této obrovské krize. Bylo nezbytné obnovit silný stát, upevnit suverenitu země, rovněž potírat chudobu a utvářet silnou moderní ekonomiku.

Pro úspěšnou realizaci zmíněných strategických plánů založil prezident V. V. Putin politickou stranu Jednotné Rusko.

Ve společnosti a ruském politickém systému se zformovala stabilní národní většina strany Jednotné Rusko. To umožnilo dále řešit mnohé těžké úkoly. Realizovat v polovině 21. století prioritní národní projekty. Efektivně minimalizovat a překonat důsledky ekonomické krize z let 2008–2009.

V současnosti máme za cíl i nadále efektivně překonávat mnohé problémy a nehledě na okolnosti zajišťovat vývoj Ruské federace.

Rusko má mnoho zdrojů, má prakticky všechno. Avšak nejdůležitějším zdrojem je člověk. Svobodní lidé, kteří mají široký rozhled, mají rádi svou zemi i kulturu, jsou připraveni se rozvíjet společně s Ruskem a ve svou zemi věří–v tom spočívá hlavní záruka společného úspěchu.

Naším cílem je blahobyt občanů a rozvoj Ruska. Důstojná životní úroveň, sociální podpora a možná seberealizace pro každého jedince. Silný, nezávislý a spravedlivý stát pro všechny. Postupná cesta ke stabilitě, bez revolucí a různých otřesů. Dále pak bezpečí našich dětí, možnost důstojné práce, bydlení, vzdělání a rovněž právo na spokojený život bez strachu z budoucnosti.

V současnosti máme jasné body realizace strategického směru rozvoje země nastavené prezidentem. Tento strategický kurz je definován výnosy prezidenta Ruské federace V. V. Putina ze 7. 5. 2012. Právě toto další směřování v souladu s uvedeným komplexem úkolů nehledě na možné problémy je pro naši stranu Jednotné Rusko jasným cílem. Vláda za podpory Jednotného Ruska bude realizovat tyto cíle prostřednictvím projektového přístupu po vzoru prohlášení V. V. Putina. Zodpovědnost za danou práci přijme prezident V. V. Putin a předseda vlády D. A. Medveděv.

Všechny tyto úkoly jsou zahrnuty v programu Jednotného Ruska. Nejedná se jen o prostý předvolební program, nýbrž jde o akční plán, který je třeba v následujících pěti letech naplnit. Jeho základem je jasné vymezení toho, čeho chceme dosáhnout a jaké jsou naše největší priority.

Jsme si vědomi, že v současném světě si budoucnost můžeme zasloužit jen usilovnou prací. A tuto budoucnost je nutné chránit, aniž bychom ji ohrozili útoky zevnitř či zvnějšku.

Právě proto je třeba, abychom se spojili při plnění nových klíčových strategických projektů rozvoje. V září společně s vámi, našimi voliči, musíme nejen zvolit poslance nové Státní dumy, ale také hlasovat pro klíčový směr a úkoly pro nadcházející pětileté období. Musíme hlasovat pro priority, které umožní nejen uchovat výsledky a úspěchy, ale i učinit další krok k rozvoji země a blahobytu obyvatel.

Politická strana Jednotné Rusko nabízí ve svém programu přesně takové strategické projekty rozvoje v sociální, společensko-politické a ekonomické sféře Ruska, které budou v následujících pěti letech stěžejní.

Opírajíce se o vaši podporu a vaši volbu, budeme moci i nadále pracovat v zájmu celé ruské společnosti!

Naší prioritou je Rusko!

1) Podstatou státu je: efektivita státní správy a národní kontrola

Občané hodnotí stát především na základě toho, jakou mají osobní zkušenost se státní správou. Klíčovými prioritami Jednotného Ruska v oblasti vztahů státní správy a občanů je zdokonalení konkurenčního politického systému, rozvoj moderních mechanismů řízení a participace občanů na řízení, lepší průhlednost správy a komplexní boj s korupcí.

2) Ekonomický růst a blahobyt

Obsah ekonomické politiky, jež prosazuje vláda, musí být plně podřízen opatřením obsaženým ve výnosu prezidenta. Cílem je vybudovat efektivní mechanismus na obnovení ekonomiky a nalézt pro ekonomiku potřebné materiály a lidské zdroje.

Hlavním cílem ekonomické politiky země je zvýšení kvality života občanů a konkurenceschopnosti státu. Tomuto cíli musí být zcela podřízena rozpočtová, daňová a průmyslová státní politika.

Kategoricky odmítáme rozpočtovou politiku založenou na neodůvodněném škrtnání výdajů. Je potřeba striktně dodržovat nařízení prezidenta, které uvádí, že ke snižování rozpočtových výdajů může dojít výhradně v případě snížení státních výloh a neefektivních výdajů. Je velmi důležité nakládat hospodárně s rozpočtovými prostředky.

Nicméně podstatnější je to, aby každý rubl byl vynaložen skutečně efektivně. Daňový systém musí naplňovat státní rozpočet prostředky potřebnými na chod státu a plnění sociálních závazků.

Naše země je bohatá na ropu, plyn a lesy. Ale primárním bohatstvím jsou lidé. Unikátní lidský potenciál. Aktivní, vysoce vzdělaní a patrioticky smýšlející lidé, kteří jsou nositeli unikátní kultury a odvěkých tradic. Právě tato přednost a nadcházející čas budou tím určujícím. Proto jsou pro podporu ekonomického růstu nezbytné státní investice do lidského kapitálu a sociálního rozvoje.

Jednotné Rusko v současnosti tvrdě a důsledně prosazuje postupné zvyšování podílu sociálních výdajů na HDP. Jednotné Rusko bude i nadále podporovat nedotknutelnost sociálních záruk. Dále bude trvat na tom, aby byly zásluhou ekonomického růstu nově vzniklé možnosti využity na zvýšení úrovně sociální ochrany obyvatel.

Jsme přesvědčeni, že vyrovnaný rozpočet není cílem ekonomické politiky, ale prostředkem k řešení ekonomických cílů, z nichž nejdůležitější a nezvratný je cíl v podobě plnění sociálních závazků státu a rovněž zabezpečení ekonomického růstu. Za toto je podle naší strany zodpovědný prezident a vláda, zároveň je nepřípustné, aby bylo břemeno krize převáděno na občany.

V následujících pěti letech je naším cílem najít ještě více prostředků z rozpočtu na sociální výdaje, což umožní zvýšení životní úrovně, zvýší dostupnost a kvalitu bezplatného vzdělání a zdravotnictví a umožní také zajištění komfortního života a podnikatelského prostředí. Musíme radikálně zvýšit kvalitu občanských služeb poskytovaných státem. Přičemž v tomto odvětví nehrají roli pouze peníze.

Nastal čas, abychom se neřvali na rozpočet jen jako na nic neříkající čísla. Hlavním kritériem pro efektivní rozpočtovou politiku není množství utracených miliard, leč výsledek, ke kterému daný obnos peněz povede, respektive konkrétní pozitivní změny v životech občanů.

Jednotné Rusko považuje aktivní účast státu při ekonomickém rozvoji za nezbytnou, jelikož pouze stát, který se opírá o vůli občanů a chrání jejich zájmy, může vytyčovat priority a směřování dalšího rozvoje. Přičemž role státu v ekonomickém rozvoji musí být jasně definovaná.

Státní ekonomická politika, včetně řízení státního sektoru v ekonomice, musí být zcela průhledná, pod přísnou kontrolou občanské společnosti a nesmí v ní docházet ke korupci. Práci státního aparátu a státních či polostátních firem (včetně platového ohodnocení vedoucích pracovníků firem) je třeba hodnotit pouze na základě toho, do jaké míry jsou schopni navýšit přidanou hodnotu investicím státu.

3) Sociální politika: investice do každého občana je základem společné budoucnosti

Rusko je sociální stát, tak to je uvedeno v našem základním zákoně–v Ústavě. Práva a svobody člověka jsou v Ruské federaci nejvyšší hodnotou.

Z těchto faktů vychází sociální politika Jednotného Ruska. Je pro nás důležité, aby stát plnil veškeré své sociální závazky, ale také to, aby daná pomoc byla skutečná–citelná, důstojná a efektivní.

Každý občan musí mít přístup ke kvalitnímu vzdělání a posléze musí mít možnost nalézt důstojnou práci s důstojným výdělkem. Sociální podpora se musí dostat každému, kdo ji potřebuje.

V současnosti jsou investice do lidského kapitálu předpokladem, aby kompetentní, profesionální a znalí lidé hráli vedoucí roli v rozvoji společnosti. Tato vedoucí role byla před průmyslovou revolucí prisuzována zemědělské výrobě a po ní pak průmyslu.

Sociální rozvoj, který formuje lidský potenciál, už není pouze důsledkem ekonomického růstu, nýbrž se stal jeho základem. Sociální výdaje tak již nepředstavují pouze starost o potřeby občanů, ale jsou to také investice do rozvoje společnosti a státu.

Státní politika příjmů obyvatel a stav trhu práce jsou základními podmínkami, jež určují úroveň a kvalitu života rodin v Ruské federaci. Sociální politika by měla podporovat demografický růst a zvýšení délky života.

4) Lidský kapitál a rozvoj kultury: vzdělání, věda a kultura jsou strategickými prvky pro rozvoj země

Pro Jednotné Rusko je podpora místní kultury, vzdělání a vědy nejdůležitější strategickou prioritou Ruska, zárukou úspěchu země v minulosti, v současnosti i budoucnosti a také zárukou uchování a rozvoje nejlepších národních tradic.

Ruské vzdělání je jedno z nejdostupnějších na světě. Každým dnem do téměř 100 000 vzdělávacích institucí nastupuje 30 milionů studentů, z toho 7, 2 milionu předškoláků, 14, 5 milionu školáků, 2, 7 milionu středoškoláků a 4, 7 milionu vysokoškoláků. Na rozvoji studentů pak pracuje dalších 5, 1 milionu lidí, z toho 2, 5 milionu pedagogických pracovníků. Státní politika v oblasti vzdělání, vědy a kultury je definována nařízením prezidenta číslo 599 ze 7. května 2012 o opatřeních týkajících se realizace státní sociální politiky a také státním programem Rozvoj vzdělání na období 2013–2020, který schválila vláda. Tato politika, na jejíž realizaci se aktivně podílela naše strana, má reálné výsledky.

Byla vytvořena nová normativně právní báze ruského vzdělávání. Byl přijat nový federální zákon O vzdělání v Ruské federaci, rozšiřující záruky ohledně dostupnosti vzdělání a zaručující práva studentů i pedagogů. Rovněž byly přijaty nové federální zákony ošetřující všechny úrovně veřejného vzdělání. Byla přijata právní základna pro internetové a dálkové studium a pro plnohodnotné vzdělání pro občany se zdravotním postižením.

Nehledě na všechny finanční problémy, výdaje na vzdělání a vědu se v posledních letech nadále zvyšovaly. Konsolidovaný rozpočet na vzdělání měl v roce 2010 hodnotu 1893,9 miliardy rublů, v roce 2015 měl hodnotu 3034, 6 miliardy.

Pro realizaci strategických nařízení prezidenta a vlády ohledně komplexního rozvoje vzdělání, vědy a kultury je podle naší strany nezbytné, abychom i nadále zvyšovali výdaje na vzdělání a vědu v souladu s ekonomickými možnostmi země.

5) Zdravá budoucnost

Bez zdravých lidí nemůže být žádná země úspěšná. Jednotné Rusko považuje efektivní systém zdravotní péče, která zabezpečuje dlouhověkost a pevné zdraví obyvatel, za záruku úspěšného rozvoje Ruska a za garanci šťastné budoucnosti země.

Strategický prezidentský plán ve zdravotnické sféře, jehož realizace započala před deseti lety v rámci prioritního národního projektu Zdraví, byl realizován prostřednictvím nařízení prezidenta Ruské Federace číslo 598 z května 2012 O provádění státní politiky v oblasti zdravotnictví a dále na základě nařízení číslo 606 O opatřeních realizace demografické

politiky Ruské federace. Realizace nařízení vedla k postupnému rozvoji ruského zdravotnictví, zvýšení jeho kvality a dostupnosti. Tyto úspěchy se dostavily navzdory ekonomickým problémům. Státní výdaje na zdravotnictví se nesnižují, hledají se rezervy pro zvýšení efektivity jejich využití, realizují se nové programy. Jen za posledních pět let (období 2011–2015) převýšily výdaje na zdravotnictví hranici 12 trilionů rublů.

Hlavním výsledkem je zlepšení demografické situace, snížení ukazatelů úmrtnosti a nemocnosti. Průměrná délka dožití se ze 65,3 let v roce 2000 zvýšila k roku 2015 na 71,4 let. Míra porodnosti se zvýšila o 5,6 %, míra úmrtnosti se naopak snížila o 3,7 %. Byla tak překonána tendence přirozeného úbytku obyvatel, což bylo ještě v nedávné minulosti nepředstavitelné. Od roku 2013 tak naše země zaznamenává přirozený růst obyvatel.

6) Kvalita života

Jednotné Rusko je stranou, která hájí nový, moderní kvalitní život a dostupnost vysokých životních standardů pro všechny. Jsou naše ulice čisté? Jsou potraviny, které jíme, bezpečné? Je naše prostředí, ve kterém žijeme, zdravé? Jak často a s jakou pravidelností jezdí naše městská hromadná doprava? V jakém stavu jsou naše silnice? Jsou naše ulice přizpůsobeny starším občanům a lidem se zdravotním postižením? Odpovědi na předešlé otázky lze označit obecným pojmem kvalita života. V dnešní době potřebujeme novou, moderní kvalitu života hodnou občanů Ruské federace.

Je nezbytné, abychom všem skupinám obyvatel, nezávisle na míře příjmů, sociální pozici, potřebách a místu bydliště, poskytovali reálné sociální perspektivy na zlepšení bytových podmínek prostřednictvím získání bytů ekonomické třídy, bytových družstev či nekomerčního a sociálního nájemního bydlení.

Klíčovou strategickou prioritou naší práce v nejbližším období bude realizace kurzu stanoveného prezidentem, jež se zaměřuje na vytvoření komfortních a příznivých podmínek každodenního života občanů, na zvýšení kvality infrastruktury a na zabezpečení dopravní dostupnosti všech míst na území Ruské federace pro všechny obyvatele země.

7) Zemědělská velmoc

Jednotné Rusko považuje řešení problematiky agrárního sektoru, zvýšení jeho konkurenceschopnosti na světovém trhu a sociální rozvoj venkova za strategický cíl státní politiky. Pracovníci na venkově, farmáři, obyvatelé malých měst nebo vesnic, agrární inteligence, ti všichni jsou jádrem našeho národa a státnosti.

Historicky byl agroprůmysl základem bohatství Ruska. Na přelomu 19. a 20. století Rusko živilo bez jakéhokoliv zveličování přibližně polovinu světa. Naše obilí, maso, zelenina a ovoce se proslavily daleko za hranicemi naší země. Výhody naší země jsou nezpochybnitelné. Obrovské území, úrodná půda, unikátní zkušenosti vědců a agronomů, no a samozřejmě pracovití a zodpovědní lidé. Všechny tyto složky jsou společně schopny zajistit potravinovou samostatnost země.

Současné zabezpečení vnitřního trhu kvalitními a pro obyvatele dostupnými potravinami a zásadní posílení pozice Ruska na světových trzích jsou pouhým prvním krokem pro budoucí vývoj země. Jsme přesvědčeni, že Rusko, jakožto technologicky vyspělá, konkurenceschopná země třetího tisíciletí, bude kosmickou, průmyslovou a technologickou velmocí.

Navíc se však Rusko vyvine také v agroprůmyslovou velmoc, jež je schopna potravinově zabezpečit své obyvatele, zajistit si potravinovou soběstačnost a rovněž se stát jedním z největších hráčů na světovém trhu s potravinami.

Máme povinnost překonat odvěkou propast mezi městem a vesnicí, a tím zabezpečit moderní a komfortní život na venkově na úrovni 21. století. Mladí lidé by měli zůstat ve vesnickém prostředí a v malých městech, kde však také musí mít příležitost získat vzdělání, aby skutečně nemuseli svůj rodný venkov opustit a mohli tak měnit skutečnost k lepšímu.

8) Spravedlnost a bezpečnost pro svět i Rusko

Kromě sociálně-ekonomických prvků programu musí mít naše strana také jasnou představu o pozici a roli Ruské federace ve světě. Bez jasné koncepce zahraniční politiky nebude existovat Rusko, které by mělo úctu ostatních zemí.

Principy a přístupy, které v této oblasti zastáváme, jsou dobře známy. Je to neporušitelnost mezinárodního práva, posílení kolektivních orgánů a centrální koordinační role OSN. Důsledně a striktně se těchto zásad držíme.

Jen málo zemí je schopno prosazovat skutečně suverénní zahraniční politiku, aniž by se musely tyto země někomu podřizovat. Rusko tuto možnost má, což jsme již několikrát dokázali. Vzpomeňme navrácení Krymu či boj s mezinárodním terorismem na Blízkém východě. Naše země má efektivní, mobilní a skvěle vybavené ozbrojené síly. Tato skutečnost nám zajišťuje naši bezpečnost. Včas jsme započali reformu armády. Také jsme se zachovali strategicky dobře, když jsme i v krizovém období uchránili rozpočet armády od škrťů.

Naším úkolem je, abychom byli schopni odpovědět na jakoukoliv ze současných výzev. Mezi současnými hrozbami však jsou i ty, s kterými lze osamoceně bojovat jen stěží. Z tohoto důvodu jsme vždy otevření rovnoprávnému dialogu.

Uměle vytvořená pauza ve spolupráci s EU z posledních let poškodila jak Ruskou federaci, tak i Evropskou unii. Hlavně však byla narušena stabilita a důvěra na našem kontinentu. Přesto lze tuto neblahou situaci vyřešit jednoduše, stačí méně politikařit a více přemýšlet ekonomicky.

V nadcházejícím období chceme aktivně pracovat na tom, abychom normalizovali vzájemné vztahy s Evropskou unií, což je však podmíněno vůlí ze strany evropských zemí.

Silnou pozici Ruské federace v mezinárodním prostředí zaručuje nejen partnerství se západem, ale i východem. Během uplynulých let jsme posílili vzájemné vztahy se strategickými partnery v Asii, a to ČLR, Indií, Vietnamem a zeměmi asijsko-pacifického regionu. Významně posílila konsolidace BRICS a Šanghajské organizace pro spolupráci. Naše současná politika v tomto regionu je spojena s plány na rozvoj Dálného východu, byly zahájeny společné projekty v oblasti průmyslu i zemědělství. Do regionu se už dostaly investice. V této práci budeme přirozeně pokračovat.

Abychom mohli obstát v mezinárodní konkurenci, musí být naše země ekonomicky přitažlivá. Předpokladem je také rychlejší vývoj integrace s nejbližšími sousedy, na čemž již

pracujeme v rámci federace, tzv. Kaspické pětky a Společenství nezávislých států. Zde je před námi spousta praktických úkolů, jedná se např. o přípravu smlouvy o spolupráci Euroasijské unie s ČLR nebo zapojení do iniciativy Jeden pás, jedna cesta (OBOR). Úspěšné zapojení do jakéhokoliv ze zmíněných projektů rozšíří podstatnou měrou naše možnosti.

Tyto možnosti a cíle vidíme zcela jasně. Jednotné Rusko prosazuje, aby byla Ruská federace respektována a její zájmy byly brány v úvahu. Rusko by mělo být připraveno spolupracovat s kýmkoliv, kdo sdílí obecné občanské hodnoty.

Podpořit úspěchy, kterých bylo dosaženo, lze pouze jediným způsobem. Je třeba podněcovat ekonomický rozvoj, modernizaci a také investovat do hlavní hodnoty Ruské federace v 21. století, a to do člověka. Právě ekonomický rozvoj a modernizace Ruska se musí stát hlavní zahraničněpolitickou a také obecně státní prioritou.

Druhou prioritou je posílení bezpečnosti. Abychom toho docílili, je nutné podporovat vysokou úroveň bojeschopnosti a flexibilitu ozbrojených sil, posilovat systém strategického zadržování a i nadále pokračovat v modernizaci nejaderných zbraní.

V oblasti zahraniční politiky Jednotné Rusko stále vystupuje proti eskalaci konfliktů, závodům ve zbrojení, také proti jakékoliv konfrontaci Ruska a podporuje budování konstruktivních partnerských vztahů se všemi mocnostmi současného světa nevyjímaje západní země. Ruská federace je připravena ke všestranné spolupráci s USA a EU a bude usilovat o budování přátelských vztahů plných pozitivně laděných politických i ekonomických jednání.

Nicméně toto partnerství musí být založeno na principu rovnosti, vzájemné úcty, nevměšování do vnitřních záležitostí a kolektivního politicko-ekonomického vedení.

Hlavním principem mezinárodních vztahů musí být princip koexistence různých regionálních zvyklostí, modelů rozvoje, kultur a civilizací. To je jediná realita, která dokáže vést ke stabilitě v rámci různorodosti systémů.

Vzhledem k tomu, že svět je globálně navzájem propojen a mnohé hrozby jsou také globálního charakteru, Rusko je jakožto zodpovědný světový hráč na mezinárodním poli povinno i nadále podporovat OSN, G20 a obecně se zasloužit o větší efektivitu globálního řízení světa. Rovněž považujeme za nezbytné zaměřovat se na boj s mezinárodním terorismem, dále boj proti šíření zbraní hromadného ničení, organizovanému zločinu a šíření drog, a to jak na globální, tak i na regionální úrovni, včetně úrovně bilaterální.

Jednotné Rusko trvá na tom, aby Evropská unie neprodleně a bezpodmínečně zrušila nehumánní a protizákonné jednostranné sankce ve všech oblastech vůči obyvatelům Krymu.

Hlavní prioritou Ruska v Asii by měla být, podle Jednotného Ruska, aktivizace spolupráce se zeměmi asijsko-pacifického regionu, maximální zapojení Ruska do regionálních ekonomických integračních procesů na základě rovnoprávnosti. Proto je potřebné pokračovat v udržování politické rovnováhy ve vztahu k asijským klíčovými centry a také posilovat strategické partnerství s Čínou.

Budeme podporovat aktivní a dobře promyšlenou politiku Ruské federace v otázce regulace severokorejské jaderné problematiky a budeme podporovat také iniciativy usilující o inkluzivní systém regionální bezpečnosti v tomto regionu, na kterém se budou podílet jak Spojené státy Americké a jejich spojenci, tak i Čínská lidová republika a Ruská federace. V tomto případě je velmi důležité, aby naše země zaujímala neutrální pozici.

Strategicky budeme usilovat o partnerské vztahy s Washingtonem na základě nového jednání a nové filozofie vztahů, která předpokládá rusko-americkou spolupráci v asijském regionu, rozvoj ekonomických vztahů a spolupráci v oblasti vědy a vzdělání.

Ve spolupráci s USA chceme všemožně prosazovat taková pravidla hry, která budou postavena na rovném přístupu, respektování zájmů obou stran, nevměšování se do vnitřních záležitostí obou zemí a na kolektivní světové správě všech supervelmocí.

Ve vztahu s Ukrajinou bude Jednotné Rusko trvat na tom, aby Kyjev bezpodmínečně a v plném rozsahu splnil své závazky plynoucí z minských dohod. Tento předpoklad je jedinou garancí míru na Donbase i v dalších oblastech Ukrajiny. Realizace těchto kroků otevře cestu

k postupnému obnovení rusko-ukrajinského dialogu o ekonomických a politických otázkách–
v závislosti na míře připravenosti ze strany Kyjevu.

Považujeme za nutné, abychom zkvalitnili práci na podporu ruského vzdělání, jazyka a
kultury, práci s krajany, zvláště na postsovětském území.

Je mimořádně důležité, abychom obnovili ruskou politiku zahraniční pomoci, kterou bychom
měli orientovat na adresnou pomoc lidem a neziskovým organizacím, jež jsou schopné a
ochotné hájit ruské zájmy, na technickou pomoc (nikoliv jen nalívání peněz do rozpočtu)
zemím bývalého SSSR při vytváření ekonomické infrastruktury, a institucionálně-právního
prostředí, na podporu vzdělání jak na ruských vysokých školách, tak i na ruskojazyčných
univerzitách v partnerských zemích.

18. září 2016 se budou konat volby do Státní dumy Federálního shromáždění Ruské federace.

Strana Jednotné Rusko se těchto voleb zúčastní a žádá Vás–své voliče–o podporu.

Prosíme vás, abyste přišli k volebním urnám a odevzdali svůj hlas.

Vaše hlasy ovlivní další rozvoj Ruska v nadcházejícím pětiletém období.

Podáváme vám zprávu a vyzýváme vás, abyste posoudili nové plány činnosti. Zprávu o tom,
co se podařilo udělat pro zemi v uplynulých letech. Plány, na kterých musíme společně
pracovat.

Mnohé se nám už podařilo, ale některé problémy zatím zůstaly nevyřešeny. Proto je pro nás
důležité, abychom se s vámi mohli poradit, abychom slyšeli vaše návrhy a upřesnili priority a
směr dalších kroků.

Předkládáme vám k posouzení náš program, ...

Nabízíme konkrétní kroky vedoucí k rozvoji Ruska.

Jsme přesvědčeni, že kandidáti Jednotného Ruska se s pomocí vaší podpory dokážou postavit současným výzvám a novým úkolům.

Společně s vámi toho můžeme udělat opravdu hodně!

Naším úkolem není pouze vyhrát ve volbách, ale také udržet si a zasloužit si vaši důvěru.

Státní дума není pouhým zákonodárným orgánem, ale v první řadě je orgánem reprezentativním. Reprezentace je právo a pověření zastupovat, hájit a chránit vaše zájmy, zájmy občanů Ruské federace. Zavazujeme se tyto závazky plnit.

Slyšet hlas každého občana

= naše povinnost!

Hájit zájmy občanů

= naše práce!

Tvořit naši budoucnost a chránit ji

= náš cíl!

3.3. ANALÝZA OBSAHOVÉ ROVINY PROGRAMŮ JEDNOTNÉHO RUSKA A KOMUNISTICKÉ STRANY RUSKÉ FEDERACE

Jednotné Rusko staví svůj program na osobnostech premiéra Medveděva a především pak prezidenta Putina. Téměř v každé části programu dochází k odkazu na směřování, strategii či různá ustanovení prezidenta Ruské federace. Ve spojitosti s odkazováním na Putina se hovoří výhradně kladně a poukazuje se na pozitivní trend a vývoj, za který je zodpovědný právě prezident s podporou strany Jednotné Rusko. Vystavení programu na autoritách Putina s Medveděvem dosvědčují už citace těchto politiků v samotném úvodu dokumentu. Tato autorita je zdůrazňována např. prohlášením, že „Je potřeba striktně dodržovat nařízení prezidenta“ a mnoha dalšími podobného rázu. Charakteristickým rysem je snaha o dojem participace občanů, voličů, na krocích vlády v uplynulém období. V programu se často objevují slovní spojení jako „společně s vámi“ či „obracíme se na vás, spoluobčané.“ Stejně tak dochází k interpretaci člověka jako základního kapitálu pro rozvoj země. I v této rovině tedy strana zdůrazňuje podíl řadových občanů jejího úspěchu v řešení všech problémů. Dochází tak k jakémusi propojení Jednotného Ruska a občanů, které je jedinou variantou k lepší minulosti, současnosti i budoucnosti

Jednotné Rusko v tomto dokumentu de facto popisuje tragickou minulost Ruska po rozpadu Sovětského svazu, přičemž sebe samo popisuje jako „spasitele,“ který sice nemá možnosti vše zázračně spravit, ale jež dokázala zemi na pokraji rozpadu dovést znovu na vysokou úroveň ve všech oblastech, ekonomické, sociální i mezinárodní. Tento výklad lze opřít i o první kapitolu programu s názvem „Kvalitní správa: efektivita státní správy a kontrola občany, participace občanů, lepší průhlednost správy a komplexní boj s korupcí.“ kde jen v samotném názvu je zmíněn „občan“ hned dvakrát.

Z programu lze vyčíst, že oblast ekonomické a sociální politiky společně se zahraniční politikou patří mezi nejvýznamnější programové cíle strany. I proto se zde daleko častěji opakuje odkaz na prezidenta Putina a také důraz na občana, např.: „Obsah ekonomické politiky, jež prosazuje vláda, musí být plně podřízen opatřením obsaženým ve výnosu prezidenta,“ „Je potřeba striktně dodržovat nařízení prezidenta.“ nebo „investice do každého občana je základním kamenem budoucnosti.“ Program vyzdvihuje zejména sociální jistoty všech občanů a odmítá bezdůvodné škrtání státního rozpočtu. Lze tedy říci, že má spíše levicové vyznění, čímž konkuruje, mimo jiné, i Komunistické straně Ruské Federace. Kromě

lidského kapitálu pak strana primárně prosazuje rozvoj vzdělání, vědy a kultury, jež označuje strategickými prvky pro rozvoj země.

Druhým hlavním pilířem je již zmíněná zahraniční a bezpečnostní politika. Dle programu je pro Jednotné Rusko zásadní „neporušitelnost mezinárodního práva, posílení kolektivních orgánů a centrální koordinační role OSN.“ Ačkoliv by se v tomto případě nabízelo zpochybnit dodržování mezinárodního práva ze strany vlády v případě anexe Krymu, Jednotné Rusko tento akt interpretuje jako posílení pozice Ruské federace, tedy jako svůj úspěch, který předkládá voličům, aniž by jakkoliv zpochybňovalo legitimitu tohoto činu. Posílení pozice Ruska pak interpretuje následovně: „Jen málo zemí je schopno prosazovat skutečně suverénní zahraniční politiku, aniž by se musely tyto země někomu podřizovat. Rusko tuto možnost má, což jsme již několikrát ukázali. Vzpomeňme navrácení Krymu či boj s mezinárodním terorismem na Blízkém východě.“ Důležitá je také jazyková rovina, kdy Jednotné Rusko nepoužívá slovo „anexe,“ jak je tomu zvykem v západním prostředí, ale výhradně „navrácení,“ což legitimizuje tento krok, a proto podle této interpretace nijak nevyvrací snahu striktně vymáhat mezinárodní právo.

Reakci EU na tuto událost pak Jednotné Rusko označuje jako „uměle vytvořené přerušení partnerství“ a „politikaření,“ přičemž deklaruje snahu o ekonomickou i politickou spolupráci se západními partnery, včetně USA, avšak založenou na vzájemném respektu a nevměšování se do vnitřních záležitostí obou stran, což je základní princip politiky nejen Ruské federace vedené Jednotným Ruskem, ale všech, především asijských, zemí, které se odkazují na „specifikum“ kultury, které může být v rozporu se západním vnímáním lidských a jiných práv. Rusko by podle Jednotného Ruska mělo být ideálně jakýmsi mostem mezi západem a východem, což se v praxi odráží v orientaci také na východ, především pak ve strategickém partnerství s Čínskou lidovou republikou.

V programu strana říká, že „hlavním principem mezinárodních vztahů musí být princip koexistence různých regionálních uspořádání, modelů rozvoje, kultur a civilizací. To je jediná realita, která dokáže vést ke stabilitě v rámci různorodosti systémů “ Svět by tedy měl být multilaterální, nikoliv unipolární v čele s USA, i proto strana usiluje o různé regionální kooperace na různých stupních intenzivnosti a v mnoha odvětvích. Lze zmínit např. BRICS, tzv. Kaspickou pětku nebo Společenství nezávislých států. Strana také vnímá globalizující se

svět, což bere jako fakt, a proto deklaruje připravenost spolupracovat na globálních hrozbách na bilaterální (USA, EU) i multilaterální úrovni (OSN, G20). Interpretuje tak Rusko jako silného globálního hráče, který chce prosazovat své představy na mezinárodním poli.

Komunistická strana Ruské federace, nejsilnější opoziční strana v Rusku, svůj program vystavuje na popisování minulosti, současnosti a budoucnosti. Za největšího nepřítele považuje kapitalistický systém. Rusko se podle ní nachází na velkém historickém zlomu. Země byla násilím a podvodem navrácena ke kapitalismu. Je to cesta sociálního úpadku, který vede k národní katastrofě a k zániku civilizace. KSRF tedy nezaznamenává odklon od úpadku jako v případě programu Jednotného Ruska, ba naopak upozorňuje na jeho stupňování. To dokazuje např. toto prohlášení: „Komunistická strana Ruské federace vedla nekompromisní boj proti znovunastolení kapitalismu, rozpadu Sovětského svazu a zničené sovětské vlády. KSRF je jedinou politickou organizací, která důsledně hájí práva pracujícího lidu a národně-státní zájmy. Strategickým cílem strany je opětovné vybudování socialismu v Rusku, socialismu 21. století.“ Z této části lze také vyvodit, že KSRF se jasně hlásí k minulosti Sovětskému svazu a usiluje o jeho znovunastolení.

KSRF se tedy stává jednoznačně antisystémovou a v tomto se zásadně liší také od svého českého protějšku, kdy KSČM, navzdory snaze o vybudování socialismu, je v otázkách minulého politického uspořádání opatrnější. I KSRF se však opírá o občana, konkrétně používá staronové označení „pracující lid.“ Strana samotná má být jakýmsi akcelerátorem změny a má lid probudit k činnosti a k revoluci. Ruští komunisté de facto neuznávají rozpad SSSR a tvrdí, že boj socialismu s kapitalismem stále přetrvává a to, že se kapitalismus prosadil je zapříčiněno pouze dočasným odstoupením od revolučního hnutí. Doba je tedy přirozeně charakterizována přechodem od kapitalismu k socialismu.

Rétorika KSRF je založená na staronových frázích, lexémech, ale i odkazech na kontroverzní osobnosti komunistického hnutí, což je dalším rozdílem mezi ruskou a českou komunistickou stranou, která od takovýchto hesel odstoupila. Často se objevují slova jako imperialismus, vykořisťování, manipulace obyvatelstvem a odkaz na osobnosti Lenina a Stalina, jehož vládu a politické kroky sice pouze implicitně, ale de facto schvalují: „Pracující SSSR si uvědomili výjimečnost poznatků I. V. Stalina o nutnosti během deseti let předstihnout historický vývoj, na který potřebovaly kapitalistické země téměř století.

V zahraniční politice kladou důraz na to, že SSSR byl obávanou velmocí, zatímco kapitalismus vedl ke zničení této výsadní pozice. Sovětský svaz se stal také vzorem nejen pro socialistický blok, ale i pro západ, který byl nucen zavést sociální opatření, aby reagoval na vysoké standardy sociální ochrany a sociálních práv na bezplatné zdravotnictví, školství a další sféry života v SSSR. I tento systém byl kapitalismem narušen. Komunisté doslova ve svém programu uvádí, že „Rusko je postihnuto systémovou krizí. Restaurace kapitalismu s sebou přinesla strmý pokles objemu průmyslové a zemědělské výroby, degradaci vědy, vzdělání a kultury.“ Popisují tedy skutečnosti, které jsou v přímém rozporu s přesvědčením vládnoucího Jednotného Ruska, které ve značné části svého programu zdůrazňuje vedoucí roli nikoliv Komunistické strany, ale ruského prezidenta Putina, který naopak Rusko pozvedl z krize a bude jen vést ještě k lepší budoucnosti.

Vadná podstata fungování kapitalismu se v současné době projevuje podle programu KSRF i na mezinárodním poli, kde probíhá řada válečných konfliktů. Ty plynou ze samotné podstaty kapitalismu, proto ruští komunisté vidí jedinou možnost pozitivní změny v tom, že vyhrají volby a společně s aktivizovaným obyvatelstvem navrátí socialistické zřízení. Nelze tedy dělat kompromisy a opatření v kapitalistickém systému, na čemž je vystaven program Jednotného Ruska.

4. KOMPARACE PROGRAMOVÝCH DOKUMENTŮ

V této kapitole se budu již detailně zabývat obdobím, které je mým objektem analýzy a jež jsem ohraničil lety 2008 až 2017. K zúžení zkoumaného období jsem přistoupil, abych tak přiblížil programové a ideologické směřování obou subjektů za posledních deset let a mohl důkladně analyzovat výstupy sjezdů stran, jež proběhly v tomto období. V případě analýzy vývoje od založení stran by musela být moje práce nepřiměřeně dlouhá, či naopak pouze povrchním výzkumem bez hlubší analýzy, což považuji za bezpředmětné a navíc bez výsledné přidané hodnoty.

Vzhledem k rozdílnému počtu a různé frekvenci celostátních setkávání daných komunistických stran lze považovat tyto skutečnosti za komplikaci pro přesnou komparaci vývoje politických subjektů, nicméně i tato odlišnost může být dle mého názoru charakteristickým prvkem, který odráží rozdíl ve vývoji a směřování jinak příbuzných politických subjektů. V případě českých komunistů proběhly ve zkoumaném období celkem tři sjezdy, zatímco u ruského protějšku v témže rozmezí proběhlo sjezdů pět, přičemž jeden z nich byl rozdělen na dvě etapy, tudíž de facto došlo celkem k šesti setkáním. V případě obou stran budu čerpat především z dokumentů uveřejněných na webových stránkách daných subjektů. Proto budu uvádět citace v textu pouze u těch zdrojů, které jsou jiného původu. Pro bližší seznámení s vývojem sjezdů a začlenění zkoumaného období do kontextu minulosti pak lze v příloze dohledat seznam všech sjezdů obou stran od jejich založení s velmi stručným výčtem základních informací o tomto sjezdu.

4.1. SJEZD KSČM V HRADCI KRÁLOVÉ

Vnitrostranická situace se po volbách 2006 stabilizovala, o čemž vypovídají i závěry ze sedmého sjezdu KSČM v Hradci Králové, který se konal 17.–18. 5. 2008. Bez větších problémů obhájil místo předsedy Vojtěch Filip, kterého delegáti zvolili hned v prvním kole. Obecně strana po sjezdu měla pokračovat již v zavedených liniích. (Bureš, Charvát, Just, Štefek, 2012) Nicméně ne ve všech směrech panovala harmonie a sjezd doprovázela i negativa a emoce. Na sjezdu se promítl spor mezi tehdejší předsedou ČSSD Jiřím Paroubkem a předsedou KSČM Vojtěchem Filipem. Jiří Paroubek odmítl pozvání na sjezd KSČM, což komentoval slovy, že důvodem je pozitivní postoj komunistů k únorovému převratu 1948 a postupem při volbě prezidenta. Chvála poúnorové doby zazněla i na samotném sjezdu z úst předsedy Filipa: „Dovolím si uvést příklad nebo připomínku. Osmnáct let po únoru 1948 byla tehdejší československá společnost nejsvobodnější. Vzniklo velké množství významných literárních děl, televizních a filmových tvůrců přibývalo a vznikaly vynikající věci, které platí dodnes. Současná moc, místo toho, aby se smířila se společností, potřebuje lustrvat a lustrační zákon prodloužit donekonečna. Všimněme si, že nejsou schopni vládnout ani tak, jako naši předchůdci.“ (kscm.cz, 2017) Paroubek KSČM kromě nekritického pohledu na minulost vytýkal také to, že při volbě prezidenta v témže roce nevyužili možnost přidat se na stranu demokratických stran a vytvořit tak koalici pro změnu, která usilovala o zvolení ekonoma Jana Švejnara. KSČM pak navrhla vlastního kandidáta Janu Bobošíkovou, což výrazně napomohlo ke znovuzvolení Václava Klause do prezidentského úřadu. (čt24, 2008) To vyvrcholilo v prohlášení předsedy Sociální demokracie, že se s KSČM nedá vyjednávat, respektive, že si nedokáže představit spolupráci těchto dvou stran, dokud je předsedou komunistů Vojtěch Filip. (Bureš, Charvát, Just, Štefek, 2012)

V samotné straně se projevila nevole ze strany Miroslava Ransdorfa. Současný předseda obhájil svůj post už v prvním kole a v tajných volbách dostal 176 hlasů, nedosáhl však 70 procent hlasů, jak si před volbou přál. Pro jeho nejúspěšnějšího konkurenta, poslance Stanislava Grospiče, hlasovalo 70 komunistů. Ransdorf získal 22 a poslankyně Soňa Marková jen 5 hlasů. Miloslav Ransdorf zdrcený svým neúspěchem následně stáhl i svoji kandidaturu na místopředsedu, což se mu předseda strany neúspěšně snažil rozmluvit. Sjezd komunistů začal sborovým zpěvem české hymny. Mezi hosty komunistického sjezdu byla odborářský předseda Milan Štěch, herečka Jiřina Švorcová i komunisté například z

Ruska, Běloruska a Brazílie. Naopak chyběli předsedové ostatních politických stran i prezident Klaus, kteří pozvání nepřijali. (idnes.cz, 2008) Prezident Václav Klaus však reagoval na pozvání písemně. V něm děkuje za pozvání, konstatuje, že si je vědom rozdílných názorů, ale přesto si váží korektních vzájemných vztahů. Prezident v dopise píše: „Nikdy jsem nezastíral, vážený pane předsedo, že mé názory na řadu otázek minulosti, současnosti i budoucnosti se od postojů Vaší strany zásadně liší. Vím, že jsem kvůli tomu byl předmětem ostré kritiky z řad Vašich členů i voličů. Naposled jsem se o tom mohl přesvědčit v období prezidentské volby. Proto oceňuji, že přes tyto rozdílné názory a postoje byly mé vztahy s Vámi v mém uplynulém funkčním období korektní.“ Dále vyjadřuje přesvědčení, že přeci jen existují témata, která by měla spojovat všechny politické subjekty, tedy i KSČM: „Věřím, že demokratický vývoj, stabilita a prosperita naší země mají být společným jmenovatelem spojujícím všechny významné síly na naší politické scéně.“ V závěru dopisu prezident projevil vůli, že se nechce do vnitrostranických záležitostí strany vměšovat, a proto odmítá účast na sjezdu. (kscm.cz, 2017)

V projevu předsedy KSČM na sjezdu zaznívala především kritika tehdejší, z dnešního pohledu, založeném na průzkumech veřejného mínění, nejméně oblíbené vlády v historii ČR. Jednalo se o vládu Mirka Topolánka, který se jakožto předseda ODS spojil s KDU-ČSL a Stranou zelených, která se poprvé v historii, a také naposled, dostala do parlamentu. Vojtěch Filip kritizoval právě Zelené, kteří podle jeho přesvědčení zcela upustili od svého programu, jen aby byli u moci. Tuto skutečnost komentuje následovně: „Zelení se zpronevěřili svému poslání. Místo zeleného programu plní program modrý,“ řekl na jejich adresu. "Začali sloužit jako užiteční idioti pravice,“ prohlásil dokonce.“ Filip vznesl kritiku také na ČSSD, když pronesl větu, že Sociální demokracie: „Také ráda poslouží pravici k pohodlnému vládnutí“. Tím odkazoval na přeběhlíky z řad ČSSD Melčáka a Pohanku, díky kterým mohla vláda přes vítězství právě ČSSD vzniknout na středopravém půdorysu. Kritizoval také ochotu Sociální demokracie vysílat české vojáky na mise do zahraničí. Ale i předseda KSČM, podobně jako Jiří Paroubek, připustil, že obě strany mají odpovědnost vůči levicovým voličům a jsou tak jejich strany předurčeny ke kooperaci v levicových tématech. Filip rovněž odmítl americký radar na českém území, což bylo v tomto období ožehavým tématem, i když nakonec USA z tohoto plánu za prezidenta Obamu, kteří škrtal výdaje na obranu země, upustily. KSČM také odmítla vysílání vojáků do Afghánistánu a Iráku a samostatnost Kosova. (novinky.cz, 2008)

Stabilita směřování, již jsem naznačoval na začátku, se projevila i ve slovech předsedy KSČM, který zhodnotil působení strany v porevolučním období následovně: „Nezvolili jsme snadnou cestu a nepodlehli jsme lákadlům podlézat nebo se vyhnout překážkám, ale poctivě s těmi poctivými, kteří zůstali členy strany a nebyli komunisty jen v době, kdy to bylo módní, nebo z prospěchu ,kráčíme za obnovením důvěry ve společnosti. Nezměnili jsme svůj název, identitu a směřování k sociálně spravedlivé společnosti. Nenahradili jsme slovo „komunistická“ jiným výrazem. Prokázali jsme, že právě takto zůstáváme trvalou a respektovanou součástí české společnosti, nepřehlédnutelným činitelem české politiky a pevnou součástí avantgardní levice ve světě.“

KSČM se vůči pravici na sjezdu vyhradil nikoliv pouze na základě vládní politiky, s kterou KSČM zásadně nesouhlasila, především pak s důchodovou a zdravotnickou reformou, ale i obvinila pravici zastoupenou hlavně ODS, že si chce dlouhodobě vytvořit mocenský monopol za pomoci manipulace s volebním systémem, respektive jeho změnou na majoritní formu, čímž by eliminovala strany, které mají celorepublikově významnou podporu, avšak nízký potenciál vyhrát v rámci jednoho potenciálního malého obvodu. „Pravou část politiky obsadila Občanská demokratická strana tak razantním způsobem, že neustále prosazuje ambici na zúžení polického spektra na dvě politické strany po vzoru USA, a to tlakem na změnu volebního systému, aby bez ohledu na občany mohla prosazovat své úzké mocenské zájmy odpovídající více zájmům bankovního globálního kapitálu než zájmům českých občanů.“ (kscm.cz, 2017)

VII. sjezd KSČM vzal také na vědomí obsahový dokument "Socialismus pro 21. století". Ten v zásadě rozpracovává dokument Naděje pro Českou republiku, který byl přijat na sjezdu předchozím. Je jakýmsi zhodnocením neúspěchu předchozí formy socialismu a snaží se zodpovědět otázky, jak má vypadat socialismus nový. „Neúspěch první formy socialismu, která u nás i v dalších zemích ztroskotala pod tlakem kapitalistického obklíčení i v důsledku vlastních chyb, nebral nic na významu základních myšlenek socialismu pro nejširší vrstvy obyvatelstva. Společenský pokrok zahrnující větší sociální spravedlnost, životní jistoty, růst životní úrovně, mírový svět, to jsou stále hodnoty, s nimiž se ztotožňuje většina našich občanů. Je naším úkolem ukázat, že tyto hodnoty jsou reálně dosažitelné a nejsou jen utopickým snem, a současně ukázat, jaké cesty k jejich dosažení vedou.“ (kscm.cz, 2017) Nová forma socialismu, s kterou před veřejnost přistupuje KSČM, je v tomto dokumentu

definována takto: „Komunisté jsou přesvědčeni, že tento jiný svět bude socialismem: společností svobodnou, ekonomicky výkonnou, sociálně spravedlivou, uvolňující tvůrčí schopnosti každého jednotlivce a v neposlední řadě poučenou z vlastních chyb v minulosti.“ (kscm.cz, 2017)

KSČM také zdůrazňuje, že na rozdíl od jiných subjektů se snaží řešit podstatu problémů a nepřichází pouze s kosmetickými úpravami nefunkčního kapitalismu, jak to činí její političtí konkurenti. „Na rozdíl od většiny nekomunistické levice komunisté usilují o zásadní, ale přitom realistický projekt socialismu, chtějí jít až ke kořenu věci–nesnaží se jen zmírňovat neblahé důsledky kapitalistického společenského systému, ale chtějí odstranit jejich příčiny. To je cesta, která se dříve nebo později, ale s historickou nutností a v zájmu lidstva, prosadí.“ (kscm.cz, 2017) Této změny má být dosaženo za podpory lidu a má ji být dosaženo čistě demokratickou cestou, stejně tak má fungovat i nový systém, jež bude založen především na přímé demokracii, tedy skutečné vládě lidu. Toto tvrzení lze najít také v deklaraci o socialismu nazvané Jiný svět je možný: „Naše cesta k socialismu je cestou demokratickou, cestou svobodné volby většiny. Jsme přesvědčeni, že na této cestě najdeme spojence, přemýšlivé občany, mladé lidi, kterým není budoucnost naší země lhostejná.“ (kscm.cz, 2017)

4.2. SJEZD KSČM V LIBERCI

VIII. sjezd KSČM proběhl ve dnech 19. - 20. 5. 2012 v Liberci. Předsedou ÚV KSČM byl znovu zvolen Vojtěch Filip. Prvním místopředsedou ÚV KSČM byl zvolen člen zastupitelstva hlavního města Prahy za KSČM Petr Šimůnek. Místopředsedkyní pro ekonomiku byla zvolena Miloslava Vostrá a místopředsedou pro odborné zázemí, občanský sektor a mládež byl zvolen Jiří Dolejš. (kscm.cz, 2017) Filip obhájil svůj předsednický post a porazil jak Stanislava Grospiče, tak i Martina Jurošku. Volba se ale oproti minulému sjezdu odehrála ve dvou kolech, když první kolo vyzdvihlo dva kandidáty - Filipa a Grospiče. Ve druhém kole ale stávajícímu předsedovi odevzdalo hlas 275 delegátů proti 168 pro Grospiče. Grospič prohrál s Filipem již jednou, a to právě v roce 2008 a o rok později byl zvolen místopředsedou strany. (ceskatelevize.cz, 2012)

Rétorika staronového předsedy strany byla také do značné míry staronová. Hlavními tématy se stala kritika vlády, globálního kapitalismu a USA. Z vystoupení předsedy KSČM lze zdůraznit jeho přesvědčení, že „Lid čekají v dohledné době nejhlubší revoluční společenské změny“ a že „česká společnost je v bodu zlomu.“ Středem jeho kritiky byla koaliční vláda Petra Nečase zastoupená ODS, TOP 09 a VV (Věci veřejné), později od VV odštěpeným hnutím LIDEM. Podle jeho slov vláda „vysávala“ peníze z kapes středních a chudých vrstev a deformovala penzijní a pojistný systém. Vláda prý odmítá řešit problémy nebo je řeší stylem „rozděl a panuj“. Lidé vládě ani ústavním činitelům nevěří a ozývají se i hlasy na zrušení politických stran, zahraniční tisk pak označuje situaci za chaos. (ceskatelevize.cz, 2012) Z hlediska postavení země ve světě pak kritizoval stále rostoucí bezvýznamnost České republiky, což je, mimo jiné, podpořeno korupcí. (tyden.cz, 2012) V tomto kontextu je třeba připomenout korupční kauzy Nečasovy vlády, především údajné uplácení kolegů Vítém Bártou z VV nebo později tzv. trafiky pro poslance Tluchoře, Šnajdra a Fuksu, nebo kauza Jany Nagyové, dnes Nečasové, která úkolovala českou vojenskou rozvědku, aby sledovala manželku premiéra Petra Nečase.

Předseda KSČM, Vojtěch Filip, ve své řeči vyzdvihoval, že dříve přehlížená KSČM začala být uznávaným subjektem u občanských iniciativ. Podotkl, že se loni dokonce podařilo prosadit vystoupení zástupců KSČM na demonstracích občanských iniciativ. Minulá léta znamenala podle Filipa rozvrácení stability a bezpečnosti ve světě. Mírový rozvoj civilizace byl ohrožován radikalizací globálního kapitalismu. Hospodářská krize, jež pokračovala i v tomto roce, podle mínění Filipa daleko překonává krizi 30. let a nejedná se jen o krizi finanční a ekonomickou, ale jde především o krizi morální. Nápravu viděl předseda českých komunistů jedině v radikální změně samého systému, nebo alespoň ve výrazné regulaci globálního kapitálu. (tyden.cz, 2012) Ke změnám pak může dojít jen za spolupráce s komunistickými a radikálně levicovými stranami Evropy a světa, což je pro stranu zásadní. (halonoviny.cz, 2012)

I na tomto sjezdu Filip kritizoval hegemonii USA v ekonomické i vojenské oblasti. Podle jeho slov státy a národy podle něj ale chtějí spravedlivější rozdělování bohatství ve světě a jeho proměnu v mnohopolární svět. Je přesvědčen, že vítězem zápasu o charakter

sociálněekonomického modelu bude Čína se svou moderní ekonomikou a sociálně spravedlivějším řízením společnosti a rozdělováním hmotných statků. Významnou negativní roli hrají podle KSČM také Nadnárodní globální společnosti. Ty se podle Filipa snaží ovládnout veřejné mínění. Dochází k mediálním blokádam levicových názorů a zvláště pak KSČM. V porovnání s minulostí je děsivá. Představitelé jiných stran se dostávají do médií násobně častěji. Právce, která se po volbách 2010 ujala vlády a moci v ČR má na své straně většinu médií, do kterých se levicové názory téměř nedostávají. V této souvislosti poukázal na důležitost Haló novin, tedy celostátního deníku KSČM a kladně hodnotil jejich dnešní tvář i obsah. (halonoviny.cz, 2012) Tato svá tvrzení doplnil předseda KSČM výrokem: „To je mediokracie!“ Filip rovněž zdůraznil, že dlouhodobým cílem je budování spravedlivějšího společenského řádu—socialismu, jenž je komunisty považován za první stupeň komunismu. (tyden.cz, 2012)

Vojtěch Filip se také nezapomněl vrátit k jiným tématům, která již zazněla na sjezdu předchozím. Například zmínil negativní roli předsedy ČSSD Jiřího Paroubka, a to především ve spojitosti s tím, že ve volbách 2010 se nepodařilo vysvětlit nebezpečí stran „na jedno použití“, k čemuž výrazně přispěl právě i tehdejší předseda ČSSD Jiří Paroubek, který měl tendenci mluvit za celou opozici a choval se už dlouho před volbami jako vítěz. Nutno podotknout, že očekávání volebního výsledku u Sociální demokracie bylo daleko vyšší, což znamenalo právě konec Jiřího Paroubka v čele této strany. Filip myšlenku rozvedl slovy o zneužívání tzv. čistých stran, když poznamenal: „Na nebezpečí nově vzniklých stran—TOP 09 a Věcí veřejných - jsme upozorňovali, ale lidé to bohužel nebrali v úvahu.“ (halonoviny.cz, 2012)

Na základě dané situace si KSČM vymezila kromě dlouhodobého cíle budování socialismu, také cíle krátkodobé, které předseda strany shrnul do deseti bodů. Za první, porážka Nečasovy vlády, nové volby a ustavení vlády respektující zájmy většiny občanů, za druhé zastavení navržených „restitucí“ církevního majetku, za třetí, namísto řečí skutečně přijmout státní protikorupční program a přijmout zákon o majetkových příznáních, za čtvrté prosadit funkční zákon o obecném referendu a odvolatelnost politiků, za páté, místo nesmyslných škrťů stimulovat hospodářský růst všech forem vlastnictví a podpořit tvorbu nových pracovních míst a bránit sociálních práva a jistot lidí; zastavit nebo zrušit navrženou důchodovou reformu a zachovat průběžný, státem garantovaný důchodový systém, za šesté, zajistit ústavní právo

na bezplatnou zdravotní péči, bezplatné studium na vysokých školách, bez školného či zápisného, zajištění systému sociálních stipendií a podpor pro potřebné, za sedmé, přijmout spravedlivou, solidární a účelnou daňovou politiku s progresivní daní z příjmu fyzických i právnických osob, za osmé, vytvoření potřebné podmínky pro práci bezpečnostních složek, posílení jejich profesionality a zajištění funkčního záchranného systému. Stažení českých vojenských kontingentů z míst, která nemají vztah k naší obraně a nejsou ani v zájmu OSN. Bojovat za mír ve světě, za deváté podporovat iniciativy, zejména projekt Spojenectví Práce a Solidarity (SPaS) a podstatně zvýšit úsilí za jednotný postup občanských sdružení a iniciativ k obhajobě práv neprivilegovaných vrstev proti systému vykořisťování a bezpracného obohacování. Aktivně čelit antikomunismu. Spojit zkušenosti s novými formami a metodami práce a konečně za desáté, podporovat ekologické, kulturní myšlení společnosti. Spoluvytvářet materiální, ekonomické i duchovní podmínky pro systematický dialog s mladou generací. (kscm.cz, 2017)

První bod se skutečně podařil a Nečasovu vládu zdiskreditovanou zmíněnou kauzou Nagyová nahradila úřednická, byť médií a některými politiky často nazývaná prezidentská vláda premiéra Jiřího Rusnoka, kterou jmenoval prezident navzdory odporu pravice a částečné kritice i ze strany ostatních subjektů. Tato vláda nezískala v Poslanecké sněmovně důvěru, ale i přesto ji prezident nechal vládnout v demisi až do konce volebního období, a tak vládla od 10. července 2013 do 29. ledna 2014. Nicméně například zabránění církevním restitucím bylo bodem, který přes odpor KSČM přesto pravicová vláda schválila a to za opět dosti diskutabilních okolností. Zákon o majetkovém vyrovnání státu s církvemi prošel, dokonce s jedním hlasem navíc: 102 poslanců bylo pro, 1 proti. Opozice totiž na protest vyklidila před hlasováním sál. Poté, co rebelující poslanci složili mandát, přišel čas na poslanecký slib jejich nástupců Pavla Bohatce, Miroslava Bernáška a Romana Pekárka. Kvůli tomu, že posledně zmíněný byl nepravomocně odsouzený za korupci, opustili opoziční poslanci na protest jednací sál. Ostrá kritika zazněla i z řad koaličních partnerů, šéfa poslanců TOP 09-STAN Petra Gazdíka či šéfky LIDEM Karolíny Peake. (aktualne.cz, 2012)

Sjezd také schválil Výzvu občanům České republiky, ve které KSČM kladně hodnotí oběti pracujících při vládní politice a apeluje na to, aby za toto počínání pravice vystavili koaličním stranám účet v nadcházejících volbách. Přesné znění deklarace je následovné: „Vážení spoluobčané, Komunistická strana Čech a Moravy konala svůj VIII. sjezd, kde kromě jiného

hodnotila současnou vnitropolitickou situaci v naší zemi. Delegáti sjezdu velmi ocenili práci všech poctivých lidí, kteří přinášejí mnoho obětí za situace, kdy současná pravicová vláda dělá kroky trvale snižující jejich životní úroveň. Připomínáme, že jedna z prvních možností, kterou nám nemohou vzít, budou podzimní krajské a senátní volby. Zde je možné vystavit vládním stranám účet a svým hlasem ukázat, že ztratily důvěru. Komunistická strana Čech a Moravy je připravena zodpovědně naplňovat svůj program a hájit práva Vás, občanů! “ VIII. sjezd KSČM si dal za úkol také pracovat na objektivní analýze období 1945, resp. 1948–1989, včetně vyhodnocení příčin porážky socialismu. Cílem nebyl pouhý popis historie, ale co neobjektivnější zobecnění podstatného, a především odpověď, proč k porážce minulého režimu došlo. (kscm.cz, 2017)

4.3. SJEZD KSČM V PRAZE

Zatím poslední IX. sjezd KSČM proběhl 14. až 15. května 2016 a uskutečnil se v Praze. Na jeho programu byly volby předsedy a místopředsedů ÚV KSČM a také předsedů rozhodčí a revizní komise KSČM. Rozhodovalo se rovněž o programovém zaměření strany pro další období.

Na sjezdu jsou přítomni jako hosté čínská velvyslankyně, zástupce syrské ambasády, šéf ČMKOS Josef Středula, předseda slovanského výboru, šéf Klubu českého pohraničí, předseda Rady seniorů Zdeněk Pernes a další, kteří přinášejí své zdravice a projevy. Středula se ke KSČM vyjádřil poměrně kriticky, stejně tak i zástupce nájemníků. (parlamentnílisty.cz, 2016)

Tentokrát pozice Vojtěcha Filipa již nebyla tak jistá a spekulovalo se o možné změně a příklonu k radikálnější rétorice, aby se strana vymanila ze stínu ČSSD. Nicméně i tentokrát se nakonec podařilo Vojtěchu Filipovi usměrnit všechna křídla ve straně a dokázal zvítězit. Vojtěch Filip upozorňující na skutečnost, že radikální rétorika by mohla vést k označení KSČM za extrémistickou stranu, měl nakonec pouze jednoho protikandidáta. Ivan Hruža nechtěl tříštit hlasy a své kandidatury se vzdal ve prospěch Josefa Skály, který měl představovat právě onen radikálnější směr. Ani tento manévr ale nakonec k sesazení Filipa nestačil: Skálu volilo 150 delegátů, Filipa 203. (denikreferendum.cz, 2016) Josef Skála se nakonec stal prvním místopředsedou KSČM.

Jedna z hlavních kritik na sjezdu zaznívala na účet tehdejšího ministra financí Andreje Babiše. Byl na něm obviňován z rozkrádání veřejných financí a zneužívání evropských dotací

pro jeho početné firmy či z manipulace s médii. (idnes.cz, 2016) Problematika zneužívání médií pak rezonovala později, když byly zveřejněny odposlechy novináře Babišem vlastněné Mladé Fronty Dnes, na kterých Andrej Babiš úkoluje novináře Marka Příbila a snaží se najít a také zveřejňovat „v pravou chvíli“ dehonestující informace na své koaliční partnery. Kritika byla mířena opětovně i do řad ČSSD, kterou Vojtěch Filip obvinil z nedodržování svého programu, především pak odstoupení od boje proti církevním restitucím. ČSSD se tak kvůli ústupkům ANO 2011 a KDU-ČSL, jejím koaličním partnerům, podle něj posunula za pravý střed politického spektra. V souvislosti s církevními restitucemi komunisté mluvili o nutnosti zákonné nápravy jejich majetkových dopadů a prosazení urychlené odluky církve od státu. (zpravy.idnes.cz, 2016) Zazněla také chvála do vlastních řad, když si předseda strany pochvaloval pozici KSČM, která se po posledních parlamentních volbách stala nejsilnější opoziční stranou. Nevyloučil ani možnost, že by KSČM mohla vyhrát volby. (novinky.cz, 2016)

V programovém dokumentu KSČM uvádí, že respektuje všechny formy vlastnictví, avšak zároveň zdůrazňuje, že budoucnost komunisté vidí ve společném vlastnictví výrobních prostředků. (zpravy.idnes.cz) Dále chce KSČM „bojovat proti vzájemnému prorůstání moci ekonomické, politické a mediální“, což lze znovu chápat jako narážku na pozici Andreje Babiše jakožto muže, který je mocným podnikatelem, politikem a vlastníkem médií. (zpravy.idnes.cz, 2016) Vztah k zahraniční politice se nijak nezměnil, KSČM nadále prosazuje vystoupení z NATO a požaduje stažení českých vojáků ze zahraničních misí.

KSČM na sjezdu schválila dokument nazvaný Devět priorit IX. sjezdu Komunistické strany Čech a Moravy. KSČM chce podle dokumentu důrazně prosazovat oprávněné požadavky občanů a požaduje skutečně důsledné řešení hlavních problémů společnosti, které však umožní až nový sociálně spravedlivější systém, o jehož prosazení a budování hodlá strana usilovat. I v tomto dokumentu je zmíněno vlastnictví, přičemž strana sice respektuje všechny jeho formy, ale budoucnost vidí ve společném vlastnictví a v podpoře družstevních a komunálních podniků. Dále zde zaznívá potřeba trvalého propojení demokracie přímé a zastupitelské, vymahatelnost práva na práci a spravedlivou odměnu, dostupné a důstojné bydlení, kvalitní zdravotní péči, sociální zabezpečení a také vzdělání, přičemž veřejné školství musí být prioritně financované z veřejných zdrojů. KSČM požaduje důsledné vymýcení chudoby, sociálního vyloučení a skutečně rovné příležitosti pro všechny. Tématem jsou

samozřejmě i spravedlivé mzdy a důstojné důchody, pozici strana nemění ani v případě progresivního zdanění zisků především nadnárodních korporací a oligarchů. Strana se profiluje také ekologicky, když podporuje přechod k ekonomicky, ekologicky a sociálně udržitelnému životu, usiluje o zastavení devastace krajiny a půdního fondu, zavedení důsledných opatření proti znečišťování životního prostředí a zajištění práva na vodu. V oblasti ekologie je nejviditelnější poslankyně Evropského Parlamentu Kateřina Konečná, která například úspěšně bojovala proti palmovému oleji.

Dalším bodem je dlouhodobě prosazovaná mírová politika založena na již zmíněném vystoupení z NATO, přičemž armáda ČR by podle KSČM měla sloužit především k obraně občanů České republiky. Novým bodem je naopak důsledné omezení ekonomické migrace, což je logická reakce na tzv. uprchlickou krizi, kdy do Evropy v posledních letech míří obrovské počty migrantů, mez kterými je velmi obtížné rozlišovat, jaká část skutečně prchá z války a od hrozby ztráty života a jaká část přichází za účelem zlepšení finanční situace, případně s myšlenou spáchat teroristický útok. Na konci roku 2015 bylo podle OSN celosvětově v pohybu nejvíc osob od konce 2. světové války. (clovekvtisni.cz, 2017) I v tomto ohledu vidí KSČM za hlavního viníka USA se svými vojenskými výpady, případně jejich spojence, když uvádí, že: „Uprchlická krize je důsledkem účelového vměšování do vývoje rozvojových zemí a účet musí hradit především viníci - agresori. Prosazujeme nulovou toleranci nejen k terorismu, ale také k projevům neofašismu a nacionalismu.“ (kscm.cz, 2017)

Jedním ze zásadních dokumentů byla také analýza období před rokem 1989, kterou si Komunisté dali za úkol zrealizovat na sjezdu v Liberci. Má se jednat o objektivní analýzu období 1945, resp. 1948–1989, včetně vyhodnocení příčin porážky socialismu. Cílem nebyl pouhý popis historie, ale co nejobektivnější zobecnění podstatného a především odpověď, proč k porážce minulého režimu došlo. Podle KSČM „Analýza minulosti před rokem 1989 a nové zkušenosti je důležitá pro novou nabídku projektu sociálně spravedlivé a výkonné, demokratické a humánní společnosti, odpovídající podmínkám a možnostem našeho století.“ (kscm.cz, 2017) Nástup historického pokusu o socialismus vycházel podle strany z negativních zkušeností s fungováním kapitalismu, s velkými sociálními rozdíly, nezaměstnaností a hospodářskou krizí. Lidé měli čerstvě v paměti mnichovskou zradu a boj proti fašismu. KSČM zdůrazňuje, že významná část národa považovala socialistické řešení za správné, a píše také, že uplatnění socialistického řešení mělo značný výchozí potenciál.

Příkladná byla podle nich zdravotní péče a rozvoj bezplatného školství. Komunisté v analýze vyzdvihují také nízký věk odchodu do důchodu a zvýhodnění žen a matek s více dětmi. Širokým lidovým vrstvám bylo zpřístupněno kvalitní vzdělání, kultura, sport a rekreace. Komunisté v textu také připomínají veřejnou omluvu z prosince 1989 za represe a „politování nad nerespektováním práva občanů na svobodný názor a nad znehodnocením ideálů socialismu“. (zpravy.idnes.cz, 2016)

„Tento pokus o budování socialismu byl nesporně oprávněným krokem v historii lidstva, byl však teprve začátkem snahy o přechod od kapitalismu k socialismu, prošlapáváním nové, neprobádané cesty. Pochopitelně se dopouštěl omylů,“ hodnotí KSČM 41 let vlády jedné strany, která byla také zakotvena v ústavě. Strana trvá na tom, že to bylo nejúspěšnější období československé historie. O padesátých letech s popravami odpůrců režimu KSČM říká, že šlo o „smutnou kapitolu“ i přes budovatelské úsilí. Pražské jaro 1968 mělo podle komunistů podporu většiny společnosti, ale také se aktivizovali odpůrci socialismu. Nicméně například o intervenci vojsk SSSR a dalších zemí Varšavské smlouvy, která pozvali konzervativci ve vedení KSČ, se v dokumentu strana nezmiňuje. (zpravy.idnes.cz, 2016)

Revoluci hodnotí KSČM takto: „Události listopadu 1989 byly způsobeny především důsledkem dlouhodobě opomíjených a neřešených zásadních rozporů ve společnosti, rozvratem způsobeným nezvládnutou změnou v SSSR a umocněny vnější a vnitřní ideologickou a ekonomickou diverzí.“ (kscm.cz, 2017) Historický pokus o vybudování socialismu v 20. století skončil podle komunistů v Evropě dočasnou porážkou tehdejší světové socialistické soustavy, ke které podle KSČM přispěla i velice naivní představa o přátelském a mírovém soužití socialismu a kapitalismu, která skončila rozvrácením socialistických zemí. (zpravy.idnes.cz, 2016) V závěru dokumentu je pak uvedeno přesvědčení, že: „Jiná cesta je možná. Budoucnost patří socialismu.“ (kscm.cz, 2017)

4.4. XIII. SJEZD KSRF

Prvním sjezdem Komunistické strany Ruské federace ve zkoumaném období je XIII. sjezd, který se uskutečnil v Moskvě 29.–30. listopadu 2008. Na sjezdu bylo kromě 342 delegátů mnozí hosté, především zástupci regionálních buněk strany, poslanci ruské Dumy, představitelé společenských organizací a odborů. Sjezdů se účastní velký počet zástupců levicových komunistických stran z jiných zemí, podobně jako u KSČM, jejich množství je však daleko impozantnější. Pro bližší představu uvedu u tohoto sjezdu všechny země či oblasti, odkud přijeli na sjezd zástupci ze spřátelených komunistických stran: Ázerbájdžán, Abcházie, Angola, Arménie, Bahrajn, Bělorusko, Belgie, Bulharsko, Brazílie, Velká Británie, Maďarsko, Vietnam, Německo, Řecko, Gruzie, Dánsko, Izrael, Indie, Irák, Irán, Španělsko, Itálie, Jemen, Kazachstán, Kypr, Čína, KLDK, Kuba, Kyrgyzstán, Laos, Lotyšsko, Libanon, Litva, Makedonie, Mexiko, Moldavsko, Namibie, Nepál, Nikaragua, Norsko, Pákistán, Palestina, Panama, Peru, Polsko, Portugalsko, Podněstří, Srbsko, Slovensko, Súdán, Tunisko, Turkmenistán, Turecko, Uzbekistán, Ukrajina, Filipíny, Finsko, Francie, Chorvatsko, Česká republika, Švédsko, Srí Lanka, Estonsko, Jižní Osetie.

Nedílnou součástí sjezdu byla nová redakce programu. Na toto téma vystoupil hned v úvodu předseda strany Zjuganov, když ve svém projevu tento dokument označil za klíčový, jelikož dokázal zobecnit trendy probíhající jak v Rusku, tak i v zahraničí. Mezinárodní vývoj pak bezprostředně po sjezdu ruští komunisté probírali se zástupci zahraničních komunistických stran, včetně realizace idey Socialismu v 21. století. I na ruském sjezdu zaznívala kritika vlády a jejího počínání.¹¹ Zjuganov kritizoval podporu ekonomiku ze strany vlády. Podle jeho slov namísto reálné podpory ekonomiky vláda dává peníze těm, kteří už spoustu peněz v minulosti „rozfofrovali“. Namísto podpory výroby Rusko ztrácí ekonomickou základnu. Namísto zajištění potravinové bezpečnosti a výkupu potravin u místních farmářů pak Rusko dává příležitost spekulantům a vyváží potraviny do zahraničí. Vláda se obecně, dle přesvědčení předsedy KSRF, zabývá sekundárními problémy a neřeší podstatné problémy země. Zjuganov dále zmiňoval velký počet nezaměstnaných a úpadek ve všech sférách průmyslu. Politická situace se stále zhoršuje, a proto tak vláda prosazuje prodloužení

¹¹ V roce 2008 byl předsedou vlády V. V. Putin, tehdy období 2008–2012 byl předseda Jednotného Ruska, kterého však nikdy nebyl členem a zachovává si tak stále určitý odstup od samotné politické strany, která jej podporuje. Prezidentství V. V. Putin předal na období 2008–2012 D. A. Medveděvovi, který se stal v roce 2012, kdy opětovně zasedl do prezidentského úřadu V. V. Putin, premiérem i předsedou strany Jednotné Rusko a rovněž oficiálním členem Jednotného Ruska, což bylo interpretováno stranou jako návrat k evropským zvyklostem.

volebního období prezidenta a Státní Dumy.¹² Dodal pak, že Komunisté rozhodně podporu větší kontrolní funkci vlády. Podle komunistů vláda tímto počínáním nechce vzít odpovědnost za své vládnutí a nechce slyšet hlas dvou třetin občanů, kteří nepodporují socioekonomický kurz vlády. Dále obviňuje vládní moc z toho, že nechce vést korektní dialog, vede soudní spory s opozičními představiteli a zavírá tak opozičním silám ústa. Podle Zjuganova se Komunistická strana Ruska nehodlá smířit s vůdčí roli současného kremelského tandemu Medveděv - Putin a nepřestane usilovat o to, aby se znovu dostala k moci. (aktualne.cz, 2008)

Zajímavý je odkaz na KSSS, kdy Zjuganov viní Jednotné Rusko, že převzalo to nejhorší z Komunistické strany Sovětského svazu a nepřestává si diktovat své podmínky nehledě na reálnou situaci či nálady ve společnosti. Takové srovnání s komunistickou minulostí například u českých komunistů nenajdeme. Podobně jako KSČM si i KSRF dává za úkol tzv. omladit kádry, na sjezdu, kde se volilo nové složení ústředního výboru strany, si ruští komunisté dali závazek do něj zvolit minimálně 40 % mladých lidí, konkrétně tedy pod 40 let, a to v duchu slov Zjuganova, který na sjezdu řekl, že: „Je potřeba skloubit moudrost a zkušenosti s mladistvou energií a entuziasmem.“¹³ (mkkprf.ru, 2017) Na nepřízeň sdělovacích prostředků si předseda KSRF na rozdíl od českého protějšku nestěžoval, by naopak se o média opíral při argumentaci, jak moc je jeho strana a on sám úspěšný, což již koresponduje i se slovy Vojtěcha Filipa na sjezdech KSČM. Zjuganov podtrhl, že o jeho práci se hovoří ve všech světových sdělovacích prostředcích. Radiostanice Echo Moskvy například provedla průzkum, kde se tázala, zda je možné, aby KSRF vládla. V něm se 66 % posluchačů vyjádřilo pozitivně a dokonce 76 % vyjádřilo přesvědčení, že do strany vstoupí mladí lidé, což je nedostatkové zboží nejen u ruských komunistů, kde se pohybuje průměrný věk okolo 56 let¹⁴, ale především pak i u českých komunistů, kde je věkový průměr dokonce okolo 75 let.¹⁵ O možném nástupu komunistů k moci hovořil jejich předseda také: „Vítr historie už znovu napíná naše plachty. Přišla krize a svět imperialismu začíná umírat. Stojíme na prahu velkého politického a sociálního zlomu.“ (aktualne.cz, 2008)

¹² V roce 2008 skutečně Státní Duma odhlasovala prodloužení funkčního období prezidenta ze čtyř na šest let a Státní Dumy ze čtyř na pět let.

¹³ „Необходимо сочетать мудрость и опыт с молодой энергией и задором.“

¹⁴ Údaj z roku 2013, zdroj <https://kprf.ru/party-live/cknews/115734.html>

¹⁵ Údaj z roku 2014, zdroj <http://halonoviny.com/kscm-revoluce-ano-vekovy-prumer-75-let/>

Vzhledem k tomu, že na 30. listopadu připadal Den matek, předseda KSRF se na sjezdu rozhovořil i na téma mateřství. Podle něj vláda vůbec neprojevuje zájem o mladou generaci zakládající rodiny, a proto je třeba ještě více vyzdvihnout roli matek, které vychovávají děti v tak rodinám nepřejících časech. Kromě zrevidovaného programu sjezd přijal ještě dalších sedm oficiálních prohlášení a výzev, které byly adresovány různým sociálním vrstvám, od mládeže přes inteligenci až po ty, kteří se zajímají o bezpečnost země, pracují v zemědělství nebo ve fabrikách. Konkrétně šlo o dokumenty pod názvy: Budoucností světa je socialismus!, dále Posilme národní bezpečnost!, Překonat ekonomickou krizi lze pouze směnou politického kurzu, Budoucnost je v rukách mladých, Ruské inteligenci a v neposlední řadě dokument Ať žije revoluční Kuba!¹⁶

Podle vedení strany leží počátek zla v současném Rusku na začátku devadesátých let v časech privatizace. Tu označují za pouhé rozkradení majetku. Ačkoliv dnes nejsou proti drobnému podnikání a soukromému vlastnictví, kritizují sociální rozdíly v současném Rusku. Důchodcům slibují vyšší penze. Komunistická strana, dle předsedy, trvá na zestátnění přírodních zdrojů a strategických průmyslových odvětví, což je opět společný rys s KSČM. (aktualne.cz, 2008)

4.5. XIV. SJEZD KSRF–PRVNÍ ETAPA

Tento sjezd byl mimořádný a konal se 24. 9. 2011 v Moskevské oblasti. Daný sjezd byl především svolán, aby zvolil kandidáty do Státní Dumy. Nejpodstatnějším se stal referát pod názvem Politika většiny–kurz k vítězství!¹⁷ Ten přednesl samozřejmě hlavní představitel Komunistické strany Ruské federace G. A. Zjuganov. V tomto referátu zaznělo z jeho úst hodnocení politické a socioekonomické situace, představil program činů národně-patriotických sil v Rusku a zmínil úkoly na příští volební období. Dále uvedl, že se v Rusku formuje tzv. jednotný názor většiny populace v otázkách klíčových problémů při rozvoji země. Zájmy této většiny pak představuje Komunistická stran Ruské federace. Podobnou

¹⁶ Originální názvy dokumentů znějí takto: «Будущее мира — социализм!», «Укрепить национальную безопасность!», «Преодоление экономического кризиса — в смене политического курса», «Возрождение российского села — залог продовольственной безопасности страны», «Будущее в руках молодых!», «К российской интеллигенции», «Да здравствует революционная Куба!»

¹⁷ V originálu: «Политика большинства–курс на Победу!»

rétoriku lze zaznamenat i u KSČM, kde například na posledním sjezdu v roce 2017 Vojtěch Filip na závěr zdůraznil, že „strana hájí zájmy většiny občanů ČR.“ (halonoviny.cz, 2017)

Oproti KSČM lze mnohem častěji v prohlášeních KSRF a jejího předsedy Zjuganova slyšet slova o imperialismu, o organizovaném převratu a obecně otevřené hlášení se k bývalému režimu, jeho glorifikaci a velmi trvá slova vůči kapitalismu. Ve straně tak přetrvává spousta hesel a sloganů z doby SSSR, zatímco u KSČM se tato rétorika značně posunula na soudobá slova a hesla. Zjuganov hodnotí tuto periodu následovně: „Doba nevyhnutelně jde kupředu a zanechala za sebou všechny úspěchy a vítězství, násilné boje a velkou tragédií. Již nás dělí 20 let od událostí ze srpna 1991. Vysocí představitelé sovětského vedení se v těchto dnech zoufale pokoušeli zachránit Sovětský svaz. Západ se však spoléhal na skupinu kolem Jelcina a již tehdy zasahoval do dění v naší zemi, což pak nazval „barevné“ revoluce. Zrádná role Gorbačova v tomto procesu vedla až k „oranžovému“ triumfu. Zákaz strany pak vedl k rozpadu jednotného svazového státu. Už za tři měsíce pak světové síly a místní politická chátka oslavovali vítězství. Imperialismus získal obrovskou injekci a začal vysávat krev z bývalých republik Sovětského svazu a socialistických zemí.“¹⁸ (kprf.ru, 2017)

Tragédií rozpadu SSSR pak na sjezdu vylíčil Zjuganov jako návrat někde do poloviny 17. století, kdy Ukrajiny a Bělorusko byly ještě mimo území Ruské říše. To vše způsobila Gorbačovova predátorská politika v 90. letech. Ruští komunisté se chtějí vyvarovat předešlých chyb, tak jako i komunisté v Číně, na Kubě či ve Vietnamu a znovu vybudovat socialismus a vrátit mu jeho slávu. Takové pozitivní otevřené odkazy na politický systém dnešních „socialistických zemí,“ které jsou kritizovány odbornou veřejností za autoritářské praktiky, u českých komunistů nenajdeme. Stejně tak je rozdílná rétorika ohledně Lenina, z kterého stále KSRF vychází a otevřeně cituje jeho slova například o tom, že „Poražené armády snadno dojdou k poučení.“¹⁹ (kprf, 2017)

¹⁸ Originál: „Время неизбежно идёт вперед, оставляя позади любые достижения и победы, жестокие схватки и великие трагедии. Вот уже 20 лет отделяют нас от событий августа 1991 года. Представители высшего советского руководства предприняли в те дни отчаянную попытку спасти СССР. Однако Запад, опиравшийся на клику Ельцина, уже тогда применил у нас технологии, названные затем «цветными» революциями. Предательская роль Горбачева позволила «оранжистам» торжествовать. Запрет КПСС вырвал стержень единого союзного государства. Уже через три месяца силы мировой реакции и местного политического отребья праздновали победу. Империализм получил колоссальную подпитку, высасывая живые соки из бывших республик СССР и стран социалистического содружества.“

¹⁹ „Разбитые армии хорошо учатся.“

KSRF si na sjezdu vytýčila tyto základní body: Mít moc ve vlastních rukou. Mít národně-patriotickou většinu v parlamentu. Využívat pravomoci prezidenta v zájmu lidu a bezpečnosti země. Vytvořit vládu národní důvěry složené ze skutečných profesionálů a patriotů. Tyto cíle pak ruští komunisté doplňují tvrzením: „Spolupráci s ostatními národně-patriotickými silami máme reálnou šanci porazit Jednotné Rusko. Je povinností každého z nás usilovat o tento historický milník,“²⁰ (kprf.ru, 2017) čímž se komunisté odkazují na tradiční spolupráci levicových komunistických hnutí, stejně jako KSČM, byť v tomto případě se nejedná přímo o porážku kapitalismu, ale hlavního soupeře Komunistické strany, Jednotného Ruska, které představuje právě kapitalistické zřízení. Je však nutné podotknout, že často KSRF hlasuje i s Jednotným Ruskem, čímž se z ruských komunistů stává pro Putinův režim akceptovatelný subjekt.²¹

4.6. XIV. SJEZD KSRF – DRUHÁ ETAPA

Mimořádný sjezd, respektive jeho druhá část, se konal 17. 12. 2011 rovněž v Moskevské oblasti. Zatímco v první etapě KSRF zvolila kandidáty do Státní Dumy, ve druhé etapě zvolila kandidáta na prezidenta, kterým se stal opět předseda strany Zjuganov. Na sjezdu předseda Zjuganov předal veteránům Velké vlastenecké války památní medaile 70 letého výročí od Velké vlastenecké války a bitvy s fašisty o hlavní město Moskva. Dominantní témata byla opět kritika Jednotného Ruska, především analýza oslabení jeho pozice²² a obecně socioekonomická a politická situace v zemi z úst předsedy Zjuganova. Vše zásadní shrnul v referátu s názvem „Na prahu velkých změn“²³ právě staronově navržený kandidát na prezident a předseda strany. Za hlavní problém kapitalismu, jehož podstata nefunkčnosti se projevila v ekonomické krizi, komunisté vidí to, že žádná země nedokáže chránit své občany před dluhovým zotročením. V USA dokonce 90 % domácností je „až po uši“ v dluhích a vláda

²⁰ „В союзе с другими народно-патриотическими силами мы имеем реальный шанс победить «Единую Россию». И каждый из нас должен работать на достижение этого исторического рубежа!“

²¹ Nicméně sloučením pro-kremelských levicových stran (Rodiny, Ruské strana života a Ruské strany důchodců, později přistoupila Ruská lidová strana. V květnu 2007 nabídl předseda strany sloučení s KSRF, byl však ze strany komunistů odmítnut) vzniklo Spravedlivé Rusko, které má podle odborníků oslabit právě Komunisty (především u venkovského voličstva), aby Putinovu režimu komunisté nemohli příliš vzdorovat. Spravedlivé Rusko je členem celosvětové organizace Socialistická internacionála. Programově se jedná o sociálně-demokratickou stranu, která sama sebe definuje jako „stranu pracujících lidí“. Na pozvání Spravedlivého Ruska navštívilo vedení České strany sociálně demokratické v březnu 2008 Ruskou federaci

²² Zatímco ve volbách do Státní Dumy v roce 2007 Jednotné Rusko získalo 64,3 % hlasů, ve volbách v roce 2011 se procentuální zisk strany snížil na 49,29 % hlasů. (<http://vasevec.parlamentnilisty.cz/vip-blogy/zajimave-posuny-v-parlamentnich-volbach-v-rusku-slovinsku-chorvatsku>)

²³ V originále „На пороге больших перемен!“

Spojených států nikdy nebude schopna své dluhy splatit. V současnosti imperialisté, podle KSRF, formálně nechávají zemím nezávislost, ale ve skutečnosti řídí jejich směřování finanční elita. USA jsou znepokojeny, že na rozdíl od nich, Čína není zasažena ekonomickou krizí a dále pokračuje v ekonomickém růstu. Dále pak USA se otevřeně snaží negativně ovlivnit měnovou politiku KLR. Eurozóna²⁴ je také na hraně rozpadu, Řecko a Portugalsko jsou na pokraji bankrotu, nezaměstnanost ve Španělsku přesáhla 22 % a dluh Itálie se dostal na částku dvou trilionů euro. Velká Británie apeluje na zachování suverenity a nechystá se do eurozóny vstoupit a dalších 10 zemí EU se do eurozóny vůbec nechystá. Sociální pnutí v západní společnosti narůstá a do popředí se dostávají liberální extrémisté, kupříkladu Berlusconi či Kudrin.²⁵

Jednotné Rusko prý lže občanům, když tvrdí, že se dokázalo vypořádat s ekonomickou krizí. Podle komunistů naopak ekonomika zažívá ropnou krizi a stagnuje, přičemž se stále nedostala na úroveň předkrizového roku 2008. Komunisté také kritizovali plánovaný vstup Ruské federace do Světové obchodní organizace, což by podle nich znamenalo akorát zvýšení diktátu mezinárodního kapitálu.²⁶ Kritika se týkala také ztráty klíčových státních podniků ve prospěch soukromého kapitálu a velké zadlužení samotného Ruska, jehož vnitřní státní dluh činí přibližně čtyři triliony rublů, vnější dluh pak převýšil hodnotu 500 miliard. Ruské vlády také zničily zdravotnický a školní systém vybudovaný Sovětským svazem. Také se kritizovaly reformy vedoucí k redukci počtu vědců a jiných odborníků zhruba na polovinu, což je výsledkem tzv. odlivu mozků. Komunisté zpochybňují, že by Rusko bylo suverénní demokracií, když se obrovské příjmy z nerostného bohatství ztrácí „bůh ví kde“.

Aby se Rusko vymanilo z uvedených a ještě z mnoha dalších problémů, je podle komunistů třeba zcela změnit směřování země, což podrobně analyzuje v Programu výstavby – šance pro Rusko, kde komunisté definují následující hrozby: markantní sociální nerovnost, demografická katastrofa, rozpad ekonomiky založený na špatném nakládání s nerosty, duchovně-mravní degradace společnosti, ztráta obranyschopnosti a ztráta klíčových partnerů.

²⁴ Státy, které přijaly společnou měnu euro.

²⁵ Silvio Berlusconi byl dlouholetým premiérem Itálie. Alexej Kudrin byl nejdéle sloužícím ministrem financí v postsovětském prostoru, konkrétně v Ruské federaci. Funkci zastával v letech 2000–2011.

²⁶ 2. srpna 2012 skutečně Ruská federace získala statut 156. plnoprávného člena Světové obchodní organizace (WTO) (zdroj: <https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/spolecna-obchodni-politika-eu/svetova-obchodni-organizace/rusko-a-vanuatu-novymi-cleny-svetove-obchodni-organizace--106118/>)

Podle komunistů vláda na tyto hrozby není schopna reagovat, což se promítlo i ve zmíněných posledních volbách do Státní Dumy. Růst ekonomiky komunisté chtějí uskutečnit zestátněním těžebních společností a také jiných průmyslových odvětví. Dále pak novou industrializací, což povede k ekonomice, která bude založena de facto na státním plánování, což je opravdu již návrat do doby SSSR, taková prohlášení u KSČM nenajdeme v žádném dokumentu, ani prohlášení jejich představitelů. Dále komunisté chtějí obnovit venkov na základě opětovného zakládání družstev, protože lze použít i zde tentýž komentář. Čtvrtým bodem ke změně je pak nová finanční politika, které komunisté chtějí dosáhnout zmenšením počtu bank a založením státních bank specializovaných na určité sektory ekonomiky (zahraniční obchod, průmysl, zemědělství apod.). Změny by měly nastat také v daňové otázce, kde komunisté prosazují, podobně jako český protějšek, progresivní zdanění. Nicméně ruští komunisté mají jasnou představu v tom ohledu, že chudí lidé by byli od daně osvobozeni úplně a daně pro firmy tzv. reálného sektoru ekonomiky by se snížily. Důležitá je také spolupráce ruské vědy a průmyslu. V neposlední řadě bych pak komunistická vláda realizovala komplexní program Pokoření vzdálenosti, v rámci kterého by investovala do rozvoje všech druhů dopravy.

4.7. XV. SJEZD KSRF

Patnáctý sjezd se konal v Moskvě 23. – 24. 2. 2013, pokud bychom počítali sjezdy i předchůdkyně KSRF, jednalo by se již o sjezd čtyřicátý třetí. Na sjezdu vystoupil opět předseda Zjuganov, který prakticky opakoval tytéž fakta, argumenty a plány jako i v předešlých letech. Navzdory prohlášením o omlazení vedení strany, když se diskutovalo o možném zvolení např. mladého politika Sergeje Udalcova, se situace příliš nezměnila. Zmíněný mladý straník byl v domácím vězení a zasloužilý funkcionář Zjuganov stále na nejvyšší pozici. (svoboda.org, 2013)

Sjezd opět přijal řadu deklamací, nicméně za nové a zároveň zajímavé při analýze vývoje politického zaměření KSRF bych zmínil tři rezoluce sjezdu. WTO – nástroj agrese globálního kapitalismu vůči ruskému lidu, Ať žije socialistická Kuba a Ruky pryč od Sýrie. Usnesení XV. sjezdu hodnotí již uskutečněný vstup Ruské federace do WTO jako pakt vlády Ruska

s imperialistickým západem. Čeští komunisté členství ve WTO²⁷ nijak konkrétně nezpochybňují, nepočítáme-li obecnou kritiku kapitalistického zřízení, a nepřítel vidí jen v NATO. Komunisté v dokumentu prohlašují: „Občané Ruska nemohou a nesmí doplácet na špatnou politiku vládních kruhů. Vstup země do WTO za velmi nevýhodných podmínek považuje Komunistická strana za novou formu zotročení ruského lidu globálním kapitálem. Tento krok reálně ohrožuje suverenitu a nezávislost státu. Vyzýváme občany, aby podpořili požadavky komunistů vůči vládě, abychom ihned z WTO vystoupili. V opačném případě bude naše země obětí ve světě se posilující koncentrace ekonomické a politické moci, která je v rukou velkých finančně-ekonomických skupin.“²⁸ (kprf.ru, 2017) Komunisté pak dodávají, že pouze jejich realizace protikrizového programu je tím nástrojem, který dokáže dělat politiku v zájmu lidu, jež povede k politickému rozvoji na místo úpadku ekonomického potenciálu Ruska.

V dokumentu o Kubě pak komunisté oceňují budování socialismu v zemi, které trvá již více než půl století. V zemi vidí příklad věrnosti předurčenému cíli, tedy socialismu. Komunisté především oceňují úspěchy Kuby v oblasti vzdělání, zdravotnictví, biotechnologií a sportu. Navíc připomínají, že Kuba patří mezi země s nejdelsí průměrnou délkou dožití. Kubu vidí jako inspiraci pro ostatní země Latinské Ameriky, ale i Asie či Afriky, jakožto státní zřízení, které se nepoddalo globálnímu kapitalismu. Mezinárodní význam Kuby potvrzuje například i to, že se stala předsedající zemí Společenství latinskoamerických a karibských států (CELAC),²⁹ což je největší regionální uskupení na západní polokouli. Nezávislá politika

²⁷ Dohoda o zřízení Světové obchodní organizace (WTO) byla sjednána a podepsána účastnickými státy dne 15. dubna 1994 v Marrákeši na základě negociačních jednání, která proběhla v letech 1986 - 1994 v rámci tzv. Uruguayského kola týkajícího se jak liberalizace obchodu se zbožím, tak i vytvoření základního rámce pro liberalizaci služeb, investičních opatření a opatření týkajících se duševních práv.

Česká republika podepsala Dohodu o zřízení Světové obchodní organizace 15. dubna 1994 v Marrákeši. Tato Dohoda byla následně projednána Parlamentem České republiky, ratifikována prezidentem republiky a publikována ve Sbírce zákonů č. 191/1995. Zdroj: <http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/mezinarodni-spoluprace/mezinarodni-institute/wto-svetova-obchodni-organizace-11633>

²⁸ „Граждане России не могут и не должны оплачивать бездарную политику правящих кругов. Вступление страны в ВТО на крайне невыгодных условиях Компартия России считает новым витком закабаления российского народа глобальным капиталом. Данный шаг несёт реальную угрозу суверенитету и независимости Отечества. Мы призываем граждан поддержать требование коммунистов к правительству России о немедленном выходе из Всемирной Торговой Организации. В противном случае страна будет жертвой усиливающейся в мире концентрации экономической и политической власти в руках крупнейших финансово-экономических групп.“

²⁹ spolek latinskoamerických a karibských států dohodnutý 23. února 2010 na společném summitu Karibského společenství a skupiny Rio v Playa del Carmen v mexickém státě Quintana Roo. Patří do něj všechny suverénní

Kuby je možná i přes tlaky a restriktce ze strany USA, země se tak díky podpoře vlastního lidu dokáže úspěšně bránit snahám o destabilizaci. Sjezd se usnesl, že má tento systém hluboké sympatie ruských komunistů. Zároveň komunisté usilují o odstranění všech blokád Kuby a vyjadřují podporu bratrské Kubě, která v těch nejtěžších kapitalistických časech dokáže chránit svou suverenitu. Součástí rezoluce je i požadavek na propuštění pěti kubánských patriotů, kteří byli zavřeni do vězení v USA svou antiteroristickou činností.

A konečně ve třetím dokumentu týkajícím se Sýrie komunisté hodnotí samotný konflikt na tomto území, který v této době probíhá již třetím rokem, jako konflikt, který není vnitřní, jak se snaží západní média, jež se stala informační zbraní NATO, přesvědčit společnost, ale vnější. Na místě bojují koloniální vojska nového typu složená především z žoldáků, kteří jsou verbováni z celého Blízkého východu. Tyto zbrojené skupiny, pak dle přesvědčení komunistů, jsou financovány ze strany tajných služeb Západu a jejich spojenců. V důsledku toho se oběťmi války stávají mírumilovní lidé, především pak děti, ženy a staří lidé. Podle komunistů na jednu stranu Západ prohlašuje, že chce bojovat proti mezinárodnímu terorismu, na druhou stranu však sám podporuje a využívá teroristy k tomu, aby zničil Sýrii. Sýrie se stala obětí Západu opět kvůli tomu, že se snažila dělat nezávislou politiku, podporovala osvobození Palestiny a snažila se rovněž o přátelské vztahy s Íránem. Komunisté vyjadřují podporu Sýrii, kterou považují za dlouhodobého spojence na Blízkém východě, mimo jiné komunisté tvrdí, že také kvůli tomu, že Sýrie chtěla pokračovat v historicky dobrých vztazích s Ruskem, byla napadena. Komunisté apelují na ruskou vládu, aby poskytla Sýrii politickou i materiální pomoc, aby mohla Sýrie lépe čelit imperialistické agresi.

státy Ameriky kromě Spojených států amerických a Kanady. Členy nejsou ani evropské státy s územími v Americe (Francie, Nizozemské království a Spojené království).

Jedná se o alternativní spolek k Organizaci amerických států, která byla využívána Spojenými státy americkými jako protiváha k možnému vlivu Sovětského svazu na americké státy, tedy spolek, který má oslabit vliv Spojených států amerických v Latinské Americe a posílit její samostatnou integraci. Zdroj: http://www.rozhlas.cz/leonardo/svet/_zprava/svetobeznik-spolecenstvi-latinskoamerickych-a-karibskych-statu--1007971

4.8. XVI. SJEZD KSRF

25 června 2016 se v Moskevské oblasti uskutečnil v pořadí XVI. Sjezd KSRF. Na rozdíl od českých komunistů, kde na začátku sjezdu zaznívá internacionála, zde se KSRF hlásí svou úvodní znělkou, hymnou SSSR, k rozpadlé supervelmoci. Hlavním cílem bylo opět zvolit kandidáty do Státní Dumy, jejichž seznam se nikterak zásadně nelišil od jmen z rok 2011. Již obligátně na sjezdu vystoupil předseda strany Zjuganov, který znovu vyličil situaci v zemi jako otřesnou a vinu našel opětovně u vlády, tedy Jednotného Ruska. Zde zaznívala již kritika sankcí, uvalených na Rusko Evropskou unií a Spojenými státy Americkými³⁰, což Zjuganov ohodnotil slovy: „Санкции Запада и падение цен на сырье ослабляют нашу экономику.“ (gazeta.ru, 2016) „Sankce Západu a pokles cen ropy oslabují naši ekonomiku.“ Vláda podle komunistů stále podporuje nespravedlnost ve společnosti, která by šla vyřešit prostým odnětím luxusní jachty každému světovému boháčovi. Kritizovala se znovu privatizace, tentokrát důležitých vojensko-průmyslových podniků. Tradičně se nesla kritika v duchu americké imperialistické politiky a byly tak odmítnuty snahy USA ovládat světový řád. V této době již byla aktuální také tzv. Ukrajinská krize³¹, její interpretaci Západem označil Zjuganov za „zarytý antisovětiismus.“ Byť přímo na sjezdu si Zjuganov nedovolil kritizovat přímo Putina, bezprostředně po něm na otázky novinářů odpovídal tak, že za bídnou situaci v Rusku je samozřejmě odpovědný. (tamtéž)

Zjuganov také zmínil osobnost Stalina, když ocenil to, že ve společnosti znovu roste obliba tohoto sovětského diktátora³². (tamtéž) I když sjezd nevyhověl návrhu komunistické organizace v Penze³³, která požadovala revizi památného XX. sjezdu Komunistické strany

³⁰ Zde je možné dohledat přehled sankcí na Rusko ze strany USA.

<https://www.state.gov/e/eb/tfs/spi/ukrainerussia/>

Zde je možné dohledat přehled sankcí na Rusko ze strany EU <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/prehled-sankci-eu-vuci-ruske-federaci-61587.html>

³¹ Více o Ukrajinské krizi a rozdílech v interpretaci tohoto konfliktu v mé bakalářské práci Současné postavení Ruska v mezinárodních vztazích

³² Podle sociologů ze služby Levada centrum se Stalin největší popularitě za posledních 20 let těšil v roce 2004. Pak jeho obliba klesala. Až právě v posledních letech se opět ruská veřejnost začala přiklánět k názoru, který zastává například i ruský prezident Vladimir Putin, že Stalinovo působení bylo spíše pozitivní. Podle březnového šetření sociologů z roku 2016 si to myslí přes polovinu Rusů. Na otázku o ekonomickém přínosu bolševického vůdce 54 procent dotázaných odpovědělo, že dovedl Rusko k rozkvětu. Zdroj: http://www.lidovky.cz/rusti-komuniste-lakaji-volice-na-masoveho-vraha-stalina-a-jeho-odkaz-1gb-/zpravy-svet.aspx?c=A160627_172223_ln_zahranici_gib

³³ Právě v Penze s tím mají dobré zkušenosti – už loni v prosinci tady otevřeli Stalinovo centrum, které si klade za cíl, jak stojí v oficiálních ustavujících dokumentech, „popularizaci a aktivizaci praktik, které se používaly ve.. stalinských dobách a které jsou aktuální i dnes. Zdroj: http://www.lidovky.cz/rusti-komuniste-lakaji-volice-na-masoveho-vraha-stalina-a-jeho-odkaz-1gb-/zpravy-svet.aspx?c=A160627_172223_ln_zahranici_gib

SSSR, na kterém byl v roce 1956 odsouzen kult Josifa Stalina, postava bolševického vůdce měl v předvolební kampani komunistů hrát významnou roli. Ústřední výbor Komunistické strany Ruské federace oficiálně oznámil, že Stalinův obraz bude hojně využit v předvolební agitaci. (lidovky.cz, 2016) Tento kladný vztah ke Stalinovi, který je zodpovědný za obrovské množství úmrtí lidí, začíná být charakteristickým rysem ruských komunistů a také odlišujícím prvkem od KSČM, která oficiálně s jeho osobností vůbec v agitaci nepracuje a jeho hodnocení se spíše vyhýbá.

4.9. XVII. SJEZD KSRF

Doposavad poslední sjezd, v pořadí sedmnáctý, se konal 27. 5. 2017 v Moskvě. Jako hosté se sjezdu účastnili velvyslanci Číny, Vietnamu, KLR, Laosu a Kuby v Rusku. Kubánský velvyslanec Emilio Ratmir Losada García přednesl pozdravné poselství ÚV KS Kuby sjezdu ruských komunistů. Ve slavnostní části sjezdu byly předány jubilejní medaile a Leninské prémie ústředního výboru KPRF vydané na počest 100. výročí VŘSR. Medaili převzala například kosmonautka Světlana Savická. Volební sjezd komunistů, konající se v roce 100. výročí bolševické revoluce, měl na programu i aktivizaci neparlamentních metod politického boje. „Musíme energicky bojovat na ulici: organizovaně, chytře a profesionálně,“ řekl předseda druhé nejsilnější strany v ruském parlamentu. Úlohou komunistů podle Zjuganova je „dodat čerstvý dech“ protestům všeho druhu - a hlavně nedopustit, aby ulici ovládly prozápadní síly. Zvláštní pozornost má strana a její mládežnická organizace Komsomol věnovat mládeži, která během březnových demonstrací roku 2017 proti korupci ve vládě předvedla ochotu právě vyjít do zmíněných ulic. (halonoviny.cz, 2017)

Prozápadní opozice ale podle Zjuganova jen zneužívá protikorupční rétoriku k tomu, aby Rusko vrátila do chaosu éry prvního prezidenta Borise Jelcina. I na tento sjezd dorazila zdravice Putina, kterou Zjuganov přečetl. „Jedna z nejstarších politických stran v zemi je právem hrdá na své dějiny a uchovává si věrnost ideálům mnoha generací svých předchůdců,“ napsal Putin a KPRF označil za „vysoce odpovědnou stranu široce zastoupenou v zákonodárné i výkonné moci a v místní samosprávě“. Ocenil komunisty také za uvážlivý a

věcný přístup k řešení klíčových problémů rozvoje Ruska, jakož i za obranu sociálních a pracovních práv občanů, podporu průmyslu a zemědělství, školství a vědy a za vlasteneckou výchovu mládeže. V závěru vyjádřil naději, že i nadále bude KSRF konstruktivním partnerem při rozvoji země: „Přeji vám úspěšnou práci. Věřím, že i nadále budeme udržovat konstruktivní partnerství a věcný dialog.“³⁴ (kremlin.ru, 2017) Zjuganov zase ujistil o ochotě k dialogu s vládou ve jménu upevnění moci „naší velmoci“ a sociálních práv občanů. (halonoviny.cz, 2017) To, že jsou komunisté bráni jako rovnocenný partner, což implicitně vyplývá z předešlých slov prezidenta Putina, říká také například český poslanec za KSČM Jiří Valenta, když prohlásil, že „tam (moje pozn. „myšleno v RF“) jsou komunisté bráni jako progresivní síla. Drží na uzdě nehumánní kapitalismus.“ Ačkoliv se může zdát, že dle oficiálních vyjádření V. V. Putin a KSRF jsou bezproblémovými partnery, platí to, co jsem popisoval v podkapitolách a kapitolách předešlých, tedy že vztah KSRF a Jednotného Ruska není zdaleka jednoznačný a má spoustu podob na různých úrovních.

Rétorika na sjezdu byla čtenáři této práce již velmi dobře známá, opakoval se motiv hluboké krize kapitalismu, přičemž KSRF pracuje na nových metodách současného třídního boje proti tomuto nehumánnímu systému. I zde se diskutovala předem téměř jasná otázka, kdo bude kandidovat na prezidenta RF v roce 2018, na tomto sjezdu ještě k volbě nedošlo, nicméně Zjuganov již prohlásil, že je připraven se o tento post ucházet. (vesti.ru, 2017) Na sjezdu byla opět přijata spousta dokumentů. Jejich názvy jsou samy o sobě vypovídající: „Pokračujeme v odkazu VŘSR,“ „Světová krize kapitalismu a současný svět,“ Dejme lidem důstojnou práci!,“ „Budujme reálnou ekonomiku země!,“ „Bojujme za zájmy pracujících,“ „Obnovme vesnici, zachraňme Rusko!,“ „Vzdělání a věda je motorem modernizace hospodářství!“ „Jsme proti nové studené válce a rusofobní hysterii Západu,“ „KSRF podporuje spravedlivé volby!,“ „KSRF podporuje ekologickou bezpečnost.“³⁵ Za zásadní dokumenty, které se liší od předešlých prohlášení, považuji „Pokračujeme v odkazu VŘSR“ a „Jsme proti nové studené válce a rusofobní hysterii Západu.“ Proto u toho sjezdu vymezím prostor právě jim.

³⁴ Originál: „Желаю вам успешной работы. Рассчитываю на продолжение конструктивного партнёрства и содержательного диалога – на благо России, в интересах её граждан.“

³⁵ Originální názvy dokumentů: Продолжать дело Великого Октября!", "Мировой кризис капитализма и современный мир", "Народу - достойную жизнь! Стране - реальную экономику!", "Бороться за интересы рабочего класса", "Возродим деревню - спасём Россию!", "Образование и наука - локомотив модернизации экономики!", "Против новой «холодной войны» и русофобской истерии на Западе", "КПРФ – за честные выборы!", "КПРФ за экологическую безопасность".

Jak jsem již uvedl v úvodu, tento sjezd byl významný především tím, že KSRSF si na něm připomněla stoletého výročí od Velké říjnové socialistické revoluce. V tomto dokumentu komunisté vyjadřují přesvědčení, že VŘSR zachránila Rusko od rozpadu a zachránil ho od osudu surovinové závislosti na Západu a položil základní kámen moderní státnosti, respektive Ruské federace, oficiálně uznaného nástupnického státu Sovětského svazu. Komunisté analyzují Ruské impérium za vlády Romanovců, které podle nich trpělo vnitřní krizí, protože bohatství bylo v rukou pouhých tří procent obyvatel, jež se nechtěli vzdát svých privilegií. Osudem ostatních byla úmorná práce, bezpráví a hlad. V kategorii dětské úmrtnosti Ruské impérium mělo nejhorší statistiky ze všech tehdejších říší, což v praxi znamenalo, že každé druhé dítě se nedožilo ani šesti let. Poslední vládce Ruska utrpěl porážku hned ve dvou válkách a musel odvracet tři revoluce během pouhých 12 let. Únorová revoluce, která svrhla panovníka, však ještě neřešila kořeny krizového stavu.

Oficiální prohlášení Ruska za republiku proběhlo až po půl roce v září 1917. Lidé byli stále v bídě a buržoazní liberální vláda pokračovalo v první světové válce. Bývalé impérium se začalo rozpadat na části, když začali vznikat Polsko, Finsko, Ukrajina a po nich desítky dalších aspirantů na nezávislost. Kurz nastolený buržoazií nutně musel podle komunistů vyústit v socialistickou revoluci. VŘSR byl zákonitý výsledek nejen ruské, ale i světové historie. Tuto nevyhnutelnost předznamenal už Lenin, který viděl právě v Rusku slabou část světového imperialistického systému. VŘSR hluboce ovlivnil další revoluční a národně-osvoboditelská hnutí po celém světě. Za několik let VŘSR ovlivnila osud mnohých regionů, od listopadu 1918 v Německu až po rýžové nepokoje v Japonsku, od dvoumilionového povstání v Korey až po vyhlášení národní republiky v Mongolsku, od povstání na ostrově Jáva v Indonésii až po čínskou revoluci.

Sedmdesátiletá historická cesta Sovětského svazu byla unikátním průlomem revoluční avantgardy budoucnosti. Komunisté nepřipouštějí neúspěch tohoto projektu, když říkají, že „je to první úspěšný pokus o vybudování státu na principech sociální spravedlnosti, rovnosti, přátelství a bratrství národů.“³⁶ (kprf.ru, 2017) Poprvé v historii lidstva bylo zákonem

³⁶ Originál: „Это первая успешная попытка построения государства на принципах социальной справедливости, равенства, дружбы и братства народов.“

zaručeno právo pracovat a také osmihodinová pracovní doba, včetně každoroční placené dovolené a ochrany před neoprávněným propuštěním. Sovětští občané byli prvními lidmi na světě, kteří získali přístup k bezplatnému školství a zdravotnictví, nevyjímaje sanitárně-lázeňskou léčbu. Matky dostaly možnost mateřské dovolené s garancí zachování svého pracovního místa. Poprvé v historii světa bylo lidem poskytnuto bezplatně bydlení a také právo na bezplatné umístění dětí do mateřské školky. Sovětské zřízení tak stanovilo velmi vysoké světové standardy sociálního zabezpečení. Tyto bezprecedentní sociální programy vedly k závisti dokonce i v západních zemích. Ruští komunisté pod pojmem SSSR vidí především prostředek industrializace, který vedl k vítězství nad nezaměstnaností. Rovněž se stal Sovětský svaz vítězem nad fašismem a kosmickou velmocí. Nyní je Rusko oproti slavné historii na propadlišti dějin. Opět sužuje zemi sociální nerovnost a bohatství je znovu pouze v rukou vyvolených. Komunisté se proto obracejí na pracující, aby společně s nimi obrátili kurz zpět k začátku slavné historie roku 1917, což povede k navrácení sociální rovnosti a spravedlnosti.

Pokud rozebereme druhý dokument s názvem „Jsme proti nové studené válce a rusofobní hysterii Západu,“ už dle názvu lze vyvodit, že zde komunisté kritizují chování západních zemí, které považují za hysterické a protiruské. Podstatu tohoto chování komunisté vidí v tom, že se Rusko angažovalo v otázce „navrácení“ Krymu a Sevastopole do Ruské federace. Dalším důvodem je také přívětivá pozice Ruska vůči Doněcké a Luhanské lidové republice a ruská podpora vlády Sýrie. Tato rusofobie je podle komunistů podobná počínání za doby studené války. Západ se snažil různě atakovat už SSSR, to se nezměnilo ani po převratu v roce 1991, za který byli zodpovědné tajné služby a politici ze Západu. Rozdílem mezi Studenou válkou a současnou situací je pouze to, že dnes jsou vojska NATO přímo u hranic Ruské federace.³⁷ Kromě bratrského Běloruska Rusko ztratilo všechny spojence v Evropě. Namísto bohaté státní ekonomiky SSSR dnes Rusko má polokoloniální ekonomiku, ubohou vzdělávací strukturu a vědu v katastrofickém stavu. Obecně pak rozpočtová politika země je příšerná a nedokáže ani zajistit obranyschopnost Ruska. Vláda není sto tuto situaci jakkoliv řešit. Nová studená válka, rusofobie a ekonomické sankce jsou světovým kapitálem využívány, aby byla pozice Ruska oslabena, s nadějí, že imperialistické síly dostanou k ruské vládě spřízněné osoby, kteří zničení Ruska nakonec dovrší.

³⁷ Více o rozšiřování NATO a percepci tohoto počínání ze strany RF je možné dohledat v mé bakalářské práci Současné postavení Ruska v mezinárodních vztazích, I. Kapitola.

Sedmnáctý sjezd komunistů tedy razantně odsuzuje veškeré počínání vedoucí k demonizaci Ruska a k vykreslování Ruska jako nepřítele, zakrýváje tak svou vlastní agresivní politiku. Komunisté jsou přesvědčeni, že podpora ochlazování vztahů mezi Ruskem a Západem prospívá výhradně jen světovému kapitálu. Pouze ekonomicky silné Rusko s kvalitním vzděláním a kvalitním vojenským arsenálem dokáže přesvědčit americké a evropské partnery o tom, že politika sankcí a závodů ve zbrojení je naprosto nesmyslná. Proto komunisté na sjezdu přicházejí s touto výzvou: „KSRF vyzývá světové národy k tomu, aby rozhodně odmítly politiku agrese a války, která je v zájmu globální oligarchie. Prohlašujeme, že pouze mírová politika založená na dobrých sousedských vztazích může vést k vymýcení hladu, nemocí a bídy. Jsme přesvědčeni, že stejně jako před sty lety, je jediným řešením to, abychom se vydali cestou socialismu.“³⁸ (kprf.ru, 2017)

³⁸ Originál: „КПРФ призывает народы мира дать решительный отпор политике агрессии и войны, проводимой в интересах глобальной олигархии. Мы заявляем, что только политика мира и добрососедства способна избавить человечество от голода, болезней и нищеты. Мы убеждены, что, как и 100 лет назад, такую политику гарантирует только социализм.“

ZÁVĚR

Český volební systém vede k mírné nadreprezentaci velkých stran a podreprezentaci stran malých, nicméně v porovnání s jinými zeměmi stále vytváří znatelně proporční výsledky. I proto byl český stranický systém dlouho definován modelem pěti stran, a to především dominantní pravicovou ODS, ke které se přidala později druhá dominantní strana na levici, ČSSD. Tyto dvě strany pak koncem 90. let zcela dominovaly v českém stranickém systému. Tento model doplňovala radikální levice v podobě KSČM a pak strany středu, zejména KDU-ČSL. Od roku 2013 se však tento stabilní systém začal rozpadat, vyústil v daleko větší počet parlamentních stran a stranický systém se tak stal daleko více fragmentovaným a částečně i více polarizovaným, než tomu bylo v minulosti.

Zatímco pozice KSČM byla v počátku vzniku demokratického státu značně oslabena, vždy si tato strana zachovala znatelnou podporu ve společnosti. Ačkoliv se nereformovala do strany sociálně-demokratického typu, přičemž právě Sociální demokraté se stali od 90. let hlavním rivalem, a i potenciálním partnerem, tak se již neprezentuje zcela konzervativními postoji. KSČM lze definovat spíše jako reformní radikální levicovou stranu, která pracuje i s postmoderními principy jako enviromentální politika, zastoupení žen ve společnosti apod. Postupně se KSČM začala podílet na moci nejen na komunální úrovni, ale rovněž i na krajské, a to i v exekutivních pozicích. V nejbližším období bude zajímavé sledovat, zda se KSČM přelomově bude podílet, byť třeba nepřímou formou, na formování vlády ČR, přestože právě po posledních parlamentních volbách dosáhla historicky nejmenší podpory, stejně jako konkurenční ČSSD.

Naproti tomu ruský politický systém po turbulentních 90. letech zažívá období relativní stability, alespoň co do podoby stranického systému. Zde je stranický systém s tzv. predominantní stranou, která stabilně vyhrává volby a dokáže i sama vládnout. Jedná se o Jednotné Rusko, jehož jedinou faktickou opozicí jsou ruští komunisté, avšak i jejich opoziční role bývá někdy zpochybňována. Dalšími relevantními parlamentními stranami je relativně nedávno vzniknuvší strana sociálně-demokratického typu, Spravedlivé Rusko, u něhož je možná podpora Putinova režimu,

aby tak oslabil ruské komunisty, a v neposlední řadě je součástí stranického systému RF také nacionalistická strana Liberální demokraté. Prakticky všechny strany jsou však loajální vůči Jednotnému Rusku.

Zde tedy stranická polarizace nehraje, oproti ČR, téměř žádnou roli, stejně tak zde nedochází ke stranické fragmentaci, jako je tomu v podmínkách České republiky. Avšak v ruském politickém systému hraje hlavní roli prezident, který však skrze právě dominantní politickou stranu Jednotné Rusko bez větších omezení vládne a reálně rozhoduje. Naopak v ČR přes tradičně silnou pozici prezidenta posílenou ještě zavedením přímé volby této ústavní funkce je reálné ovlivňování politiky prezidentem v porovnání s RF značně omezené. I v případě Ruska hraje významnou roli volební systém, přičemž na základě výzkumu lze vyvodit, že mnohem důležitější než v případě ČR navzdory snahám o jeho změnu, což bylo kritizováno nejen na sjezdu KSČM. Jeho několikery úpravy byly často vnímány ruskou opozicí i částí veřejnosti jako omezování politické konkurence a posilování moci Jednotného Ruska, potažmo Putina.

Nicméně společným rysem obou stranických systémů je přítomnost silné nereformované komunistické strany ve stranickém systému, což je v evropských poměrech bezesporu neobvyklý úkaz. I zde si strana stabilně udržuje relativně vysokou popularitu ve společnosti a podílí se na všech úrovních, kromě vládní, na výkonu moci. Navzdory shodné významné pozici komunistických stran daných zemí však lze zaznamenat rozdíly v jejich ideologickém smýšlení a prezentaci idejí společnosti. Zatímco čeští komunisté jsou ve svých postojích méně radikální, a až na vystoupení pár jednotlivců vystupují jako klasická moderní strana, i když někdy i z jejich úst zaznívá chvála určitých prvků bývalého režimu, ti ruští stále využívají rétoriku z doby Studené války, což je nejzásadnějším rozdílem mezi oběma subjekty. Přes některé rozdíly však probíhá mezi oběma spřízněnými stranami poměrně čilá komunikace a spolupráce.

Jak vyplývá ze sjezdových dokumentů KSČM i KSRF, právě ve spolupráci komunistických a lidových hnutí vidí jejich představitelé možnou nevyhnutelnou změnu současného systému. KSČM často hovoří také o přímé demokracii, jakožto legitimitě těchto změn, ale i reálné politiky v současnosti. KSČM v této souvislosti

hovoří o Socialismu pro 21. století, což je dokument popisující cíle KSČM při budování nové formy socialismu poučené z chyb z minulosti. Obě strany se logicky vymezují vůči vládám v daném období, obviňují je ze sociální nespravedlnosti, ekonomického úpadku země, přičemž akcent na tento úpadek přišel zejména v období světové ekonomické krize. Obě strany spojuje také odpor ke globálnímu kapitalismu a vojenskému paktu NATO. Pozice v těchto ohledech zůstává neměnná. Méně kritická vůči EU je KSČM, která prosazuje reformy této instituce, případně referendum o setrvání v EU, nicméně explicitně nehovoří o nutnosti vystoupení, jako je tomu v jejím případě u NATO.

Ruští komunisté však považují za úhlavního nepřítele celou západní imperialistickou společnost, používajíce rétoriku z 20. století. Typická je v obou případech kritika zejména USA a vojenských operací právě pod hlavičkou USA a NATO. Rozdílem mezi českými a ruskými komunisty je to, že na svých sjezdech a také v reálné politice ruští komunisté uctívají kult SSSR, jakožto supervelmoci, ke které vzhlíží. Zejména u ruských komunistů lze zaznamenat také glorifikaci Velké říjnové socialistické revoluce, kterou považují za zlom světového uspořádání, který, mimo jiné, donutil i nesocialistické státy, aby se přiklonily k sociálnějším podobě kapitalismu, jelikož právě VŘSR nastavila sociální standardy, které dnes považuje společnost na samozřejmé.

Rozdílem je také kult osobnosti, kdy se ruští komunisté stále ještě veřejně odkazují na osobnosti Lenina a Stalina, což je v ruském prostředí o to více politicky možné, jelikož tyto osobnosti v poslední době v ruské veřejnosti nabývají opět na významné popularitě. Stav české společnosti je však v tomto rozdílný a odkazování na tyto nebo jiné komunistické osobnosti vyvolává vždy velké negativní ohlasy. Tomu také odpovídá to, že KSČM žádná prohlášení tohoto typu veřejně nevydává.

V domácí politice pak obě komunistické strany kritizují privatizaci z 90. let, která nutno podotknout, socioekonomicky postihla více RF, a shodnou se také na významné roli státu, který má vlastnit strategická odvětví průmyslu, zejména nerostné suroviny a má dbát na sociální zajištění všech obyvatel státu. Obecně lze říci, že sociální oblast je z pochopitelných důvodů, přihlédneme-li k podstatě komunistického hnutí, trvale hlavní prioritou komunistů v ČR i v RF.

РЕЗЮМЕ

Настоящая работа посвящена корпорации партийных систем Российской Федерации и Чешской республики с возникновением новых государств после распада социалистического строя в данных странах до настоящего времени. Особое внимание работа уделяет развитию коммунистических партий в России и Чехии, а также она наблюдает развитие важнейших событий в политической системе России, предполагая, что специфика политической системы оказывает влияние на партийную систему.

Работа создана особенно на основе высококачественной теоретической литературы, включая личности ученых в области политик. Можно выделить, например, имена как Станислав Балик, Ладислав Цабада, Владимир Гельман, или Луке Марх. В соответствии с моими знаниями в области политики (я заключил бакалаврат русской филологии и политологии, сосредоточивая на Российской внутренней и зарубежную политику) и анализом предвыборных программ и документов партий из съездов, я таким образом был способен предоставить читателям целостный образ о партийных системах России и Чехии, их важнейших изменений, а также показать сходства и различия партийных и, в общем, политических систем обоих государств.

Один из ключевых факторов влияющих на партийную систему – это безусловно избирательная система. В Чехии, вопреки нескольким поправкам, с начала действия нового демократического государства была создана пропорциональная система, пропорциональность которой частично ограничена 14 избирательными областями, так как некоторые из них небольшие, в результате чего проявляется диспропорция. И так на линии пропорциональность диспропорция Чехия находится кое-где в середине. Это одна из причин небольшой фрагментации чешской партийной системы. Вопреки сказанному, партийная система частично парализована довольно высокой степенью идеологического расстояния. Вследствие, правительства Чехии должны часто опираться на незначительное большинство и находятся, таким образом, под непрерывной угрозой недоверия. Характеристическое различие состоит именно в необходимости образовывать коалиционные правительства, что в обществе с высокой степенью поляризации оказывается немало сложным.

Партийная система характеризуется двумя главными партиями, левой Чешской социал-демократической партией и правой Гражданско-демократической партией. Их доминирование в период с 90-х годов и до начала нового тысячелетия все-таки снизилось. В чешском обществе проявился тренд новых протестных антикоррупционных движений, позже сформированных в полноценные партии. Но некоторые из них сами стали объектом недоверия по поводу коррупции и преступной деятельности. Можно вспомнить партию Общественные дела. В составе новых партий появилась ТОП 09, в главе которой бывший председатель Христианско-демократической партии Чехии Мирослав Калоусек. Эта партия сейчас соперничает с Гражданско-демократической партией на широком политическом диапазоне.

Но новейшим и, по исследованиям общественного мнения, сильнейшим субъектом является движение ДА 2011, которое перенимает избирателей, главным образом, Социал-демократической партии, а также всем остальным. Вопреки неясностям о деятельности председателя движения Андрея Бабиша по поводу возможного злоупотребления европейскими дотациями и влияние на чешские СМИ в его собственности, ДА 2011 имеет самую высокую популярность в современном обществе Чехии.

В России в связи с фрагментацией обстановка очень подобна, можно сказать, что система России достигает еще меньшего уровня фрагментации, чем в Чехии. И здесь изменилась политическая обстановка в сопоставлении с той в 90-х годах в связи с изменениями избирательной системы и новым политическим субъектом, который захватил власть. Разница между Россией и Чехией в том, что тот же самый субъект сохраняет власть с 2000 г. по настоящее время, причем не замечает важнейших сопротивлений конкуренции, потому что она слишком слаба, чтобы стать действительно конкуренцией. После распада Советского союза Россия находилась в бедственном положении. Уровень экономики и международного авторитета снизился почти к нулю. Главой государства стал президент Борис Ельцин, который находился под воздействием предпринимателей и родственников в его ближайшей окрестности. Президент Ельцин, например, начал процесс децентрализации, который вел почти к распаду федерации.

Обстановка изменилась в 2000 году, когда именно с помощью добровольно отступившего от власти Ельцина стал новым президентом Владимир Путин. Путин прекратил процесс децентрализации и начал обратный процесс укрепления центральной власти. Президент, таким образом, постепенно стал сильнейшим игроком в политической арене. Приведенное является главной разницей в сопоставлении с Чехией, где образовалась не президентская, а парламентская система, хотя с традицией относительно сильной позиции президента в рамках парламентской демократии и попытками создать президентскую партию под названием Партия гражданских прав – Земановцы с поддержкой президента Милоша Земана, которая вопреки предположениям не попала в Парламент (после неуспешных выборов отменила часть названия «Земановцы»).

Президент России стал главой партии Единая Россия образованной в 2001 году, несмотря на то, что Путин никогда не стал официальным членом партии. Президентская партия уже не играла роль субъекта старающегося оказывать влияние на решения президента, как это было известно при Ельцине, а, наоборот, она стала средством выполнения решений самого президента. Единая Россия постепенно захватила все малые субъекты, и так стала крупнейшей партией в стране. Кроме Единой России можно привести еще Коммунистическую партию, которая является единственной идеологической оппозицией, однако она имеет на 300 депутатских мандатов меньше. Остальные партии – это Либерально-демократическая партия России и Справедливая Россия, которые более менее поддерживают решения Единой России, у которой таким образом нет конкуренции. Единая Россия часто подвергается критике в связи с изменениями избирательной системы для своих интересов, таким образом ограничив еще больше возможности оппозиции и беспартийных кандидатов.

Специфика обеих партийных систем заключается также в том, что в них находится коммунистическая партия, которая является одним из сильнейших политических субъектов в данной стране. Именно по этой причине немаловажная часть работы уделяет повышенное внимание настоящей по европейскому постсоциалистическому периоду редкости.

Проанализировав научную литературу, избирательные программы и документы партий из съездов настоящая работа предоставляет читателю информацию не только о позициях партий в данных партийных системах, а также об их идеальном виде мира и политической деятельности в определенной стране и мире. Настоящая работа также раскрывает также взаимоотношения чешских и российских коммунистов при анализе их сотрудничества, и в не последней очереди, демонстрирует развитие политических позиций, взглядов в потоке времени, не забывая о сходствах и различиях выше упомянутых процессов у чешский и российских коммунистов.

Можно заявить о том, что обеих коммунистических партий существуют совместные черты. Обе партии ведут борьбу за изменение политического строя, гражданин для них важнейшим объектом для проведения данных изменений больших размеров. Обе партии убеждены, что самые стратегические ресурсы (вода, электричество, итп.) должны быть в собственности государства.

Но риторика партий неодинакова, причем заявления российских коммунистов в отличии от чешских коллег не очень отличаются от тех с пор холодной войны. К успешной победе над капитализмом играет важную роль соединение пролетариев во главе коммунистической партии, империалисты – это злоумышленники желающие овладеть мир и закрепить обычных людей, или давайте вернуть государственный строй при Ленине и давайте принять меры по экономике и безопасности при Сталине – это все заявления, которое намекают на то, что российские коммунисты придерживаются консервативных позиций, которые без сомнений защищают. Заявления данного вида нельзя перенести в чешскую партийную систему, где чешское общество воспринимало бы подобные заявления в лучшем случае с удивлением, и также поэтому чешские коммунисты ведут свою риторiku более современно, во многих случаях с трудом заметить разницу в сопоставлении с остальными партиями.

Вопреки различиям в риторике, и, может быть, в радикальности политических идей есть свободное пространство для кооперации и для строительства хороших взаимоотношений. Сказанное подтверждают мной опрошенные чешские коммунисты, которые, на самом деле, единогласно заявляют о многих общих взглядах, прежде всего, на происходящие события в мировом масштабе. Общие взгляды проявляются не только в сообщениях самых полководцев, а также в партийных документах. Общие позиции обеих партий, например, на события на Украине, когда чешские и российские коммунисты подвергают критике Евросоюз, который участвовал в поддержке националистических тенденций на Украине, и, без действительных причин наложил на Россию, вместе с США, санкции, от которых страдают не только россияне, а также граждане самого Евросоюза.

Отношения к НАТО также у обеих партий похожие друг на друга. Коммунисты рассматривают расширение вышеупомянутой организации к границе России как потенциальную угрозу, НАТО, по их общему мнению, организация, которая уже исполнила свою роль защиты безопасности во время холодной войны, но, в настоящее время, не существуют настоящие причины его дальнейшей деятельности. Но все-таки НАТО продолжает свою деятельность, которая не в соответствии с декларациями запада о защите и обороне союзников, а в результате действия НАТО сосредоточивается на агрессивную политику и пробивание собственных интересов США и их союзников. В связи с приведенным, чешские коммунисты долгосрочно настаивают на своей позиции по поводу выступления Чехии из НАТО.

Общей чертой является также критика внутренней политики. Коммунисты ни в России, ни в Чехии никогда не стали составной частью правительства, что им позволяет стабильно отказываться от шагов правительства и критиковать поступки и решения власти. Критика в обоих случаях касается почти всех областей общественной жизни. Возможности критики меньше ограничены у чешских коммунистов, так как в Чехии на протяжении всей истории были у власти обычно правые правительства, которые не очень пользовались популярностью.

В связи с упомянутым можно заметить последние коалиционные правительства во главе с Гражданско-демократической партией с премьер-министром Миреком Тополанком, или Петром Нечасом. Данные правительства по данным статистики пользовались самым низким уровнем доверия граждан в истории Чехии. В выше описанных условиях, во время мирового финансово и экономического кризиса возникает широкое пространство для критики оппозиции, т. е. и со стороны чешских коммунистов. В России Единая Россия имеет стабильно большую поддержку избирателей и она не должна пойти на компромисс в рамках коалиции. Поэтому обстановка для российских коммунистов неудобна. Но это не значит, что все-таки критиковать можно и в этом случае.

У коммунистов обеих стран играет самую значительную роль социальная защита граждан, доступ к бесплатному и высококачественному здравоохранению, образованию, а также к культуре и полноценной общественной жизни. По этим причинам коммунисты подвергают критике обстановку именно в этих областях. Критика содержит, например, мало качественное образование, низкую зарплату работников, низкие пенсии и т.д. и т.п. На чешской территории было одной из главных тем ведение взносов в области здравоохранения или оплата учебы на государственных университетах.

У чешских и российских коммунистов можно заметить также питания сотрудничать с остальными коммунистическими движениями и партиями по всему миру. Данный характеристический знак продолжается уже с самого возникновения коммунистического движения и, очевидно, сохраняется по настоящее время. В работе разработаны не только условия сотрудничества чешских и российских коммунистов, а также можно вычлесть из контекста, особенно из съездов, на котором участвует огромное количество зарубежных коммунистов (благодаря значительнейшей позиции КПРФ на их съездах бывает больше представителей стран), что коммунисты укрепляют взаимоотношения по всему миру, не исключив коммунистических партий из стран в качестве КНДР, которые находятся в мировом масштабе в изоляции, или считаются недемократическими.

Российские коммунисты критикуют власть за давление оппозиции и называют поступки власти неограниченными, подчеркивая то, что Единая Россия пользуется худшими средствами Советского союза. Взгляд под другим углом можно заметить также в предвыборных программах российских коммунистов и Единой России, где как будто приведенные партии описывали бы другую страну в связи с настоящей обстановкой и возможными решениями проблем в будущем. Между тем как Единая Россия хвастается успехами и хочет продолжать свой успешный путь за успехом, российские коммунисты называют современную обстановку в стране катастрофой и требуют острого поворота в политическом курсе.

Критику намеренную на определенное давление оппозиции, преимущественно Коммунистической партии Богемии и Моравии можно слышать и у чешских коммунистов, которые предъявляют претензии по поводу неравенства при предлагаемом времени в СМИ, или по поводу (не)интерпретации достижений коммунистов. Чешские коммунисты подчеркивают, что нередко их проекты и поправки законов не приняты, чтобы конкуренция, например, Социал-демократическая партия, проголосовала закон по сути одинаковый в целях рекламы собственных достижений.

Но, с другой стороны, чешские и российские коммунисты нередко проголосуют законы вместе с партиями, которые в тот момент находятся у власти, что иногда может ставить под сомнение их радикальность. Интерпретация коммунистов в данных случаях бывает закреплена в том, что их партия старается быть конструктивной оппозицией, желающий автоматически не отвергать все принципиально, а приклоняться к решениям по содержанию законов. Это также показывает, что данные партии в партийной системе стран релевантные, так как с их помощью часто проголосуются более или менее для страны значительные законы.

Также кооперация с коммунистами обеих стран на нижних степенях оказывается нередкой действительностью. Позиция чешских и российских коммунистов довольно стабильна (поддержка в выборах неизменяемая, российские коммунисты являются по

количеству депутатов второй самой большой партией в стране, чешские коммунисты третьей, но в настоящее время самой большой оппозиционной партией) и достаточно важна, чтобы быть способными оказывать влияние на важнейшие события страны вопреки своей оппозиционной роли.

Я убежден о том, что настоящая работа даст читателям верное представление о различиях и сходствах между чешской и российской политической и партийной системе, что поможет читателю не только сориентироваться в политике, а также поможет понять поступки основанные на собственной истории, а также другую политическую среду и заявления российского государства и российских партий. Взаимопонимание общественной и политической среды является очень важным фактором для мирного совместного международного масштаба, особенно в настоящем мире, в котором повышается количество угроз и конфликтов.

Вторым возможным применением настоящей работы может быть ее дальнейшее использование при аналитической работе студентов политологии и родственных специальностей. Не только весь анализ, а также сам перевод программ двух главных российских партий может быть полезным источником для исследований студентов не владеющих русским языком. Полезным источником, естественно, настоящая работа может быть для студентов русистики, которые могут воспользоваться работой при освоении знаний из области реалии, политики и общества, студентам предоставляется уже законченный анализ особенностей политической и партийной систем. Такие знания студенты могут употреблять в разных случаях, от государственных экзаменов, по письменный и устных переводов в качестве запаса информации для качественно исполняем работу на практике.

LITERATURA

Balík, Stanislav. 2000. „Lepší cesta pro naši zemi? KSČM na přelomu tisíciletí“ politologický časopis. Brno: Masarykova univerzita. Dostupné z: <<http://www.politologickycasopis.cz/userfiles/file/2000/1/2000-1-15-Bal%C2%B0k-Lep%C3%81%C2%B0%20cesta%20pro%20na%C3%81i%20zemi.pdf>>. (21. 7. 2017)

Bureš, Jan, Jakub Charvát, Petr Just, Martin Štefek. 2012. „Česká demokracie po roce 1989: Institucionální základy českého politického systému.“ Grada Publishing. a.s.: Metropolitní univerzita v Praze.

Cabada, Ladislav. 2008. „Nové demokracie střední a východní Evropy.“ Praha: VŠE.

Centre for the Study of Public Policy. 2017. University of Strathclyde. Levada Center Moscow. Dostupné z: <<http://www.russiavotes.org/>>. (20. 7. 2016)

„Často kladené dotazy.“ 2017. clovekvtsni. Dostupné z: <<https://www.clovekvtsni.cz/cs/migrace/info/casto-kladene-dotazy>>. (29. 7. 2017)

„Delegatam i gostjam XVII sjezda Kommunističeskoj partii Rossijskoj Federacii.“ 2017. Dostupné z: <<http://kremlin.ru/events/president/letters/54597>>. (8. 8. 2017)

Drahokoupil, Štěpán. „Volby 2013: dekonsolidace stranického systému a vzestup anti-politiky.“ 2013. Dostupné z: <<https://cz.boell.org/cs/2014/07/08/volby-2013-dekonsolidace-stranickeho-systemu-vzestup-anti-politiky>>. (14. 7. 2016)

„Filip na sjezdu KSČM: Zelení jsou "užiteční idioti pravice.““ 2008. novinky. Dostupné z: <<https://www.novinky.cz/domaci/140110-filip-na-sjezdu-kscm-zeleni-jsou-uzitecni-idioti-pravice.html>>. (29. 7. 2017)

„Filip zůstává v čele KSČM. Ransdorf přirovnal stranu k trabantu.“ 2008. zpravy.idnes. Dostupné z: <http://zpravy.idnes.cz/filip-zustava-v-cele-kscm-ransdorf-prirovnal-stranu-k-trabantu-pv5-/domaci.aspx?c=A080517_101547_domaci_jw>. (29. 7. 2017)

Gelman, Vladimir. 2008. „Političeskije partii v Rossiji: ot konkurencii – k iearchii.“ Dostupné z: <<http://www.politstudies.ru/files/File/2008/5/12.pdf>>. (29. 7. 2017)

„Handl, Vladimír. 2008. „Transformace komunistické strany: Od "strategie levicového ústupu" k evropeizaci". In: Gjuričová, A., Kopeček, M. (eds): *Kapitoly z dějin české demokracie po roce 1989*. Praha-Litomyšl: Paseka.

Je to špinavý obchod s velkou provizí, bouřila opozice.“ 2012. Aktualne. Dostupné z: <<https://zpravy.aktualne.cz/domaci/politika/je-to-spinavy-obchod-s-velkou-provizi-bourila-opozice/r~i:article:762580/>>. (29. 7. 2017)

Komunistická strana Čech a Moravy. 2017. Sjezdy KSČM. Dostupné z: <<https://www.kscm.cz/cs/nase-strana/kdo-jsme/sjezdy-kscm>>. (12. 7. 2017)

„Komunisty provedli sjezd-smotriny“. 2017. vesti.ru. Dostupné z: <<http://www.vesti.ru/doc.html?id=2892748>>. (8. 8. 2017)

„KSČM hájí zájmy většiny občanů.“ 2017. Halo noviny. Dostupné z: <<http://www.halonoviny.cz/articles/view/45204400>>. (8. 8. 2017)

Kubát, Michal. 2003. „Volby, fragmentace a polarizace stranického systému a politická nestabilita v České republice.“ Dostupné z: <http://www.politologickycasopis.cz/userfiles/file/1998/3/1998-3-2-K1%C2%B0ma-Volby,%20fragmentace%20a%20polarizace%20stranick%C4%81ho%20syst%C4%81mu%20a%20politick%E2%80%A0%20nestabilita%20v%20%C2%A8esk%C4%81%20republice.pdf>>. (23. 7. 2016)

Kubát, Michal. Tomáš Lebeda. 2014. „O komparativní politologii a současné české politice.“ Praha: Karolinum.

Kynjev, Aleksandr. 2011. „Jedinaja Rossija-liš imitacija dominirujuščej partii.“ Dostupné z: <<http://altapress.ru/story/aleksandr-kinev-edinaya-rossiya-lish-imitatsiya-dominiruyushchey-partii-68624>>. (23. 8. 2016)

Leichtová, Magdaléna. 2008. „Od Sovětského svazu k řízené demokracii.“ Praha: VŠE
„Lidé čekají revoluční změny, varoval Filip na sjezdu KSČM.“ 2012. tyden. Dostupné z: <http://www.tyden.cz/rubriky/domaci/politika/lid-cekaji-revolucni-zmeny-varoval-filip-na-sjezdu-kscm_234961.html>. (29. 7. 2017)

March, Luke. 2008. „Contemporary Far Left Parties in Europe From Marxism to the Mainstream?“ Dostupné z: <http://library.fes.de/pdf-files/id/ipa/05818.pdf>>. (20. 7. 2016)

March, Luke. 2009. „Diplomacy and Russia’s de-democratisation“. Dostupné z: <http://www.e-ir.info/2009/07/17/diplomacy-and-russia%E2%80%99s-de-democratisation/>>. (20. 7. 2016)

March, Luke. 2014. Managing opposition in a Hybrid Regime. JSTOR. The University of Edinburgh. Dostupné z: http://www.research.ed.ac.uk/portal/files/12876468/Managing_Opposition_in_a_Hybrid_Regim.pdf>. (13. 7. 2016)

Matoušková, Markéta. „Reforma ruského volebního systému“ Dostupné z: http://ispo.fss.muni.cz/uploads/EVS/001/06_EVS-EES_-_Reforma_ruskeho_volebniho_systemu.pdf>. (20. 7. 2016)

„Metody pro přepočítání hlasů na mandáty používané v ČR ve volbách od roku 1990.“ 2012. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/metody_pro_prepecet_hlasu_na_mandaty>. (20. 7. 2016)

„Na sjezdu KSČM došlo k důležitému rozstřelu. Ukázal, jak si stojí kandidáti na předsedu.“ 2016. parlamentnilisty. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Na-sjezdu-KSCM-doslo-k-dulezitemu-rozstrelu-Ukazal-jak-si-stoji-kandidati-na-predsedu-435580>>. (29. 7. 2017)

„Neselhal socialismus, nedostal prostor, hájí komunisté minulý režim.“ 2016. idnes. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/neselhal-socialismus-nedostal-prostor-haji-komuniste-rezim-do-1989-1cc-/domaci.aspx?c=A160514_142958_ekonomika_kop>. (29. 7. 2017)

Novák, Miroslav. 1999. „Utváření stranického systému v českých zemích: Analýza dosavadních trendů a výhledy do budoucna.“ Dostupné z: <http://www.politologickycasopis.cz/userfiles/file/1999/2/1999-2-1-Novak-Utvareni%20stranickeho%20systemu%20v%20ceskych%20zemich.pdf>>. (24. 7. 2016)

„Oficialnyje sjezdy CK KPRF“ Kommunističeskaja partija Rossijskoj federacii“ Dostupné z: <https://kprf.ru/official/?gr=1>>. (1. 8. 2017)

„Paroubek nejede na sjezd KSČM kvůli únoru 1948 a volbě prezidenta.“ 2008. ČT24. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/1454652-paroubek-nejede-na-sjezd-kscm-kvuli-unoru-1948-a-volbe-prezidenta>>. (29. 7. 2017)

„Poslanec KSČM po návratu ze sjezdu ruských soudruhů: Tam jsou komunisté bráni jako progresivní síla. Drží na uzdě nehumánní kapitalismus“. 2014. Parlamentní listy. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/rozhovory/Poslanec-KSCM-po-navratu-ze-sjezdu-ruskych-soudruhu-Tam-jsou-komuniste-brani-jako-progresivni-sila-Drzi-na-uzde-nehumanni-kapitalismus-331915>>. (8. 8. 2017)

„Přehled sankcí EU vůči Ruské federaci.“ 2015. BusinessInfo.cz. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/prehled-sankci-eu-vuci-ruske-federaci-61587.html>>. (8. 8. 2017)

Pšeja, Pavel. 2010. „Typologie českého stranického systému po roce 1989.“ Dostupné z: <http://www.e-polis.cz/clanek/typologie-ceskeho-stranickeho-systemu-po-roce-1989.html>>. (24. 6. 2016)

„Putin si chce pojistit většinu v parlamentu, připravil změnu volebního zákona.“ 2013. zahranični.ihned. Dostupné z: <<http://zahranicni.ihned.cz/rusko/c1-59425390-putin-si-chce-pojistit-vetsinu-v-parlamentu-pripravil-zmenu-volebniho-zakona>>. (23. 7. 2016)

„Ruská Rada federace schválila nový systém voleb.“ 2005. BBC, Dostupné z: <www.bbc.co.uk/czech/worldnews/story/2005/07/050713_russia_politics_1240.shtml>. (2. 7. 2016)

„Rusko a Vanuatu novými členy Světové obchodní organizace.“ 2012. Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR. Dostupné z: <<https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/spolecna-obchodni-politika-eu/svetova-obchodni-organizace/rusko-a-vanuatu-novymi-cleny-svetove-obchodni-organizace--106118/>>. (8. 8. 2017)

„Rusko má nový volební zákon.“ 25. 5. 2005. Hospodářské noviny.

„Ruští komunisté lákají voliče na masového vraha Stalina a jeho odkaz.“ 2016. Lidovky.cz, Dostupné z: <http://www.lidovky.cz/rusti-komuniste-lakaji-volice-na-masoveho-vraha-stalina-a-jeho-odkaz-1gb-/zpravy-svet.aspx?c=A160627_172223_ln_zahranici_gib>. (8. 8. 2017)

„Sedmnáctý sjezd ruských komunistů.“ 2017. Halo noviny. Dostupné z: <<http://www.halonoviny.cz/articles/view/45596745>>. (8. 8. 2017)

„Sjezd KSČM.“ 2012. ceskatelevize. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10101491767-studio-ct24/212411034000141-sjezd-kscm/>>. (29. 7. 2017)

„Sjezd KSČM: Filip povede komunisty další čtyři roky. Kritice navzdory.“ 2016. denikreferendum. Dostupné z: <<http://denikreferendum.cz/clanek/22965-sjezd-kscm-filip-povede-komunisty-dalsi-ctyri-roky-kritice-navzdory>>. (29. 7. 2017)

„Skončil VIII. sjezd KSČM v Liberci.“ 2012. halonoviny. Dostupné z: <<http://www.halonoviny.cz/articles/view/323461>>. (29. 7. 2017)

„Sobotkova vláda se posunula za pravý střed, prohlásil na sjezdu KSČM Filip.“ 2016. novinky.cz. Dostupné z: <<https://www.novinky.cz/domaci/403481-sobotkova-vlada-se-posunula-za-pravy-stred-prohlasil-na-sjezdu-kscm-filip.html>>. (29. 7. 2017)

Stuchlik, Tomáš. 2016. Současné postavení Ruska v mezinárodních vztazích. Olomouc. bakalářská práce (Bc.). UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI. Filozofická fakulta.

Sušová-Salminen, Veronika. 2016. „Rusko se připravuje na klíčové volby. Má to být „rok pravdy“ pro celou zemi a režim“ Parlamentní listy. Dostupné z: <<http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Rusko-se-pripravuje-na-klicove-volby-Ma-to-byt-rok-pravdy-pro-celou-zemi-a-rezim-425845>>. (2. 7. 2016)

„SvětOběžník: Společenství latinskoamerických a karibských států.“ 2012. rozhlas. cz. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/leonardo/svet/_zprava/svetobeznik-spolecenstvi-latinskoamerickych-a-karibskych-statu--1007971>. (8. 8. 2017)

Truntjagin, Alexej, Andrej Truntjagin. „Partijnoe dominirovanie i perspektivy formirovanijaotvetstvennogo pravitelstva“. Věstník Tomského Gosudarstvennogo

universiteta. Dostupné z: <<http://journals.tsu.ru/uploads/import/1292/files/31-083.pdf>>. (23. 7. 2016)

„Ukraine and Russia Sanctions.“ 2017. U.S. Department of State. Dostupné z: <<https://www.state.gov/e/eb/tfs/spi/ukrainerussia/>>. (8. 8. 2017)

„V XX veke dva podobnych krizisa zakončili mirovzmi vojnami. Vněšnje ugrozy dlja Rossiji priobretajut novoe kačestvo.“ 2016. Gazetu.ru. Dostupné z: <https://www.gazeta.ru/politics/2016/06/25_a_8327111.shtml>. (8. 8. 2017)

„Více zdaňme cizí firmy i oligarchy a pryč z NATO, odhlasovali komunisté.“ 2016. zpravy.idnes. Dostupné z: <http://zpravy.idnes.cz/vice-zdanme-cizi-firmy-i-oligarchy-a-pryc-z-nato-planuji-komuniste-1ca-/domaci.aspx?c=A160515_100844_domaci_kop&galerie>. (29. 7. 2017)

„Vystuplenie Alekseja Kudrina na kruglom stole Pervyje itogi partijnoj i izbiratelnoj reform 2012 goda.“ 2013. oficiální web Alekseje Kudrina. Dostupné z: <<https://akudrin.ru/news/vystuplenie-alekseya-kudrina-na-kruglom-stole-pervye-itogi-partiynoy-i-izbiratelnoy-reform-2012-goda.html>>. (3. 8. 2017)

„Výsledky krajských voleb.“ 2012. volby.idnes. Dostupné z: <http://volby.idnes.cz/kraje-2012.aspx>. (12. 7. 2016)

„WTO - Světová obchodní organizace.“ 2005. Ministerstvo financí ČR. Dostupné z: <<http://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/mezinarodni-spoluprace/mezinarodni-institute/wto-svetova-obchodni-organizace-11633>>. (8. 8. 2017)

„XV sjezd partii budoušcego.“ 2013. Radio Svoboda. Dostupné z:
<<https://www.svoboda.org/a/24910373.html>>. (8. 8. 2017)

„Zajímavé posuny v parlamentních volbách v Rusku, Slovinsku a Chorvatsku.“ 2011.
Parlamentní listy. Dostupné z: < <http://vasevec.parlamentnilisty.cz/vip-blogy/zajimave-posuny-v-parlamentnich-volbach-v-rusku-slovinsku-chorvatsku>>.(8. 8. 2017)

„Zpráva ÚV KSČM o činnosti strany v období od VII. do VIII. sjezdu KSČM,“ 2012.
Dostupné z:
<https://www.kscm.cz/sites/default/files/soubory/uzivatele/Kvacskai/upload/zprava_uv_kscm_o_cinnosti_strany.pdf>. (1. 4. 2016)

PŘÍLOHY

PŘÍLOHA 1 – HISTORIE SJEZDŮ KOMUNISTICKÝCH STRAN

V této části velmi krátce a stručně nastíním, kolik sjezdů a v jakých letech měly komunistické strany v České republice a v Ruské federaci. Zatímco v případě českých komunistů především u sjezdů, o kterých nehovořím v práci, nastíním velmi stručně základní výstup, u ruských sjezdů tyto informace budu uvádět jen minimálně, jelikož jejich počet je v porovnání se sjezdy KSČM nesrovnatelně vyšší. Zatímco KSČM měla doposud devět sjezdů, její ruský protějšek měl hned sedmnáct sjezdů a konferencí.

PŘEHLED SJEZDŮ KSČM

Ustavující sjezd

Ustavující sjezd strany se konal v 31. 3. 1990. Hlavním výsledkem bylo, že naplnil rozhodnutí mimořádného sjezdu KSČ z 21. prosince 1989 o vytvoření územní organizace komunistů na území tehdejší České socialistické republiky.

I. sjezd KSČM v Olomouci

První řádný sjezd KSČM se konal 13.–14. 10. 1990 v Olomouci. Zde byl přijat první samostatný program strany a předsedou strany byl zvolen filmový režisér Jiří Svoboda. Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM) byla však oficiálně zaregistrována Ministerstvem vnitra ČR dne 28. listopadu 1990. V oficiálních dokumentech se objevilo, že: „KSČM se rozhodla být stranou demokratického typu, podporující demokratický socialismus, který spatřovala především v úsilí o demokratickou, sociálně spravedlivou společnost a sociálně právní stát.“ (Balík, 2000)

II. sjezd KSČM v Kladně

Druhý řádný sjezd proběhl ve dnech 12–13. 12. 1992. Na začátku téhož roku však ještě před sjezdem vyhlásilo vedení strany na mimořádném sjezdu výsledek vnitrostranického referenda o změně názvu strany, ve kterém se 75,94 % členů vyslovilo pro zachování názvu. (Balík, 2000) Na samotném sjezdu byl především přijat základní program KSČM. Ten se na rozdíl od olomouckého programu snažil výrazně vyjádřit komunistickou orientaci strany v nových podmínkách.

III. sjezd KSČM v Prostějově

Brzy po kladenském sjezdu uvnitř strany docházelo k napětí mezi dvěma proudy. Reformní proud byl reprezentován zejména tehdejším předsedou strany Jiřím Svobodou a konzervativním reprezentovaným Miroslavem Grebeníčkem. Kvůli těmto rozepřím byl do Prostějova svolán v pořadí třetí sjezd, na němž zvítězila konzervativní frakce, a Miroslav Grebeníček se stal novým předsedou strany. (Balík, 2000) Výsledkem také bylo, že řada členů radící se do reformního křídla odešla. Tyto skupiny nespokojených členů často zakládaly vlastní strany, které však v reálné politice většinou nebyly nijak úspěšné. Každopádně tímto způsobem vznikly Strana demokratické levice (SDL), Levý blok (LB), později i Strana československých komunistů (SČK). Poté, co byl založen LB a převzal tak název původní volební koalice KSČM a DL, došlo k ukončení činnosti této koalice a KSČM musela v parlamentu založit vlastní poslanecký klub.

IV. sjezd KSČM v Liberci

Čtvrtý sjezd konaný 2. 12. 1995 v Liberci de facto stabilizoval stranu po předešlých třenicích. Členský základna vyslovila souhlas se strategií a problematikou, jež byla vytýčena na sjezdu v Kladně. Ke stabilizaci došlo i v personálních otázkách, kdy na sjezdu opětovně zvolil Miroslava Grebeníčka za předsedu strany. Programová stabilizace se projevila především v deklaraci ÚV KSČM, v nichž vyjádřil snahu orientovat se na ty, jejichž objektivním zájmem je radikálně, tj. zásadním způsobem odstranit kořeny současné sociální nespravedlnosti na námezdně pracujících, zejména pak na dělníky.

V. sjezd KSČM ve Žďáru nad Sázavou

Žďárský sjezd se konal 4.–5. 12. 1999. Tomuto sjezdu byla sdělovacími prostředky věnována mnohem větší pozornost než sjezdům minulým. Již před sjezdem bylo zřejmé, že změna názvu je za stávající situace nepřijatelná. V. sjezd schválil různé programové dokumenty a v mnoha vystoupeních a přijatých materiálech byl kladen důraz na zintenzivnění práce KSČM s mládeží. KSČM se chtěla zaměřovat především na sociálně slabé vrstvy. Předsedou strany zůstal Miroslav Grebeníček. Delegáti sjezdu schválili programový dokument vcelku zásadního významu s názvem KSČM na přelomu tisíciletí. Dokument například popisuje stav světa té doby, kritizuje výsadní postavení USA a v rámci kritiky globální světovlády kritizují nadnárodní společnosti a obecně kapitalistický systém jako takový. Odmítá také členství ČR

v NATO, proti kterému bojovala KSČM i po přistoupení k organizaci. (Balík, 2000) Namísto toho chtěla rozvíjet bezpečnostní spolupráci v rámci OBSE, což byla, mimochodem, původní myšlenka i Václava Havla, od které však on i jeho kruh spřízněných spolupracovníků po revoluci velmi rychle odstoupil. Za ideál spolupráce pak KSČM považuje půdorys OSN. Druhým programem byl pak Program Obnovy, ve kterém se píše např. o nutné podpoře místních pracovníků a místního vývozu, konkretizuje progresivní zdanění, které bylo již zmíněno v dokumentu předešlém a přichází též např. s ekologickou daní. Druhá část dokumentu pak především deklaruje snahu soustředit politiku zaměstnanosti zejména na oblasti s nejvyšší nezaměstnaností a na rizikové skupiny obyvatel. Třetí část pak řeší sociální výtobytky obyvatel v rámci podpor a příspěvků. Ve čtvrté části se deklaruje podpora demokracii, především důraz na samosprávu a také obrana pluralitního charakteru politického systému. Závěrečná část již nepřináší nic, co by nebylo zmiňováno v předešlých dokumentech, výjimkou snad může být snaha o nadstandartní vztahy se Slovenskou republikou. (Balík, 2000)

VI. sjezd KSČM v Českých Budějovicích

Šestý sjezd KSČM se uskutečnil ve dnech 15.–16. 5. 2004 v Českých Budějovicích. Bylo schváleno několik sjezdových usnesení týkajících se mládeže, společenských problémů, voleb i různých vnitrostranických záležitostí. Předsedou strany byl opět zvolen Miroslav Grebeníček. Dalším rozpracováním Kladenského programu z roku 1992 byla Naděje pro českou republiku, jež byla schválena právě na tomto sjezdu

VII. sjezd KSČM v Hradci Králové

17.–18. 5. 2008 proběhl sjezd v Hradci Králové. Delegáti sjezdu tam schválili řadu rezolucí, deklarácí a prohlášení, mj. Prohlášení VII. sjezdu KSČM k živnostníkům, malým a středním podnikatelům či Rezoluci VII. sjezdu KSČM proti radarové základně USA na území ČR a další. Předsedou KSČM byl v prvním kole výraznou většinou zvolen dosavadní předseda JUDr. Vojtěch Filip.

VIII. sjezd KSČM v Liberci

Sedmý sjezd strany proběhl ve dnech 19.–20. 5. 2012 v Liberci. Na sjezdu zazněla například kritika vlády. Předsedou strany byl opětovně zvolen Vojtěch Filip.

IX. sjezd KSČM v Praze

Devátý sjezd KSČM se konal 14.–15. 5. 2016 v Praze. Na jeho programu byly, jako na předešlých sjezdech volby předsedy a místopředsedů ÚV KSČM a také předsedů rozhodčí a revizní komise KSČM. Rozhodovalo se rovněž o programovém zaměření strany pro další období.

PŘEHLED SJEZDŮ KSRF

I. ustavující sjezd

První ustavující sjezd tehdy ještě KS RSFSR, respektive Komunistické strany Ruské Sovětské Federativní Socialistické republiky proběhl 20.–23. 6. a 6. 9. roku 1990 v Moskvě. Tato strana byla strukturální součástí KSSS, respektive Komunistické strany Sovětského svazu. Při ustanovení strana měla ještě okolo deseti milionů členů, ačkoliv k 1. 8. 1991 se její členská základna zmenšila na počet 6 800 000.

II. Druhý sjezd KS RSFSR

Druhý sjezd KS RSFSR byl sjezdem mimořádným a konal se 13–14. 2. 1993. Strana byla přejmenována na Komunistickou stranu Ruské federace. Sjezd je nazýván ještě sjednocovatelsko-stabilizačním, jelikož rozhodnutím Ústavního soudu byl zrušen prezidentův zákaz činnosti prvotních organizací. Strany KS RSFSR a KSRF se strukturálně spojily do nového subjektu založeném na bázi předešlých prvotních organizací a bylo plánováno sjednocení se stranami, které vznikly v období 1991 až 1992 z původních členských základů KSSS a KS RSFSR. Sjezd schválil ústřední výkonný výbor o 148 lidech. Organizátoři sjezdu také plánovali zavést posty místopředsedů v čele s bývalým prvním tajemníkem ústředního výboru KS RSFSR Valentinem Kupcovem. Nicméně generál Makašov ostře vystoupil proti tomuto plánu a požadoval, aby byl zvolen G. A. Zjuganov jediným předsedou strany.

I. všeruská konference KSRF

První všeruská konference KSRF se konala 26. 10. 1993 v Moskvě. Jeho obsahem byla především volba kandidátů na poslance do prvních voleb do Státní Dumy. Konference nařídila kandidátům, kteří budou zvoleni do Státní Dumy, aby prosazovali obnovení ústavy a

právního uspořádání z roku 1978. Nejdůležitějšími událostmi po sjezdu byla podpora Ivana Rybkina při volbě předsedy Státní Dumy a hlasování pro amnestii pro členy GKČP³⁹ a účastníky událostí v říjnu 1993⁴⁰.

II. všeruská konference KSRF

Druhá všeruská konference Komunistické strany Ruské federace se konala 23.–24. 4. 1994. Zde se stal nevýznamnějším aktem vstup KSRF do Svazu komunistických stran.

Poznámka: federace komunistických stran z postsovětských republik

III. sjezd KSRF

Třetí sjezd strany poprvé oficiálně pod hlavičkou Komunistické strany Ruské federace se konal 21. – 22. 1. 1995 v Moskvě. Zde byl schválen program strany.

III. všeruská konference KSRF

Třetí všeruská konference se konala 26. 12. 1995. Byli na ní schváleni kandidáti do druhých voleb do Státní Dumy.

IV. všeruská konference proběhla 15. 2. 1996. Hlavním úkolem bylo zvolit kandidáta za KSRF, který by kandidoval na prezidenta země. Nakonec byl zvolen předseda strany G. A. Zjuganov.

³⁹ V roce 1991 vytvořila skupina členů nejvyššího sovětského vedení Státní výbor pro výjimečný stav (GKČP) a pokusila se zmocnit moci. Izolovala tehdejšího prezidenta Michaila Gorbačova na jeho letním bytě na Krymu. 22. srpna byl výbor zlikvidován a jeho členové zatčeni. Během ochrany Bílého domu v Moskvě zahynuli tři lidé. Desetidenní konflikt byl poznamenán nejkrvavějšími pouličními boji v Moskvě od roku 1917. Podle vládních odhadů bylo během bojů zabito 187 lidí a 437 zraněných, zatímco odhady nevládních organizací dosahují až 2 000 obětí.

⁴⁰ Ruská ústavní krize 1993 byla politická krize v Ruské federaci mezi ruským prezidentem a ruským parlamentem, která byla vyřešena použitím síly. Ústavní krize vyvrcholila 21. září 1993, když prezident Boris Jelcin nařídil rozpuštění obou komor tehdejšího parlamentu, ačkoliv k tomu neměl ústavní oprávnění. K ospravedlnění své akce využil výsledky referenda z dubna téhož roku, které podpořilo předčasné rozpuštění parlamentu. V reakci na to prohlásil parlament Jelcinovo rozhodnutí za neplatné, odvolal ho z funkce prezidenta a zastupujícím prezidentem Ruska jmenoval Alexandra Ruckého.

IV. sjezd KSRF

Tento sjezd se konal 19. 4.–20. 4. 1997 v Moskvě.

V. sjezd KSRF

Pátý sjezd byl mimořádný a uskutečnil se 23. 5. 1998 v Moskvě.

VI. sjezd KSRF

Šestý sjezd KSRF probíhal 4. 9. a 21. 9. roku 1999 a dále pokračoval 15. 1. 2000. Konal se obligátně v Moskvě a za cíl měl zvolit kandidáty do třetích voleb do Státní Dumy. Dále zvolil opětovně Zjuganova za kandidáta do nadcházejících voleb prezidenta RF.

VII. sjezd KSRF

Sedmý sjezd proběhl 2.–3. 12. 2000.

VIII. sjezd KSRF

Další, v pořadí osmý, sjezd byl mimořádný a konal se 19. 1. 2002 v Moskvě. Zde došlo ke změně oficiálního statutu. KSRF byla do této doby právně společenských sdružením. Nicméně nový zákon již tento statut neumožňoval, a tak se KSRF stala de iure politickou stranou

IX. sjezd KSRF

Devátý sjezd byl opět mimořádný. Konal se 6. 9. a 28. 12. 2003. Jak bylo zvykem před volbami do Státní Dumy a před volbami prezidentskými, sjezd schválil kandidáty na tyto pozice. Za kandidáta na prezidenta byl vybrán N. M. Charitonov.

X. sjezd KSRF

Desátý sjezd proběhl 3. 7. 2004 v Moskvě.

XI. sjezd KSRF

Jedenáctý sjezd se uskutečnil 3. 7. 2004 v Moskvě.

XII. sjezd KSRF

Tento sjezd se konal 22. 9. a 15. 12. 2007 v Moskevské oblasti. Byli zde odsouhlaseni kandidáti do pátých voleb do Státní Dumy a kandidátem na prezidenta se stal Zjuganov.

XIII. sjezd KSRF

Třináctý sjezd byl ve dnech 29.–30. 11. 2008. Byla zde schválena nová redakce programu strany.

XIV. sjezd KSRF

Sjezd se uskutečnil 24. 9. a 17. 12. v Moskevské oblasti. Byli zde zvoleni kandidáti do šestých voleb do Státní Dumy a kandidátem na prezidenta se stala stálice v podobě předsedy strany Zjuganova.

XV. sjezd KSRF

Patnáctý sjezd proběhl ve dnech 23.–24. 2. 2013 v Moskvě.

XVI. sjezd KSRF

Šestnáctý sjezd byl mimořádný a konal se 25. 6. 2016.

XVII. sjezd KSRF

Sedmnáctý sjezd KSRF proběhl 27. 5. 2017.

PŘÍLOHA 2—ORIGINAL PROGRAMU KOMUNISTICKÉ STRANY RUSKÉ FEDERACE

Программа партии

Россия находится на крутом изломе своей истории. Обманом и насилием страна возвращена к капитализму. **Это путь социального регресса, ведущий к национальной катастрофе, гибели нашей цивилизации.**

Коммунистическая партия Российской Федерации вела бескомпромиссную борьбу против реставрации капитализма, разрушения Союза ССР и уничтожения Советской власти. КПРФ выступает единственной политической организацией, последовательно отстаивающей права людей наёмного труда и национально-государственные интересы. **Стратегическая цель партии—построение в России обновленного социализма, социализма XXI века.**

При определении своих программных целей и задач, стратегии и тактики наша партия исходит из анализа общественно-политической практики, руководствуется марксистско-ленинским учением и творчески его развивает, опирается на опыт и достижения отечественной и мировой науки и культуры.

1. Современный мир и Россия

Российские коммунисты считают, что **принципиальный спор между капитализмом и социализмом**, под знаком которого прошло XX столетие, **не завершен**. Несмотря на временные отступления революционного движения, **современная эпоха представляет собой переход от капитализма к социализму**.

Капитализм, доминирующий сегодня на большей части земного шара,— это такое общество, где материальное и духовное производство подчинено рыночным законам извлечения максимальной прибыли и накопления капитала. Всё превращается в товар, главной мерой отношений людей служат деньги. Капиталистический способ производства означает **безудержную эксплуатацию человека и ресурсов** природы без учёта губительных последствий для жизни будущих поколений и их среды обитания.

Подтверждается ленинское учение об империализме как высшей и последней стадии капитализма. Процесс концентрации капитала привёл в начале XX века к образованию крупных монополистических союзов. Произошло слияние банковского капитала с промышленным. Обостряющаяся борьба за передел рынков вызвала две мировые войны с огромными человеческими жертвами и множество локальных вооруженных конфликтов.

Во второй половине XX века, обогатившись за счёт хищнической эксплуатации ресурсов планеты, финансовых спекуляций, войн и новых изощренных методов колонизации, группа развитых капиталистических стран, так называемый золотой миллиард, вступила в период, именуемый “потребительским обществом”. Здесь потребление из естественной функции человека превращается в “священную цель”, от ревностного следования которой зависит социальный статус индивида. По сути дела, это — сверхэксплуатация и расширение рынка посредством навязчивой рекламы и других методов психологического давления.

Используя новейшие технологии, империализм ведёт зомбирование населения планеты. Он стремится опутать своей информационной паутиной весь мир, насадить в нём эгоизм, насилие, бездуховность и космополитизм.

После разрушения Советского Союза и реставрации капитализма на постсоветском пространстве и в Восточной Европе США и их ближайшие союзники проводят политику империалистической глобализации. Складывается крайне опасная ситуация. Международному противостоянию труда и капитала навязывается форма “войны цивилизаций”. Идёт новый передел мира. Перераспределяются сферы экономического, политического и военного влияния. Нарастает борьба за контроль над природными ресурсами планеты. Для достижения своих целей империалистические круги активно используют военно-политические блоки и прибегают к открытым вооружённым действиям.”

Сложившаяся структура мира позволяет ведущим капиталистическим государствам сохранять относительную стабильность, ослаблять рабочее и другие протестные движения, сглаживать социальные конфликты в отдельных странах.

Однако, обеспечив высокий уровень потребления для небольшой группы стран, капитализм одновременно выводит человечество на новый виток противоречий, существенно обостряя все глобальные проблемы.

Дальнейшее сохранение капитализма как господствующей на планете системы грозит катастрофой. Даже самые ярые его сторонники признают, что развитие производства присущими капитализму хищническими методами ведёт к быстрому истощению важнейших природных ресурсов. Углубляется мировой экономический кризис. Капитализм подрывает жизнь людей локальными войнами и постоянной угрозой их перерастания в новую мировую войну, перекройкой государственных границ, техногенными катастрофами, культурным и духовным упадком. Свободный обмен информацией также несовместим с современным рынком.

Капитализм сам создает предпосылки для установления более совершенного общественного строя. Главная материальная основа неизбежного наступления социализма состоит в обобществлении производства. Движущей силой этого процесса был и остаётся человек труда, рабочий класс. Научно-технический прогресс ведёт к коренному качественному и структурному обновлению рабочего класса города и деревни. Инженерно-технические и научные работники, труженики сферы обслуживания в большинстве своем сегодня также являются наёмными работниками. В результате этого складывается **передовой отряд, ядро современного рабочего класса. В нём коммунисты видят свою главную социальную опору.** К нему они в первую очередь обращаются со своими идеями, содействуют осознанию и реализации трудящимися их интересов в национальном и международном масштабе. В руках этой авангардной силы судьба не только России, но и всей человеческой цивилизации.

Российские коммунисты уверенно смотрят в будущее. Только социализм позволит преодолеть эксплуатацию человека человеком, расточительный характер капиталистического производства и потребления. Происшедшая в СССР и в ряде других стран реставрация капитализма означает временное отступление социализма. Причём проиграл не социализм как общественный строй, а ранняя его форма. Силы социализма зреют и растут. Ускоренно развивается социалистический Китай. Продвигаются по пути строительства социализма другие страны. В ряде государств у власти находятся коммунисты или прогрессивные партии, лидеры которых с симпатией относятся к такому пути. Вслед за Кубой всё увереннее проявляется стремление к социалистическому выбору в странах Латинской Америки. Усиливается национально-освободительная борьба во многих странах мира, лишая капитализм важнейшего резерва и источника продления своего существования. Громко заявляет о себе движение противников империалистической глобализации. Вот почему есть все основания считать, что **в XXI веке социализм как учение, массовое движение и общественный строй получит своё второе дыхание.**

2. Уроки истории и пути спасения Отечества

Оценивая закономерности развития человечества, КПРФ исходит из того, что каждый народ и каждая страна должны реализовать **их с учётом своих особенностей и исторического опыта**. Это в полной мере относится к нашему Отечеству. Россия внесла уникальный вклад в развитие человечества благодаря самоотверженному труду и ратным подвигам её народов, своеобразию общественного сознания, духовному горению её великих писателей, музыкантов и художников, учёных и инженеров, подвижничеству поколений русских патриотов, революционеров. Будущее нашего Отечества можно строить только на этом прочном фундаменте исторической преемственности.

Сложное переплетение геополитического положения, национальных и экономических обстоятельств сделало российское общество носителем самобытной культурной и нравственной традиции. Основополагающими ее ценностями являются общинность, коллективизм и патриотизм, теснейшая взаимосвязь личности, общества и государства. Отсюда вытекает стремление народа к воплощению высших идеалов правды, добра и справедливости, к равноправию всех граждан независимо от национальных, религиозных и других различий. Эти качества явились важной предпосылкой восприятия массами освободительных и революционных идей.

Российская история полностью подтверждает взгляд на роль революций как локомотивов истории. Без крестьянских войн С.Т. Разина и Е.И. Пугачёва, идей А.Н. Радищева, восстания декабристов, самоотверженных усилий А.И. Герцена и Н.Г. Чернышевского не исчезло бы крепостное право. Без борьбы революционных сил не рухнул бы царизм. Без деятельности В.И. Ленина и возглавляемой им большевистской партии не был бы осуществлён прорыв человечества к принципиально иному общественному строю. Не утвердился бы порождённый историческим творчеством масс новый тип власти — Республика Советов.

Великая Октябрьская социалистическая революция была для России единственным реальным шансом национального самосохранения в обстановке военного, политического и экономического краха, распада страны и полной недееспособности правящего буржуазно-помещичьего блока. Закономерным проявлением созидательного характера Великого Октября стало образование многонационального Союза ССР.

Наша страна выступила первопроходцем социалистического строительства. Однако необходимость “доделывать” многие накопившиеся в капиталистической России проблемы и враждебное окружение наложили на этот процесс существенный отпечаток.

Была установлена власть трудящегося большинства. Осуществлён переход к плановому ведению народного хозяйства на основе общественной собственности. Советские люди быстро справились с задачами восстановительного периода, добились огромных социальных и культурных завоеваний. Дальнейшее развитие событий **показало правильность курса партии на построение социализма в одной, отдельно взятой стране.**

Однако наша экономика еще продолжала отставать от экономики ведущих капиталистических государств. Трудящиеся СССР осознали исключительную важность идеи И.В. Сталина о необходимости за 10 лет преодолеть тот исторический путь, на который ведущим капиталистическим странам потребовалось не менее столетия. В кратчайшие сроки с использованием методов мобилизационной экономики была проведена **индустриализация**, которая в капиталистических странах заняла целую эпоху. Ускоренными темпами прошла **коллективизация** сельского хозяйства. Была ликвидирована массовая неграмотность, осуществлена **культурная революция**. Всё это позволило вывести общество на качественно новый уровень.

Мирное развитие СССР было прервано вероломным нападением фашистской Германии и ее сателлитов. Агрессия привела к гибели миллионов людей и колоссальным

разрушениям. Массовый героизм советских людей в Великой Отечественной войне, успешное восстановление народного хозяйства и дальнейшее развитие страны вновь доказали исторические преимущества выбранного нами социалистического пути развития.

Складывался единый народнохозяйственный комплекс, основанный на принципиально новом типе разделения труда.

Гражданам были гарантированы все важнейшие социальные права — на труд, отдых, охрану здоровья, материальное обеспечение в старости, жилище, образование, пользование достижениями культуры. Неуклонно росли благосостояние, продолжительность жизни населения. СССР впервые в мире осуществил полёт человека в космос, обеспечил использование атомной энергии в мирных целях, расцвет науки и культуры. Советский социализм выступал мощнейшим фактором мира и стабильности на международной арене. “Русское чудо” демонстрировало гигантские возможности социалистического строя и вызывало заслуженное уважение всех народов планеты.

Однако задача создания производительных сил, соответствующих социалистическому способу производства, была решена далеко не полностью. Утвердившаяся в стране мобилизационная экономика обусловила предельно жёсткое огосударствление и централизацию многих сфер общественной жизни. Не был своевременно приведён в соответствие с потребностями производительных сил хозяйственный механизм. Рос бюрократизм, сдерживалась самоорганизация народа, снижались общественная энергия и инициатива трудящихся. Имели место серьёзные отступления от одного из ключевых принципов социализма “От каждого — по способностям, каждому — по его труду”. Достижения научно-технической революции не были в полной мере соединены с

преимуществами социализма. Было допущено необоснованное забегание вперёд, что особенно проявилось в принятой в 1961 году третьей Программе КПСС.

Главная задача, которая встала перед обществом, заключалась в том, чтобы перейти от прежних, во многом ещё несовершенных форм социализма к более зрелым его формам, обеспечить развитие в СССР реального социализма на собственной основе. Предстояло не только формально-юридически, а **реально, на деле обобществить производство**, добиться более высокого по сравнению с капитализмом уровня производительных сил и качества жизни народа, перейти к самоуправлению трудовых коллективов, использовать более действенные мотивы и стимулы к труду, последовательно создавать условия для гармоничного и всестороннего развития личности.

Советские люди осознавали необходимость назревших перемен. Однако руководство страны медлило с принятием нужных решений и не проявляло должной настойчивости в их реализации. В результате в обществе накапливались трудности, проблемы, неблагоприятные тенденции. Они мешали использованию преимуществ социалистического строя и деформировали его, сдерживали движение вперёд. Это вызывало у многих людей разочарование и неверие.

Без учёта этих обстоятельств нельзя правильно понять такие противоречия отечественной истории, как сочетание массового созидательного энтузиазма трудящихся с нарушениями социалистической законности в 30-х и 40-х годах, которые были решительно осуждены нашей партией.

Коммунистическая партия стремилась быть авангардом рабочего класса и всего советского народа, включала в себя наиболее активных и подготовленных граждан, обладала преданными делу социализма кадрами, имела высокий авторитет в мировом революционном движении. Однако в деятельности КПСС к началу 90-х годов

накопились серьезные негативные явления. Кризис, поразивший советское общество, в значительной мере обуславливался кризисом в самой партии. КПСС оказалась в затяжном теоретическом застое.

К тому же, как и предупреждал В.И. Ленин, к правящей партии присосалось немало чуждых элементов, безыдейных карьеристов и приспособленцев. Эти носители мелкобуржуазной идеологии всегда представляли для социализма особую опасность.

Погоня за численностью партийных рядов, отсутствие механизма сменяемости и омоложения руководящих кадров ослабляли КПСС. Политически зрелая ее часть не смогла оказать должного влияния на деятельность руководящих структур и предотвратить растущее проникновение в партию классово-враждебных ей лиц. Недооценка опасности происходивших процессов, монополия на власть и на идеологию, перерождение части партийных лидеров ввергли КПСС в состояние “зазнавшейся партии”. Всё глубже становился отрыв её руководителей от миллионов коммунистов, от трудящихся.

Тем не менее борьба за ленинский курс, за подлинный социализм не прекращалась никогда. СССР двигался вперед, росли его могущество и международный авторитет. В партии крепло стремление коммунистов-ленинцев решить наконец назревшие проблемы, преодолеть накопившиеся в обществе негативные тенденции и выйти на новые рубежи. Однако это стремление было обманным путем использовано предателями социализма.

Во второй половине 80-х годов они на словах лицемерно провозгласили лозунг “Больше демократии, больше социализма!” На деле же развернулась работа по его

уничтожению. Всячески подрывалась роль общественной собственности — основы социалистического строя. Извращалась роль трудовых коллективов и кооперации. Не были приняты должные меры по пресечению “теневого экономики”. Ослабление роли государства, отступление от планового начала привели к дезорганизации народного хозяйства и потребительского рынка. Искусственно созданный “дефицит” товаров вызывал протесты населения. Средства массовой информации были сознательно переданы в руки носителей буржуазных взглядов. Используя методы психологической войны, они обрушили на массовое сознание поток очернительства советской и российской истории, были развязаны руки “теневого капиталу”, националистам, антинародным силам, которые выступили против Советской власти и единого Союзного государства.

Политическая верхушка пошла на то, чтобы использовать своё положение для захвата общенародной собственности. Когда её действия натолкнулись на сопротивление истинных партийцев, требовавших сохранения социалистического строя и Союза ССР, перерожденцы в августе—декабре 1991 года осуществили контрреволюционный переворот и запретили деятельность партии коммунистов.

Очередным шагом в насаждении капитализма и разрушении страны стал беловежский сговор пришедших к власти откровенных предателей нашего Отечества. Они грубо попрали священную волю народа, его желание жить в едином многонациональном государстве, ясно выраженное на Всесоюзном референдуме 17 марта 1991 года.

Позорным венцом этих преступных деяний стал кровавый октябрь 1993 года — расстрел из танковых орудий Дома Советов в Москве, разгон Съезда народных депутатов. Эти события послужили прологом к созданию буржуазного государства и установлению режима национальной измены.

Вдохновителем антисоветских сил в нашей стране были США и их союзники, западные спецслужбы. Под их покровительством в стране была создана “пятая колонна”. При её ведущем участии произошло завершение контрреволюционного переворота, что привело к закреплению и обеспечению временной устойчивости навязанного народам России капитализма. Разрушительный курс нынешней власти, её губительная политика становятся всё очевиднее для миллионов людей.

Реставрация капитализма неизбежно породила эксплуатацию человека человеком, привела к глубокому расколу общества. На одном полюсе оказался так называемый класс стратегических собственников, основу которого изначально составил банковско-спекулятивный и экспортно-сырьевой капитал. Экономически он тесно связан с Западом и носит ярко выраженный компрадорский характер. Национальный капитал хотя и ориентируется на развитие отечественной экономики, но своей классовой сущности не теряет. В стране растёт число долларовых миллионеров и миллиардеров. На другом полюсе находится огромная масса обнищавших людей, задавленных угрозой безработицы и неуверенностью в завтрашнем дне. **В Россию вернулось антагонистическое противоречие между наёмным трудом и капиталом.** Государственная машина, поддерживающая такой порядок, в полной мере выражает интересы и волю крупной буржуазии, её верхушки в лице олигархии.

Страна охвачена системным кризисом. Реставрация капитализма повлекла за собой резкое падение объёмов промышленного и сельскохозяйственного производства, деградацию науки, образования и культуры. Несмотря на поток нефтедолларов, до сих пор нет существенного продвижения ни в одной отрасли экономики. Сокращается численность населения. Граждане отчуждены от участия в управлении делами общества. Попираются нормы даже буржуазной демократии. Выборы в органы власти всё больше превращаются в фарс.

Углубляется пропасть между богатыми и бедными, между новоявленными толстосумами и большинством народа. Трудящиеся лишились большей части своих социально-экономических и гражданских прав. Пролетаризация большинства соотечественников происходит одновременно с их социальным расслоением. Продолжается абсолютное обнищание значительной части трудящихся, ветеранов и пенсионеров. Миллионы детей занимаются бродяжничеством и не посещают школу. Обостряются противоречия между регионами, между городом и деревней.

Не затухают пожары межнациональных конфликтов. Крайнюю остроту в годы реставрации капитализма приобрёл русский вопрос. Сегодня русские стали самым крупным разделённым народом на планете. Идёт откровенный геноцид великой нации. Численность русских уменьшается. Уничтожаются исторически сложившиеся культура и язык. **Задачи решения русского вопроса и борьбы за социализм по своей сути совпадают.**

Утрачены позиции страны на международной арене. Упала боеспособность Вооруженных Сил. **НАТО бесцеремонно продвигается к нашим границам.** Российская Федерация превращается в объект очередного передела мира, в сырьевой придаток империалистических государств.

КПРФ убеждена: спасение Отечества — только в возрождении советского строя и следовании по пути социализма. История вновь поставила народы нашей Родины перед тем же выбором, что и в 1917, и в 1941 годах: либо великая держава и социализм, либо дальнейшее разрушение страны и превращение её в колонию. Речь идёт не о том, чтобы вернуться назад, а о том, чтобы двигаться вперед, к обновленному социализму, очищенному от ошибок и заблуждений прошлого, в полной мере отвечающему реалиям сегодняшнего дня.

По мере углубления системного кризиса в народе зреет возмущение и сопротивление правящему режиму. Чувство унижения угнетённых и обездоленных сливается с болью патриотов за поруганную честь державы. На этой основе ширится народно-патриотическое движение за независимость страны.

В нынешних условиях КПРФ видит свою задачу в том, чтобы соединить социально-классовое и национально-освободительное движения в единый народный фронт. Придать ему целенаправленный характер. **Партия борется за единство, целостность и независимость Отечества, за воссоздание братского Союза советских народов, благополучие и безопасность, нравственное и физическое здоровье граждан.**

Со своими идеями российские коммунисты прежде всего обращаются к современному рабочему классу. Говоря шире — к трудящимся классам и слоям России. К тем, кто собственным трудом создаёт материальные и духовные ценности, оказывает населению жизненно значимые услуги. В этих людях коммунисты видят свою главную социальную базу.

Исторический опыт свидетельствует, что в годину лихолетья успех сопутствовал нашему Отечеству лишь тогда, когда трудящиеся, весь народ правильно осознавали свои коренные интересы и решительно поднимались на их защиту. Долг коммунистов — всячески содействовать этому процессу и возглавлять его.

КПРФ выступает за мирный переход к социализму. Вместе с тем, как сказано во Всеобщей декларации прав человека, принятой Генеральной Ассамблеей ООН, власть обязана заботиться о нуждах народа, чтобы он “не был вынужден прибегать, в качестве последнего средства, к восстанию против тирании и угнетения”. Сложившийся в стране режим, проводя антинародную политику, сам роет себе могилу.

Добиваясь активизации социально-классовой и национально-освободительной борьбы, КПРФ учитывает, что у неё есть реальные и потенциальные политические союзники. Это — партии и общественные объединения левого, социалистического спектра, прогрессивные патриотические движения. Это — профсоюзы, рабочие, крестьянские, женские, ветеранские, молодёжные, религиозные, просветительские, творческие, экологические, антиглобалистские и иные общественные организации. Все те, кто проявляет заботу о трудовом народе, борется против закабаления России, кто не опорочил себя соглашательством с разрушительным курсом правящего режима. Коммунисты уважают их право на собственные взгляды и не навязывают своих. Но в диалоге и взаимодействии с ними не считают нужным скрывать своего твёрдого убеждения, что **защита национально-государственных интересов России органически сливается сегодня с борьбой за социализм и советские формы народовластия.** Мы уверены, что жизнь подтвердит нашу правоту.

3. Три этапа развития страны

Партия видит три этапа мирного достижения своих стратегических целей.

Первый этап. На этом этапе решается **задача установления демократической власти трудящихся, широких народно-патриотических сил во главе с КПРФ.** Для ее достижения коммунисты организуют народные массы в борьбе за их социально-экономические, политические интересы, возглавляют выступления людей труда, ветеранов и молодежи в защиту своих законных прав.

Партия добивается создания условий для честных выборов всех органов власти и формирования правительства народного доверия.

Овладение рычагами власти позволит устранить катастрофические последствия “реформ”, восстановить основные политические и социально-экономические права граждан, вернуть народу и взять под контроль государства собственность на противоправно присвоенные основные средства производства. Национализация создаст

прочную экономическую основу дальнейших преобразований. Будет пресечено ограбление мелких товаропроизводителей крупным капиталом, чиновниками и мафиозными группами.

Представительные органы власти и правительство обеспечат условия безопасности и независимости страны, создадут гарантии от попыток творцов “нового мирового порядка” прибрать к своим рукам природные богатства и производственную базу России, станут всемерно содействовать экономической и политической реинтеграции республик преступно расчленённого Советского Союза.

КПРФ будет активно возрождать и развивать непосредственное народовластие: местные Советы народных депутатов, советы трудовых коллективов, комитеты самоуправления, самоорганизации и самозащиты, поддерживать введение контроля трудящихся за исполнительной и представительной властью. На референдум будет вынесен вопрос о восстановлении в полном объёме советской системы государственной власти.

Второй этап. После достижения политической и экономической стабильности КПРФ примет необходимые меры, чтобы максимально обеспечить всё более широкое участие трудящихся в управлении государством. Это необходимо сделать через Советы, профсоюзы, рабочее самоуправление и другие рождённые жизнью органы прямого народовластия.

В экономике отчетливо проявится ведущая роль социалистических форм хозяйствования, которые наиболее эффективны в деле обеспечения благосостояния народа. На этом этапе ещё сохранится обусловленная уровнем производительных сил экономическая многоукладность. Взяв в свои руки природные богатства и

стратегические отрасли производства, государство наладит планирование основных показателей развития народного хозяйства, сформирует полноценный бюджет и станет важнейшим заказчиком продукции для отечественных производителей. Народная власть с помощью плановых и рыночных механизмов будет активно регулировать развитие экономики и социальной сферы. Сельскохозяйственное производство получит государственную поддержку. Будут ликвидированы пресловутые “ножницы цен” на сельскохозяйственную и промышленную продукцию, ограбление села и его тружеников. Основу возрождения села партия видит в крупных предприятиях, соединяющих производство, переработку и сбыт сельскохозяйственной продукции. Станет последовательно расти уровень жизни трудового народа.

Третий этап. Его содержанием будет энергичная работа по окончательному формированию социалистических общественных отношений, обеспечению устойчивого развития социалистического строя на собственной основе. Станут доминировать общественные формы собственности на основные средства производства. По мере возрастания уровня реального обобществления труда и производства постепенно утвердится их решающая роль в экономике. Более ярко проявится значение науки как непосредственной производительной силы общества. На основе достижений научно-технической революции будет проведена реконструкция народного хозяйства. Более полно и широко станут удовлетворяться потребности людей. Власть обеспечит ускоренное развитие образования и культуры.

КПРФ рассматривает социализм как свободное от эксплуатации человека человеком общество, базирующееся на общественной собственности и распределяющее жизненные блага по количеству, качеству и результатам труда. Это общество высокой производительности труда и эффективности производства, достигаемых на основе научного планирования и управления, применения наукоёмких и ресурсосберегающих технологий. Это общество подлинного народовластия и развитой духовной культуры, стимулирующее творческую активность личности и самоуправление трудящихся. Человек станет главной целью и фактором общественного развития.

По мере развития социализма закладываются и вызревают необходимые предпосылки для становления коммунизма — исторического будущего человечества. Он будет характеризоваться несоизмеримо более высоким, чем при социализме, уровнем общественных отношений, представлять собой бесклассовую ассоциацию, где свободное развитие каждого является условием свободного развития всех.

4. Программа-минимум

Программа-минимум предусматривает первоочередные меры по реализации стратегических целей партии. Эта программа вызрела в самых широких слоях трудящихся. Была поддержана ими на Народном референдуме, в ходе многочисленных протестных акций, манифестаций и собраний.

Поэтому в современных условиях КПРФ **считает необходимым:**

- установить власть трудящихся, народно-патриотических сил;
- остановить вымирание страны, восстановить льготы для многодетных семей, воссоздать сеть общедоступных детских садов, обеспечить жильём молодые семьи;
- национализировать природные богатства России и стратегические отрасли экономики, доходы этих отраслей использовать в интересах всех граждан;
- вернуть в Россию из зарубежных банков государственные финансовые резервы, использовать их на экономическое и социальное развитие;
- сломать систему тотальных фальсификаций при проведении выборов;
- создать реально независимую судебную систему;
- осуществить срочную программу мер по борьбе с бедностью, ввести государственный контроль над ценами на товары первой необходимости;

— пересмотреть законы, ухудшающие материальное положение граждан и позволяющие растаскивать природные ресурсы страны, прежде всего — закон о “монетизации” льгот, Трудовой, Жилищный, Земельный, Лесной и Водный кодексы. Не допустить повышения пенсионного возраста;

— восстановить ответственность власти за жилищно-коммунальное хозяйство, установить плату за жилищно-коммунальные услуги в размере не более 10% дохода семьи, прекратить выселение людей на улицу, расширить государственное жилищное строительство;

— увеличить финансирование науки, обеспечить учёных достойной заработной платой и всем необходимым для исследовательской деятельности;

— восстановить высокие стандарты всеобщего бесплатного среднего и высшего образования;

— обеспечить общедоступность и высокое качество здравоохранения;

— энергично развивать наукоёмкое производство;

— обеспечить продовольственную и экологическую безопасность страны, поддержать крупные коллективные хозяйства по производству и переработке сельхозпродукции;

— установить приоритет внутреннего долга перед внешним, компенсировать вклады населения, сгоревшие в годы губительных “реформ”;

— ввести прогрессивную шкалу налогообложения, освободить от уплаты налогов граждан с низкими доходами;

— повысить эффективность системы государственного управления, сократить число чиновников, расширить права трудовых коллективов и профсоюзов;

— создать условия для развития малого и среднего предпринимательства;

— обеспечить общедоступность культурных благ, пресечь коммерциализацию культуры, защитить русскую культуру как основу духовного единства многонациональной России, национальные культуры всех народов страны;

— оградить общество от пропаганды пошлости и цинизма в СМИ, осуществить доступ в государственные средства массовой информации всех политических сил, действующих в рамках закона, прекратить очернение российской и советской истории;

— принять самые решительные меры для подавления коррупции и преступности, пресечь практику искусственных банкротств, поставить заслон рейдерским захватам;

— укрепить обороноспособность страны, законодательно закрепить недопустимость использования Вооружённых Сил против народа, создания наёмной армии защитников капитала, расширить социальные гарантии военнослужащим и работникам правоохранительных органов;

— обеспечить территориальную целостность России и защиту соотечественников за рубежом;

— проводить внешнюю политику на принципах взаимного уважения стран и народов, способствовать добровольному восстановлению Союзного государства.

Всего этого можно добиться упорной борьбой с властью криминально-компрадорского капитала. **Мы призываем всех трудящихся встать в ряды творцов и созидателей своего будущего.**

5. Идеиное и организационное укрепление КПРФ

КПРФ ведёт свою родословную от РСДРП — РСДРП(б) — РКП(б) — ВКП(б) — КПСС — КП РСФСР. Возникшая по инициативе коммунистов, первичных организаций КП РСФСР и КПСС, Коммунистическая партия Российской Федерации, продолжая дело

КПСС и КП РСФСР, является их правопреемницей на территории Российской Федерации. Из предшествующего опыта российского, советского и мирового коммунистического движения она берет всё проверенное практикой, что позволяет ей формироваться как подлинной партии трудящихся, дающей ответы на самые актуальные вопросы современного развития.

Наша партия призывает соотечественников к укреплению и расширению союза патриотических сил для борьбы за социализм, для защиты национально-государственных интересов страны. Она сделает всё, чтобы союз рабочих, крестьян и народной интеллигенции, всех трудящихся отстоял честь и независимость России, обеспечил её продвижение к социализму.

КПРФ будет всячески содействовать осознанию широкими слоями трудового народа их интересов, определяющей роли рабочего человека в спасении Родины, в повороте страны на путь прогрессивного развития. Непременное условие достижения этих целей — **повышение политической активности трудящихся, вовлечение их в общенациональное движение за возрождение социализма, за свободу и целостность России, за восстановление Союзного государства.**

Партия организует и поддерживает различные формы внепарламентской и парламентской борьбы, включая массовые протестные акции, забастовки и другие формы гражданского сопротивления, предусмотренные международными конвенциями о правах человека. КПРФ рассматривает парламентскую борьбу как борьбу классовую, в которой недопустимы компромиссы с антинародным курсом нынешней власти. Только при этом условии может быть действенной связь массового протестного движения с парламентской деятельностью коммунистов.

КПРФ — партия будущего, а будущее принадлежит молодёжи. Партия оказывает всяческую помощь комсомолу и пионерскому движению, построенным на советских традициях.

Являясь самостоятельной общественной организацией, Коммунистическая партия Российской Федерации признаёт самостоятельность всех других компартий. Свои отношения с ними КПРФ строит на началах общности классовых интересов, политических и социальных целей, товарищества и взаимопомощи, коллективистской морали. Она выступает за преодоление разобщённости в коммунистическом движении, за его сплочение на единой идейно-нравственной и политической основе, выработанной поколениями российских и советских коммунистов.

КПРФ является членом Союза коммунистических партий — Коммунистической партии Советского Союза (СКП—КПСС), считает его укрепление важнейшим политическим условием воссоздания на добровольной основе Союзного государства и на этой базе образования единой Коммунистической партии.

КПРФ развивает сотрудничество с коммунистическими и рабочими партиями, антиимпериалистическими движениями всего мира. Она последовательно выступает за более тесную координацию и единство действий коммунистов на международной арене.”

КПРФ постоянно работает над развитием, совершенствованием форм и методов своей деятельности. Для повышения политического влияния на общественные процессы партия считает необходимым:

— обеспечение представительства КПРФ во всех жизненно значимых для народа сферах общественной деятельности и организациях;

— сочетание внепарламентских и парламентских форм борьбы против капиталистических порядков, координацию деятельности и максимальное использование влияния депутатских фракций партии и групп коммунистов в представительных органах для отстаивания интересов людей труда;

— совершенствование политической работы в трудовых коллективах, в органах самоуправления, самоорганизации и самозащиты, в профсоюзном, рабочем, крестьянском и патриотическом движениях, в творческих, женских, молодёжных, ветеранских, благотворительных и иных организациях;

— взаимодействие с профессиональными союзами в экономической и политической сферах, в формировании классового самосознания рабочих, крестьян и интеллигенции, в активизации их борьбы за свои права;

— проведение акций в поддержку справедливых требований трудовых коллективов, наёмных работников, безработных и ветеранов, создание широкой сети объединений сторонников КПРФ;

— участие в выборах органов власти на федеральном и региональном уровнях и местного самоуправления;

— отстаивание гражданских прав и свобод человека в Российской Федерации, защиту прав и достоинства соотечественников в государствах, образованных на территории прежних республик СССР;

— защиту отечественной истории и культуры, чести гражданина, патриота и интернационалиста.

Во внутрипартийных отношениях первоочередными являются следующие задачи:

— идейное и организационное укрепление партии, прежде всего её основы — первичных организаций;

— обеспечение партийной дисциплины на базе идейной и нравственной общности, критики и самокритики, товарищества, равенства и демократического централизма;

— неуклонное следование ленинскому предупреждению об опасности как левого, так и правого оппортунизма. Всякое проявление фракционности и групповщины несовместимо с пребыванием в партии;

— последовательное омоложение и обновление состава партии. Широкое привлечение в партийные ряды и органы подрастающей смены, сочетая энергию и задор молодых с опытом старших поколений партийцев и обеспечивая преемственность в политике. Поддержка ветеранов партии;

— демократизация внутрипартийной жизни, целенаправленная работа по формированию партии трудящихся масс, исключая явления бюрократизации и вождизма, систематическое обновление всех выборных партийных органов и руководящих кадров, депутатского корпуса;

— создание условий, которые не допускают появления политических перерожденцев, карьеристов, использующих своё пребывание в партии для достижения корыстных целей, подрыва её авторитета;

— политическое просвещение и учёба коммунистов, внесение передового социалистического сознания в массы трудящихся, научное осмысление российской и мировой действительности, развитие фундаментальных и прикладных наук об обществе.

Знамя КПРФ — красное.

Гимн КПРФ — “Интернационал”.

Символ КПРФ — символ союза тружеников города, села, науки и культуры — молот, серп и книга.

Девиз КПРФ — “Россия, труд, народовластие, социализм!”

ПŘÍЛОHA 3 – ORIGINAL PROGRAMU JEDNOTNÉHO RUSKA

УСПЕХ КАЖДОГО – УСПЕХ РОССИИ!

Предвыборная программа Всероссийской политической партии «Единая Россия» на выборах депутатов Государственной Думы ФС РФ VII созыва

Слышим людей – сможем сделать

«...Наша страна неоднократно доказывала, что способна осуществлять масштабные проекты. Такие успехи всегда рождали настоящий национальный подъем, умножали созидательные силы и творческий потенциал народа. Сегодня нас объединяет общее стремление построить динамичную, процветающую, благополучную страну, которую уважают в мире и которая открыта для равноправного и конструктивного диалога».

В. Путин

«Мы свою страну любим, верим в нее, верим в возможности нашего народа, в то, что мы сможем преодолеть любые трудности и сделать Россию сильной и успешной. Все это значит, что мы победим»

. Д. Медведев

УВАЖАЕМЫЕ ГРАЖДАНЕ РОССИИ! Партия «ЕДИНАЯ РОССИЯ» выдвигает кандидатов на выборах депутатов Государственной Думы Федерального Собрания Российской Федерации и обращается за поддержкой к вам, нашим согражданам.

Мы стремимся вместе с каждым из вас трудиться на благо страны, отстаивать национальные интересы, обновлять Россию. Делать ее более сильной, успешной и развитой.

От сохранения единства и независимости страны – к развитию России как суверенной мировой державы – таков был и остается стратегический курс, заявленный и последовательно проводимый Президентом России В.В. Путиным и Председателем Правительства Д.А. Медведевым.

Мы помним, в каком непростом положении общественного раскола, олигархической приватизации не только экономики, но и институтов государства находилась Россия 15-20 лет назад. После шоковых реформ начала 1990-х годов страна еще раз получила тяжелейший удар дефолта 1998 года.

Неизбежным следствием этого стало ухудшение качества жизни людей, демографический кризис, рост коррупции, преступности, пренебрежение к закону и крайне низкий уровень взаимного доверия в обществе.

Поэтому нам пришлось вытаскивать страну из полномасштабного кризиса. Нужно было возрождать сильную государственность, укреплять суверенитет страны. Бороться с бедностью и создавать мощную современную экономику.

Для реализации этого стратегического курса Президентом России В.В. Путиным и была создана Партия «ЕДИНАЯ РОССИЯ».

В политической системе и в обществе в целом было сформировано устойчивое народное большинство Партии «ЕДИНАЯ РОССИЯ». Это позволило решать в дальнейшем многие задачи развития. Реализовать в середине 2000-х годов приоритетные национальные проекты. Эффективно минимизировать и преодолеть последствия экономического кризиса 2008-2009 годов.

И сегодня продолжать эффективно преодолевать многие трудности и, несмотря ни на что, обеспечивать движение России только вперед.

У России много ресурсов. В ней есть почти все. Но из всех ресурсов страны наиболее важным является человек. Свободные люди, которые широко смотрят на мир, любят свою страну и культуру, готовы развиваться вместе с Россией, верят в нее – в этом залог общенационального успеха.

Наша цель – благополучие человека и развитие России. Достойный уровень жизни, социальная защищенность, реализация сил и способностей – для каждого. Сильное, независимое, справедливое государство – для всех. Проведение последовательного курса на стабильность, без революций и потрясений. Безопасность наших детей, возможность достойно трудиться, жить и учиться и право без страха смотреть в будущее.

Сегодня у нас есть и остаются четкие ориентиры реализации президентского стратегического курса развития страны. Они зафиксированы в основополагающих Указах Президента России В.В. Путина от 7 мая 2012 года. Именно последовательное движение в соответствии с этим комплексом задач независимо от каких-либо сложностей Партия «ЕДИНАЯ РОССИЯ» считает своей непреложной целью. Правительство при поддержке «ЕДИНОЙ РОССИИ» будет реализовывать эти цели в рамках заявленного Президентом В.В. Путиным проектного подхода. Возглавят эту работу Президент В.В. Путин и Председатель Правительства Д.А. Медведев.

Все эти задачи обозначены в программе Партии «ЕДИНАЯ РОССИЯ». Это не просто предвыборная программа. По сути, это план действий, который необходимо предпринять в ближайшие пять лет. В его основе четкое понимание того, ради чего мы работаем, какие приоритеты ставим превыше всего.

Мы понимаем, что в современном мире будущее можно заработать только упорным трудом. И будущее необходимо защищать, не давая его разрушить недоброжелателям как внутри страны, так и извне.

Вот почему сегодня нам всем необходимо объединиться вокруг новых ключевых стратегических проектов развития. В сентябре вместе с вами, нашими избирателями, мы должны не просто избрать депутатов нового состава Государственной Думы. Вместе мы должны проголосовать за ключевые направления и задачи работы на предстоящие пять лет. За приоритеты, которые позволят не только сохранить

результаты и достижения, а сделать следующий шаг для развития страны и благополучия граждан.

Партия «ЕДИНАЯ РОССИЯ» предлагает в своей программе именно такие стратегические проекты развития в социальной, общественно-политической и экономической сферах жизни страны, которые станут основополагающими в течение последующих пяти лет.

1) КАЧЕСТВО ГОСУДАРСТВА: эффективность власти и народный контроль

Граждане оценивают государство прежде всего по результатам своего личного, непосредственного взаимодействия с органами власти. Ключевыми приоритетами Партии «ЕДИНАЯ РОССИЯ» в сфере отношений власти и гражданского общества стали совершенствование конкурентной политической системы, развитие современных механизмов управления и гражданского участия, повышение уровня прозрачности власти, всеобъемлющая борьба с коррупцией.

2) ЭКОНОМИКА РОСТА И БЛАГОСОСТОЯНИЯ

Главная цель экономической политики страны – это повышение качества жизни людей и конкурентоспособности государства. Этой цели должна быть полностью подчинена вся бюджетная, налоговая и промышленная политика России.

Мы категорически возражаем против осуществления бюджетной политики за счет непродуманного тотального урезания расходов. Необходимо строго придерживаться установки Президента: сокращение расходов должно осуществляться исключительно за счет сокращения издержек и неэффективных расходов. Очень важно экономить бюджетные средства.

Однако более важно сделать так, чтобы каждый рубль был потрачен по-настоящему эффективно. Налоговая система должна наполнять бюджет средствами, необходимыми для работы государства и безусловного выполнения его социальных обязательств.

Наша страна богата нефтью, газом и лесом. Но главное ее богатство – люди. Уникальный человеческий потенциал. Активные, высокообразованные, патриотически настроенные граждане, носители великой культуры и многовековых традиций. Именно это преимущество в ближайшее время станет определяющим. Поэтому государственные инвестиции в человека, в социальное развитие подталкивают экономический рост.

«ЕДИНАЯ РОССИЯ» сегодня твердо и последовательно выступает за повышение доли социальных расходов в валовом внутреннем продукте. «ЕДИНАЯ РОССИЯ» будет и впредь отстаивать незыблемость социальных гарантий. И настаивать на том, чтобы новые возможности, создаваемые экономическим ростом, использовались в первую очередь для повышения уровня социальной защищенности граждан.

Мы убеждены, что сбалансированность бюджета – не цель экономической политики, а средство решения ее задач, важнейшими и непреложными из которых являются безусловное выполнение государством своих социальных обязательств и обеспечение экономического роста. Партия поддерживает позицию Президента и Правительства: недопустимо перекладывать тяжесть кризиса на плечи людей.

В ближайшие пять лет нам предстоит еще сильнее сориентировать бюджет в сторону социальных расходов, позволяющих повышать уровень жизни, доступность и качество бесплатного образования и здравоохранения, обустраивать территории для комфортной жизни и ведения бизнеса. Мы должны кардинально повысить качество услуг, которые государство оказывает гражданам. И здесь далеко не все меряется деньгами.

Пора перестать видеть в бюджете только сухие цифры. Критерием эффективности бюджетной политики должно стать не количество истраченных миллиардов, а тот

результат, который они принесли народу, конкретные изменения к лучшему в жизни людей.

«ЕДИНАЯ РОССИЯ» считает необходимым активное участие государства в экономическом развитии, потому что именно государство, выражая волю граждан и защищая их интересы, обозначает приоритеты и направления опережающего развития. При этом роль государства в экономическом развитии должна быть избавлена от избыточных функций.

Государственная экономическая политика, в том числе управление государственным сектором в экономике, должна быть абсолютно прозрачной, строго подконтрольной гражданскому обществу, надежно защищенной от коррупции. А оценивать работу госструктур и компаний, полностью или частично принадлежащих государству (в том числе оплату труда их руководителей), необходимо исключительно по тому, насколько хорошо окупаются вложенные в эту работу государством ресурсы.

3) СОЦИАЛЬНАЯ ПОЛИТИКА: вложения в каждого человека – основа общего будущего

Россия – социальное государство: так записано в нашем основном законе – Конституции. А человек, его права и свободы являются высшей ценностью в Российской Федерации.

В этом – суть социальной политики «ЕДИНОЙ РОССИИ». Для нас важно не только обеспечить выполнение государством всех своих социальных обязательств, но и сделать так, чтобы помощь людям была реальной – ощутимой, достойной и эффективной.

Каждый человек должен иметь возможность получать качественное образование. А потом – найти достойную работу с достойной зарплатой. А тот, кто нуждается в социальной защите, должен ее получить.

Сегодня инвестиции в человека создали предпосылки для того, чтобы компетенции, профессионализм и знания людей стали играть ту ведущую роль в развитии общества, которая до индустриальной революции принадлежала сельскому хозяйству, а в последующем – промышленности.

Социальное развитие, формирующее человеческий потенциал, является уже не просто следствием экономического роста, но само становится его основой. Расходы социального характера – это не только выражение заботы о нуждах граждан, но и перспективные инвестиции в развитие общества и государства.

Государственная политика доходов населения и состояние рынка труда являются базовыми условиями, определяющими уровень и качество жизни российских семей.

Социальная политика призвана внести свой вклад в сохранение демографического роста и увеличение продолжительности жизни

4) УМНАЯ СИЛА И КУЛЬТУРНОЕ ЛИДЕРСТВО: образование, наука и культура - стратегический ресурс национального развития

Партия «ЕДИНАЯ РОССИЯ» считает поддержку отечественной культуры, образования и науки важнейшим стратегическим приоритетом развития России, залогом ее успеха в прошлом, настоящем и будущем, сохранением и развитием лучших традиций народа.

Российское образование – одно из самых доступных в мире. Каждый день порог почти 100 000 образовательных учреждений России переступают 30 млн учащихся – 7,2 млн дошкольников, 14,5 млн школьников, 2,7 млн студентов профессионального

образования и 4,7 млн студентов высшего образования. Над тем, чтобы все они становились умнее, лучше, трудятся 5,1 млн человек, в том числе 2,5 млн педагогов

Государственная политика в сфере образования, науки и культуры определена Указами Президента от 7 мая 2012 года № 599 «О мерах по реализации государственной политики в области образования и науки» и № 597 «О мероприятиях по реализации государственной социальной политики». А также государственной программой «Развитие образования» на 2013-2020 годы, которую утвердило Правительство. Эта политика, в реализации которой Партия принимала самое активное участие, дала реальные результаты.

Создана новая нормативно-правовая база российского образования. Принят новый Федеральный закон «Об образовании в Российской Федерации», расширяющий гарантии доступности образования, ставящий во главу угла права и учащихся, и педагогов. Для всех уровней общего образования, направлений подготовки и специальностей профессионального образования приняты новые федеральные государственные образовательные стандарты. Создана правовая база для электронного и дистанционного обучения, для получения полноценного образования лицами с ограниченными возможностями здоровья.

Несмотря на все финансовые сложности, расходы на образование и науку все последние годы продолжали расти. Консолидированный бюджет образования в 2010 году составлял 1893,9 млрд рублей, в 2015 году – 3034,6 млрд.

Для реализации стратегических установок Президента и Правительства на комплексное развитие образования, науки и культуры Партия «ЕДИНАЯ РОССИЯ» считает необходимым и дальше увеличивать расходы на образование и науку по мере роста экономических возможностей страны.

5) ЗДОРОВОЕ БУДУЩЕЕ

Без здоровых людей не бывает успешной страны. Партия «ЕДИНАЯ РОССИЯ» считает эффективность системы здравоохранения, которая обеспечивает долголетие и крепкое здоровье граждан, залогом успешного развития России, самой надежной гарантией благополучного будущего страны.

Стратегический президентский курс в сфере здравоохранения, реализация которого началась более десяти лет назад в рамках приоритетного национального проекта «Здоровье», получил свое развитие в Указах Президента Российской Федерации от 7 мая 2012 года № 598 «О совершенствовании государственной политики в сфере здравоохранения» и № 606 «О мерах по реализации демографической политики Российской Федерации». Его осуществление обеспечило поступательное развитие российской медицины, повышение ее качества и доступности. Этого удалось добиться, несмотря на сложные явления в экономике: государственные расходы на здравоохранение не сокращаются, изыскиваются резервы для повышения эффективности их использования, реализуются новые программы. Только за последние пять лет (2011-2015 годы) расходы на здравоохранение превысили 12 трлн рублей.

Главный результат – улучшение демографической ситуации, снижение показателей смертности и заболеваемости. Продолжительность жизни с 65,3 года в 2000 году увеличилась до 71,4 года в 2015 году. Рождаемость выросла на 5,6%, смертность снизилась на 3,7%. Переломлена казавшаяся непреодолимой еще в недавнем прошлом тенденция естественной убыли населения: с 2013 года наблюдается естественный прирост

6) БЫТЬ ХОЗЯИНОМ В СОБСТВЕННОМ ДОМЕ

Партия «ЕДИНАЯ РОССИЯ» – это Партия, отстаивающая новое, современное качество жизни, при котором высокие стандарты жизни будут обеспечены для всех. Чист ли наш подъезд? Безопасны ли продукты, которые мы едим? Здоровая ли среда, в которой мы живем? Насколько часто и регулярно ходят электрички и автобусы? В каком состоянии находятся дороги, по которым мы ездим? Комфортны ли наши улицы для инвалидов и

пожилых людей? Ответы на эти и многие другие вопросы объединяются понятием «качество жизни». Сегодня нам нужно новое, современное качество жизни, достойное граждан России.

Необходимо создавать для всех групп населения – вне зависимости от уровня дохода, социального положения, потребностей и места проживания – реальные социальные перспективы улучшения жилищных условий через приобретение жилья экономкласса, жилищную кооперацию, некоммерческий и социальный наем жилья.

Реализация курса Президента и Правительства, ориентированного на создание комфортных и благоприятных условий для повседневной жизни человека, на повышение качества инфраструктуры, на обеспечение транспортной доступности любого пункта на территории страны для каждого человека, – это ключевой стратегический приоритет нашей работы на ближайшее время и на перспективу.

7) АГРАРНАЯ СВЕРХДЕРЖАВА

Партия «ЕДИНАЯ РОССИЯ» считает решение проблем аграрного сектора, повышение его конкурентоспособности на мировом рынке, социальное развитие села – стратегической целью политики государства. Сельский труженик, фермер, житель малого города или поселка, сельский интеллигент – это основа нашего народа, нашей государственности.

Исторически агропромышленный комплекс был основой богатства страны. В конце XIX – начале XX века Россия, без преувеличения, кормила добрую половину мира, а наше зерно, мясо, овощи, фрукты по праву славились далеко за пределами страны. Наши преимущества неоспоримы: огромные территории, плодородные почвы, уникальные наработки ученых и агрономов, ну и, конечно, – трудолюбивые, ответственные люди. Все это вместе способно обеспечить продовольственный суверенитет страны.

Сегодня обеспечение внутреннего рынка страны качественным и доступным для населения продовольствием и существенное усиление позиций России на мировых рынках – это только первый, хотя и очень важный шаг в будущее. Высокотехнологичная, конкурентоспособная страна третьего тысячелетия – Россия, по нашему убеждению, будет не только космической, промышленной и технологической державой.

Она вновь станет великой агропромышленной державой, способной и накормить своих граждан, и обеспечить продовольственную независимость государства, и стать одним из лидеров на мировом рынке продовольствия.

Мы обязаны преодолеть вековой разрыв между городом и деревней, обеспечив современную и комфортную жизнь села на уровне XXI века. Молодежь не должна покидать деревни и малые города, а напротив, получив образование, жить на своей малой родине, чтобы менять реальность к лучшему.

8) СПРАВЕДЛИВОСТЬ И БЕЗОПАСНОСТЬ ДЛЯ МИРА И ДЛЯ РОССИИ

Помимо социально-экономической программы у нас должно быть четкое представление о месте и роли России в мире. Без продуманной внешней политики нет России, чьи интересы будут уважать.

Наши принципы и подходы здесь хорошо известны: верховенство международного права, укрепление коллективных начал и центральной координирующей роли ООН. Мы последовательно и строго их придерживаемся.

Не так много государств способны проводить по-настоящему суверенную внешнюю политику, ни на кого не оглядываясь. Россия – может. И мы не раз это доказывали. И вернув Крым. И сражаясь с международным терроризмом на Ближнем Востоке. У нас эффективные, мобильные, хорошо оснащенные Вооруженные силы. Это – гарантия

нашей безопасности. Мы вовремя запустили военную реформу. И поступили стратегически верно, когда даже в непростые периоды защитили оборонные расходы от сокращения.

Наша задача – быть готовыми ответить на любые современные вызовы. Но среди угроз есть те, с которыми в одиночку бороться очень сложно. Поэтому мы всегда открыты к равноправному диалогу.

Искусственная пауза последних лет в партнерстве с ЕС нанесла ущерб и России, и Евросоюзу. А главное – стабильности и доверию на нашем континенте. Хотя выход из сложившейся ситуации простой: меньше политики – больше экономики.

В предстоящем политическом цикле мы будем активно работать над нормализацией отношений с Евросоюзом. Конечно, если европейские страны проявят к этому политическую волю.

Место России на мировой карте предопределяет ее партнерские отношения не только с Западом, но и с Востоком. За последние годы мы серьезно укрепили связи со стратегическими партнерами в Азии – Китаем, Индией, Вьетнамом, странами АТР. Ощутимо возросла консолидация БРИКС, Шанхайской организации сотрудничества. Наша политика в регионе теперь лучше увязана с задачами по развитию Дальнего Востока – начаты совместные проекты в промышленности, сельском хозяйстве. В регион уже пришли инвестиции. Эту работу, конечно, будем продолжать.

Чтобы выдержать международную конкуренцию, нам нужно быть экономически привлекательными. И быстрее развивать интеграцию с ближайшими соседями, что мы и делаем в составе Союзного государства, евразийской «пятерки», СНГ. Здесь есть целый ряд практических задач, таких, как подготовка соглашения о сотрудничестве Евразийского экономического союза с КНР или сопряжение с инициативой

«Шелкового пути». Успешное продвижение по каждому из этих направлений существенно расширит наши возможности.

Мы эти возможности и цели видим четко. «ЕДИНАЯ РОССИЯ» – за страну, которую уважают, с интересами которой считаются, которая готова сотрудничать со всеми, кто разделяет общие цивилизационные ценности.

Закрепить достигнутые внешнеполитические успехи можно только одним способом: поощряя экономическое развитие, модернизацию и инвестируя в главную ценность России XXI века – человека. Именно экономическое развитие и модернизация России должны стать ее главным внешнеполитическим – и вообще государственным – приоритетом.

Второй приоритет – это укрепление безопасности. Для этого мы считаем необходимым поддерживать высокую боеготовность и гибкость Вооруженных сил, укреплять систему стратегического сдерживания, производить дальнейшую модернизацию неядерных вооружений.

В области внешней политики Партия «ЕДИНАЯ РОССИЯ» неизменно выступает за недопущение эскалации конфликтов, гонки вооружений и конфронтации России с кем бы то ни было и за выстраивание конструктивных партнерских отношений со всеми центрами силы современного мира. Это касается и западных стран. Россия готова к всестороннему сотрудничеству с США и Европейским союзом и будет работать над выстраиванием с ними дружественных, насыщенных позитивной политической и экономической повесткой дня отношений.

Однако это партнерство должно основываться на принципах равноправия, уважения взаимных интересов, невмешательства во внутренние дела друг друга и коллективного политико-экономического лидерства.

Главным принципом международных отношений должен стать принцип сосуществования различных региональных порядков, моделей развития, культур и цивилизаций. Это единственное, что может обеспечить стабильность в условиях многообразия.

Вместе с тем, поскольку мир остается глобально взаимозависимым, а природа многих угроз – глобальной, Россия как ответственный мировой игрок обязана продолжать поддержку ООН, «большой двадцатки» и вносить вклад в повышение эффективности глобального управления в целом. Также считаем важным продолжать наращивать усилия по борьбе с международным терроризмом, распространением оружия массового уничтожения, организованной преступностью и наркотрафиком – как на глобальном, так и на региональном и двустороннем уровнях.

Партия «ЕДИНАЯ РОССИЯ» настаивает на немедленном и безусловном снятии антигуманных и незаконных во всех смыслах односторонних санкций ЕС с жителей Крыма.

Главным приоритетом России в Азии Партия «ЕДИНАЯ РОССИЯ» считает активизацию сотрудничества со странами Азиатско-Тихоокеанского региона и максимальное встраивание России в региональные экономические процессы на правах независимого центра силы. Для этого следует продолжать сбалансированную политику в отношении ключевых азиатских центров и усиливать стратегическое партнерство с Китаем.

Будем поддерживать активную и взвешенную позицию Российской Федерации по урегулированию северокорейской ядерной проблемы, продвижению инициатив по созданию в этом регионе инклюзивной системы региональной безопасности, включающей как США и их союзников, так и Китай, и Россию. При этом нашей стране важно занимать нейтральную позицию.

Стратегически мы будем добиваться партнерских отношений с Вашингтоном на основе новой повестки дня и новой философии отношений, предполагающей выстраивание российско-американского сотрудничества в Азиатском регионе, развитие экономических отношений и научно-образовательного сотрудничества.

Всячески продвигать в отношениях с ним правила игры, основанные на равноправии, уважении взаимных интересов, невмешательстве во внутренние дела и коллективном лидерстве ведущих держав

В отношениях с Украиной Партия «ЕДИНАЯ РОССИЯ» будет настаивать на безусловном и полном выполнении Киевом своих обязательств по минским соглашениям. Это является единственной гарантией мира как на Донбассе, так и в других регионах этой страны. Их реализация откроет путь для постепенного восстановления российско-украинского диалога по экономическим и политическим вопросам – по мере готовности к нему со стороны Киева.

Считаем необходимым качественно активизировать работу по продвижению российского образования, языка и культуры, работу с соотечественниками, особенно на постсоветском пространстве.

Крайне важно фундаментально обновить российскую политику иностранной помощи, ориентировать ее на адресную поддержку людей и НКО, способных и готовых продвигать российские интересы, техническую помощь (а не бюджетные вливания) странам бывшего СССР в создании экономической инфраструктуры и институционально-правовой среды, поддержку образования – как в российских вузах, так и в университетах стран-партнеров на русском языке.

18 сентября 2016 года состоятся выборы депутатов Государственной Думы Федерального Собрания России.

Партия «ЕДИНАЯ РОССИЯ» идет на выборы и обращается за поддержкой к вам – своим избирателям.

Мы просим вас прийти на избирательные участки и сделать свой выбор.

Ваши голоса определяют развитие России в предстоящие пять лет.

Сегодня мы держим отчет перед вами и предлагаем обсудить новые планы действий. Отчет за то, что удалось сделать для страны за прошедшие годы. Планы того, над чем нам всем вместе еще предстоит работать.

Многое у нас уже получилось. Но есть проблемы, которые пока еще не решены. Тем важнее для нас посоветоваться с вами, услышать ваши предложения, уточнить наши приоритеты и направления дальнейших шагов.

Сегодня мы выносим на ваше обсуждение программу, в которой отвечаем на ваши вопросы честно и открыто.

Предлагаем конкретные шаги по развитию России.

Уверены, что, получив вашу поддержку, кандидаты в депутаты от Партии «ЕДИНАЯ РОССИЯ» справятся с современными вызовами и новыми задачами.

Вместе с вами мы сможем многое сделать!

Наша задача – не только победить на выборах, но сохранить и оправдать ваше доверие.

Государственная Дума – это не только законодательный, но в первую очередь представительный орган власти. Представительная власть – это право и ответственность представлять, отстаивать и защищать ваши интересы – интересы граждан России. Мы обязуемся это делать.

СЛЫШАТЬ ГОЛОС КАЖДОГО –

НАША ОБЯЗАННОСТЬ!

ДЕЙСТВОВАТЬ В ИНТЕРЕСАХ ЛЮДЕЙ –

НАША РАБОТА!

СОЗДАТЬ И ЗАЩИТИТЬ БУДУЩЕЕ РОССИИ –

НАША ЦЕЛЬ!

